

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Ḳevutsat ha-hashmaḳot

Meḳlenburg, Ya'aḳov Tsevi

יבצ בקעי, גרובנעלקעמ

[Königsberg], 1860

תוטמשהה תצובק

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-5866

טו

קבוצת ההשמטות

כולל

כל הדברים החסרים בתלמוד בבלי ורש"י ותוספות ורא"ש
והג"א ופי' המשניות להרמב"ם, מני אז נדפסו ע"י עמנואל
באמבשתי באמשטרדם שנת ה"א ת"ד לפ"ק, וכן השלמת
החסרון חידושי הלכות ובה"א מהרש"א מני אז נדפסו
הראשונים באמשטרדם, עד היום:

נקבצו ונאספו

על ידי

איש נבון דעת מעיין ומחפש לבלתי גרוע דבר,
ולהביא את הכל ליתרון הכשר השלימות:

אנא

הסכמת

הרב הגדול גאון יעקב צבי ישורון החכם הכולל
הנודע לתהלה מו"ה יעקב צבי מעקלענבורג הי"ו,
אב"ד דקאָניגסבערג.

ב"ה

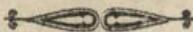
איש נבון דעת ישתדל להוציא לאור העולם את ספר הנקרא
בשם **קבוצת ההשמטות** וכל איש משכיל יודע
התועלת הגדולה, בל ישכחו ברוב ימים, ומהראוי לעמוד
בימין עזרתו ולסייעו להוציא מהשבתו הטובה מן הכה אל
הפועל, ולא יהי שום איש הגורם בנזקי, לחזור ולהדפיסו
תוך משך עשר שנים מיום דלמטה, וישמור לנפשו מאלות
הר עיבל העמוסים עלי שכם איש המשיג את גבול רעהו.
ולשומעים יונעם.

דברי החותם פ"ק קאָניגסבערג, ניסן הכת"ר ליצירה.

יעקב צבי ב"ר גמליאל מעקלענבורג.

הודעה

(א) כל הדברים אשר נוספו ונשללו באים בתוך ליון הזה [—]. ואשר לפניו
ולאחריו הנהו כפי הנמלא בש"ק אשר לפנינו עשה;
(ב) כל הנדפס באותיות מרובעות הם מהגמלא;
(ג) הדפים והעמודים שמו בתוך ליון הזה (—) ואללם ליפענין המוכים על
השורות שבאותו עמוד, ואף אם לא תשתוויכה השורות בכל הש"ק הנדפסים
במקומות שונים, בכל זאת לא חדלנו מהיעיז בזה, כי ההבדל ביניהם
לא רחוק הוא, ואם ינלא הקורא כי אללנו מלויין למשל 42 ובש"ק שלפני
יהי' 41 הלא היעצנו לעשות, כי בגלל הדבר הזה הלא ינלא מהר אם המקום
אשר בו המסרון לפי ערך השורות באותו עמוד:

קבוצת ההשמטות *

מסכת ברכות

גמ' (ד' ב' 42) אמר רבי יוחנן מפני מה לא נאמר נון
באשרי מפני שיש בה [מפלתן של שונאי ישראל]
דכתיב נפלה לא תוסיף וכו' :

(ט' ב' 41) דא"ר יוחנן לעולם ישתדל אדם לרוץ לקראת
מלכי ישראל ולא לקראת מלכי ישראל בלבד אלא
אפילו לקראת מלכי [אומות העולם שאם יזכה יבחין בין מלכי
ישראל למלכי אומות העולם] א"ל רבי אלעיא וכו' :

(רש"י ט"ז) ע"ס דמדומי חנה : [ש"ס זכ"ס . לע"ס לרשות גדולתן
של ישראל : יצחק . כ"ס סרס גדולתן יוסף על
האומות עכ"ס] : [ה"ס דר"ז יוסף וכו' :

גמ' (י"ז א' 12) ומי מעכב שאור שבעיסה ושעבוד [מלכיות]
יהי רצון מלפניך וכו' :

(רש"י דף ל"ג ז') ש"ס תלמוד משתכח : [ל"ג למלכי אומות
העולם מוסק . ש"ס יסרגו] : [ה"ס דלפטר בקלור וכו' :

(נ"א א' 33) מימיו נזרקן אפי' בפני [המלך] א"ר ישמעאל וכו' :

(נ"ד א' 27) משקלקלו [המינים] ואמרו אין עולם אלא וכו' :

(נ"ז ב' 46) דרש דב המנונא [הרואה בכל הרשעה צריך לברך

חמש ברכות ראה בכל אומר ברוך שהחריב בכל

הרשעה ראה ביתו של נבוכדנאצר אומר ברוך שהחריב ביתו

של נבוכדנאצר הרשע] ראה גוב של אריות וכו' :

(נ"ח א' 8) אוכלסי [אומות העולם] אומר בושה אמכם וגו' :

(ש"ס 23) חכמי [אומות העולם] אומר ברוך שנתן מחכמתו

[לבשר ודם] הרואה מלכי ישראל וכו' :

(ש"ס) מלכי [אומות העולם] אומר ברוך שנתן מכבודו [לבשר

ודם] א"ר יוחנן לעולם ישתדל אדם לרוץ לקראת מלכי

ישראל ולא לקראת מלכי ישראל בלבד אלא אפילו לקראת

מלכי [אומות העולם שאם יזכה יבחין בין מלכי ישראל למלכי

אומות העולם] רב שישת סני נהור הוה וכו' :

(שם) רב שילא נגדיה לההוא גברא דבעל [ארמית] אול אכל ביה קודצי וכו':

(שם) כי הוה נפיק [אמר ליה ההוא גברא עביד רחמנא ניסא לשקרי הכי אמר לוי רשע לאו חמרי איקרו דכתיב אשר בשר חמורים בשרם הזייה דקאזל למימרא להו דקדינהו חמרי אמר האי רודף הוא והתורה אמרה אם בא להרגך השכם להרגו מחייה בקולפא וקטליה] אמר הואיל ואיתעבד לי וכו':

(שם 46) והנצח [זו מפלגתה של עור הרשע] וכן הוא אומר וכו': (רש"י כ"ח ח') וסכל צאים חללו לסחורה [שם יזכה לעולם כזה ויכחש בכזב כעלך הונשים: יצחק. כמה יתר כבוד נוטלי סכר ונלות יותר וננה שיהי כבוד האונות בעולם הזה]: סלזי לכהרז וכו':

(ג"ה ב' 3) בתי [אומות העולם] בישובן אימר וכו':

(שם 26) ברוך מחיה המתים [קברי אומות העולם] אומר וגוי:

(ס"א ב' 25) ת"ר פעם אחת גזרה מלכות [הרשעה] שלא וכו':

(שם 28) אי אתה מתירא מפני מלכות [הרשעה] אמר לו וכו':

(ס"ב ב' 22) אתא ההוא [רומאי] דחקיה וכו':

רא"ש פרק תשיעי

(ס"ו ו') צרוך שנתן חרף חסיד לעוברי רלונו [אומר רב הונא כרואה צל הרשעה לריך לצרך חונסה. ראה צל הרשעה אומר

צרוך שהחריצ צל הרשעה ראה ציתו של נכודנאלר הרשע אומר צרוך שהחריצ ציתו של נכודנאלר הרשע] ראה גוז של חריות וכו':

(שם ס"ו ח') אוכלקי [גוים] אומר בוסה חונס ונאוד חפרה יולדתכס [הנה אחרית גוים ונדבר ליה וערבה] אמר עולא נקטיקן וכו':

א"ר יוחנן לעולם ישחלל חדם ללאת לקראת ונלכי ישראל ולא לקראת ונלכי ישראל צלזד חלל חפילו לקראת ונלכי [אומות

העולם שם יזכה יצחק זין ונלכי ישראל למלכי אומות העולם]: חריצ"ל וכו'.

(שם ס"ו י') צרוך דיין האמת: [צתי ח"ס צישונן אומר צית גאים יסת' ח' צמורכנק אומר חל נקמות ח' חל נקמות חופיע:

כרואה

קבוצת דאיש ברכות ההשמטות ב

הכואה קצרי אונות העולם אומר זישה אמכס מאוד וגו': הכואה
קצרי ישראל וכו' :

קיצור פסקי הרא"ש פרק תשיעי

(סי' ו') שנעקרה ע"ז מארלנו [ואם מולה לארץ הוא אומר ברוך
שעקר ע"ז וכן הנקום הזה: הכואה מרקולים אומר ברוך
שנתן ארך אשים לעוצרי רגו: והוא הדין לשאר ע"ז :
(סס סי' ז') הכואה צלל הרשעה אומר ברוך שהמריצ צלל הרשעה
ראה ביתו של נכודלנלל הרשע אומר ברוך שהמריצ
ביתו של נכודלנלל הרשע] ראה גוז וכו' :
(סי' ח') הכואה אוכלסי ישראל וכו' ולעולם ישתדל אדם ללאת
לקראת המלכים [ואפי' לקראת מלכי האונות שאם יזכה יצמין]:
(סי' ט') הכואה מצירו וכו' :

פי' המשניות להרמב"ם . פרק המישי .

אין עומדין וכו' אבל אם הוא ממלכי אונות העולם יפסיק תפלתו
בשגילו [משני שהיא סכנת נפשות] ואפי' נחש וכו' :

מהרש"א ברכות

(ד' ע"א) נגד מלכים וכו' כו"ס [מאן מלכי רצקן] אי נמי וכו' :
(ח' ע"ב) ד"ה המקודשין וכו' . דפרס עיילי בתר [אדום] לאמרי
אינהו סתרי צ"ה וכו' :

(י"ג ע"ב) ד"ה וכי מזכירין וכו' . לא הגלה הקצ"ה את ישראל
לצין העכו"ס אלא כדי שיתוספו עליהם גרים] שנאמר
וזרעתיה לי וכו' : ד"ה שעבוד [מלכיות] עיקר וכו' שעבוד [מלכיות]
דנקט הכא הוא שעבוד [מלכות הרביעית] ומלחמת גוג ומגוג וכו'
אבל בשעבוד מלכות האחרים וכו' אל תזכרו ראשונות זו שעבוד
[מלכיות] ולא נאמר צהן וכו' :

(י"ג ע"א) ד"ה וכה"א אל תזכרו וגו' . מלמטה למעלה קחשיב
והיינו משום דודאי בשעבוד [מלכיות] הראשונים וכו'
לגבי שעבוד [מלכות] הרביעית וכו' נשתכחו לרות משעבוד [מלכיות]
הראשונות עד לעתיד וכו' :

(ע"ז ע"ב) ד"ה שתליף צשחנו וכו' או שתליף צשחנו [וכן העכו"ס]
שנזייטים אותנו [בגלות] וכן מציע ברעותינו הצאה עלינו
כו"ס] וע"ז אומר וכו' צמדת עוזך [נגד עכו"ס] וחמעטך וכו' :

4 קבוצת מהרש"א ברכות החשמטות

(י"ז ע"א) ד"ה ונני נעכז שאור וכו' והסיפך שעבוד [מלכות]
 שמכרימים וכו' וזה ספך בקלה זה [יהי רגון שתכניעם]
 מלפנינו ונאשרינו וכו' :

(כ"ח ע"א) ד"ה זו נעשה בראשית וכו' ולתפארת צכל העולם
 [והנלה זו נעלמה של אדום שנאמר וזו נלחם על בגדי
 וגו' לצמדתו ית"ש שנקראת נלח ינלח את מושלת אדום דהיינו סיו
 מהם נלחם וגזרתם שהיה להם צעום"ז] וצמדת הוד וכו' :
 (ס"א ע"ב) ד"ה מלה"ד לשועל וכו' פירוט המשל ומשל השועל
 [הם העכו"ם] שמושללו לחיות עונאות ככ"ו וכו' והרשעות
 הם הגזירות והשמדות [שנצייאם עלינו בני אדם] אל תיקרו בני
 אדם אלף בני [אדום] ורלוכס שתעלו וכו' :

סליק מסבת ברבות .

מסכת פאה

(פרק א' משנה א' בר"ש) ירושלמי וכו' וכו' שילמד אדם לצנו
 חכמה [יוונית] אנוך להם ילמדנו צעיה שאינה לא יום
 ולא לילה וכו' : (סס) שלמדתי כל התורה וכו' שאלמוד חכמה
 [יוונית] ותינא הא קאי באור וכו' ואי הוה גרסינן [יוונית] ולא
 גרסינן חכמה [יוונית] צהיהא דבן דננא וכו' : (סס) התיירו להם
 ללמוד חכמה [יוונית] מפני שקרוצים לנלכות וכו' : (סס) ושלא
 ילמד אדם את צנו חכמה [יוונית] וטיעוס צשעת חורבן הוה וכו' :
 סליק סדר זרועים .

מסכת שבת

גמ' (י"א א' 10) תחת ישמעאל ולא תחת [גוי] תחת [גוי]
 ולא תחת חבר וכו' :
 (רע"י סס) תחת ישמעאל . לשמשו : ולא תחת [גויס אדומים]
 ססיו רשעים יותר וגו' :
 (תוס' סס) ד"ה ולא תחת חבר וכו' . אנוך רחמנא או צטולך
 או צטולא [דבר עשן] למימרא [אדומים] נעלו ונפרסיים
 והתניא חלקים בצין דרכה וגו' ידע הקב"ה שאין ישראל יכולין לקבל
 רוב גזרותיו של [עשו הרשע] ענוה והגלה אותן לצבל לאו נוסוס
 דסצבי'

קבוצת שבת ההשמטות ג

דחזרי' היו פרסאי חלל עיקר היו הפרסאים והחזרים שצנייהם היו כפופים להם ונחמי הא נקמי דאתו חזרי לצבל הוא פרסאים ונעלו [ונרונאי] והא דקאמר או צוולך או צוולא [דזר עשו] צתר דאתי חזרי לצבל ציוני ר' יוחנן כדמוכח צהצא על יצנתו וסרשיעו את הפרסאים [דרוניים] ונעלו ופרסאי ורש"י פי' אם דאתי חזרי לצבל פרסיים ציוני כורש ול"כ כדפרש' דהא ציוני ר' יוחנן אתו חזרי ופרסיים ציוני כורש וכדמוכח צקדושין ללאו אומה אחת הן ור"ר יעקב ופרש' דחזרים היו משרתים ופרסיים דומים לנלכאי חזלה לפי סלוצנים צגדים שחורים ורשעים והיינו דשקל [הכוונר] סרגא להציח לע"ז שלהן :

(רש"י כ"ט ז') אצננט של מלכים טעשויו כולו דניסכא וכל ישראל בני [מלכים] ראויים לו :

(ס"ג א' 15) דאמר שמואל אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד [מלכויות] בלבד וכו' :

(ס"ז א' 32) ר"ש היא דאמר כל ישראל בני [מלכים] הם וכו' : (רש"י טס) בני [מלכים]. הלכך לעני נמי מציח וכו' :

(ק"ד א' 46) יש לי כתות כתות של [אומות העולם] שאני נוהג לך וכו' :

(ק"ד ב' 25) ואין מביאין ראיה מן השוטים [בן סטרא. בן פנדירא הוא. אמר רב הסדא בעל סטרא בעל פנדירא בעל

פפוס בן יהודה הוא אמו סטרא אמו מרים מגדלא נשיא הוי כדאמרין בפומבדיתא סטת דא מבעלה:] כתב אות אחת וכו' :

(רש"י טס) ונסר נפשו על הדצר : [צעל סטרא צועל פנדירא. ונקרא על טס צעל אמו אע"פ שהיא היה נוצר] אחת על האריג וכו' :

(תוס' טס) צן סטרא. אור"ת [דאין זה ישו' נולדי] דהא צן סטרא אמרי' הכא דהוא ציוני פפוס צן יהודה דהוא

ציוני ר"ע כדמוכח צפ' צתרא לצרכות [ויש"ו היה ציוני יהושע צן פרחים כדמוכח צפ' צתרא דקוטס ולא כר' יהושע צן פרחים סדסה ליש"ו נולדי צשתי ידים ור' יהושע הוה קדים טוצא לר"ע :

אמו נורים ונגדלא נשיא היא. והא דקאמר צפ"ק דחגיגה רצ ציצי הוה שכיח גב' ונלאך הנות כו' אמר לי לשלוחי זיל איתי

לי נורים ונגדלא נשיא ונשמע שהיתה ציוני רצ ציצי נורים ונגדלא נשיא אחרת היתה אי נמי ונלאך הנות היה נוספר לרצ ציצי ונעשה שאירע כצד נזמן גדול:] **אמר** רצ חקלא ללא כרצי יהודה וכו' :

ר"ש

[כיות] [יעס]

עולם צגדי ו שיז

שועל שחות צני

לצנו יום זכונת ולא להס ושלא וכו' :

[גוי]

[מים]

טולך קיים לקבל נשום

קבוצת שנת ההשמטות

- (ק"א א' 16) ריש אומר כל ישראל בני [מלכים] הם:
 (רש"י קט"ז ח') ספרי לדוקים [מסרתים לע"ז] וכתבו להם תורה
 נביאים וכתובים וכו' :
- (קט"ז א' 47) בעו לסכוניה [רבי מאיר קרי ליה און גליון רבי
 יוהנן קרי ליה עון גליון] אימא שלום דביתיהו וכו' :
- (רש"י סס) וזכריי הם: [ר' נחירי קרי לקפרי המינין און גליון
 לפי שהם קורין אותם אונגילא:] פילוסופא. מין וכו' :
- (ק"ח ב' 6) רב נחמן בר יצחק אמר גיצול משעבוד [מלכות]
 כתיב הכא וכו' :
- (קכ"ח א' 24) סבירא להו כל ישראל בני [מלכים] הם וכו'
 ר' שמעון אומר כל ישראל בני [מלכים] הם וכו' :
- (קל"א א' 38) כל מצוה שמסרו ישראל עצמן עליהם למיתה
 בשעת [השמד] כגון ע"ז ומילה וכו' :
- (שם) בשעת [השמד] כגון תפילין וכו' :
- (שם) שפעם אחת גזרה המלכות [שמד] על ישראל וכו' :
- (קל"ה א' 12) על [גר שנחגייר כשהוא מהול] שבש"א וכו' :
- (קל"ז ב' 20) המל את [הגרים אומר] בא"י אמיה וכו' :
- (רש"י ק"מ ז') חלל זני. מי היא: [קטו מרגימתא כחלל ידיה
 וכורא כחלל ידיה. כשצפליך ממשנת ציך להחלשות
 ליד לתשניש ולוחז הדדים צידו ח' וכחמת על אותו ונקים: מרגימתא
 לחוק ליה. כדדון כנלילי לו שתרצה תלותו ונקים תשניש חל תנלילי
 לו מהר כדי שיתרצה תלותו ומינתו וילמעך כדך לחיים לי:] כורא וכו' :
- (קמ"ה ב' 25) מפני מה [גוים] מזהמין מפ"י שאובלין וכו' :
- (שם) מפני מה [גוים] מזהמין שלא עמדו על הר סיני וכו' :
- (קמ"ט ב' 34) בשעה שביקש [אותו רשע] לעשות לאותו צדיק
 כך [נמשכה ערלתו שלש מאות אמה] אלא וכו' :
- (שם 48) כל ימיו [של אותו רשע] לא נמצא שחוק וכו' :
- (שם) בשעה שביקש [אותו רשע] לעשות לאותו צדיק כך וכו' :
- (שם) בשעה שירד [אותו רשע] לגיהנם וכו' :
- (קנ"א א' 33) אמר רב יהודה [גוי] ערום אמור לקרות ק"ש
 כנגדו

קבוצת שבת ההשמטות ד

כנגדו מאי אריא [גוי] אפי' וכו' אבל [גוי] כיון דכתיב ביה
אשר בשר חמורים וכו' :

(רש"י טס) להסתכל צערוס : [גוי] ערוס. כ"ס ישראל וכו' ;
(קניז א' 46) כי יחתו הגוים מהמה [גוים] יחתו ולא ישראל וכו' ;

רא"ש שבת

פרק ארבעה עשר (כי י') ר' שמעון אומר כל ישראל בני
[מלכים] הם וכו' : (סי' י"ח) ר"ס אומר כל ישראל בני
[מלכים] הם אומר רב הלכה כר"ס וכו' :

פרק ששה עשר (סי' ה') רב נחמן בר יצחק אומר אף כול
משעבוד [מלכות] כתיב הכא וכו' :

מהרש"א שבת

(י"ח ז') ד"ה צצית גזי וכו' צצת אפיך תכלל לחם [וע"כ העכו"ס
אסור זו] דלמריקן צפ' ד' מיתות גוי שצצת חייב [מיתת]
והיינו צצית גזי וכו' :

(י"ח ז') ד"ה שהיה מונח כו' ואם כבר גזרו על [הגוים] להיות
כזבים כו' עכ"ל הא דגזרו על תינוק [גוי] שמתנא צזיזה
וכו' דכבר גזרו על הזב [גוי] וכו' אצל על תינוק [גוי] אע"פ
שאינו זב וכו' :

(י"ח ז') ד"ה ואלו משה רבינו גזר וכו' שגזרו ותקנו מפי הקצ"ה
[יותר נגזרת מלך צ"ו שפדיין חיים לפי שגזרו מעלנו ואין מתקיים:]
כי לכלב קי טוב וכו' :

(ל"ח א') ד"ה אומר ליה מקרא זה על ניי נאמר וכו' הא למריקן
צפ' ד' מיתות [לעכו"ס הלומד תורה חייב מיתת] ד"ל
דכחא וכו' :

(ל"ג ז') ד"ה [עכו"ס] יוכיחו וכו' משא"כ צת"ת [לעכו"ס אסור
זה וסייב מיתת עליה] כדלמריקן פ' ד' מיתות וכו' :

(ס"ג א') ד"ה אלא שעבוד וכו' דישראל לא יהיה להם שעבוד
[מלכות] אצל גוי אל גוי ישאו סרז וכו' :

(ע"ז ז') ד"ה ומ"ט הכי מוכסיין כו' ע"פ מ"ס דמלכות [יון] נושיל
לעז כו"ס דדניאל ולפיר העזים הגדיל וגו' וכו' מקודם
מלכות

וּלְכֹחַ [יון] אֲלֶכְסַנְדֵּר וְנוֹקְדֵן וְאַסְרִיו וְלֹכִים אַחֲרַי [מיון] אֲנִי
ע"ז מ"ט עזי טהור וּלְכֹחַ [יון] אֲזִלִּי צְרוּשָׁא וְכו' זו [יון] שֶׁהַשְּׂמִיטָה
עֵינֵיהֶם שֶׁל [ישראל] וְאַחַר כֵּךְ וּלְכֹחַ שְׁמוֹנְכֵי וְכו' :

(טס) ד"ה מ"ט גּוּלָא זֹמְרָא גְבוּצְתִיה וְכו' כַּשֶּׁקֶצ"ה דן אֵת יִשְׂרָאֵל
[אֵינוֹ דן אֹתָם כַּעֲבוּרִים] אֲלֵא אֲנִי נִפְרַע וְכו' מֵאַוֲבָדוֹ נִפְרַע
מֵעַט מֵעַט [מֵשׁוּנְאָו נִפְרַע צֶדֶת אֲחֵת] וְאַחַר קִאֲמַר וְכו' :

(פ"ז א') ד"ה צִתְחַלָּה פִּירַשׁ עֹנֶשֶׁן וְכו' [גַּר טַבָּא לְהַחְגִּיזֵר]
מוֹדִיעִין אֹתוֹ וְכו' :

(ק"ד א') ד"ה טַר יֵשׁ כַּת וְכו' אֲבָל אֲנִי נוֹתֵן לָךְ כֶּתוּת [שֶׁל עֲבוּרִים]
תַּחֲתֶיךָ וְכו' :

(ק"ח א') ד"ה לְמִיּוֹרָא כּוֹי וּר"ש סָבַר כֹּל יִשְׂרָאֵל צְנִי [מְלָכִים]
הֵם וְכו' :

(ק"ט ז') ד"ה לֹא חֲרַבָּה יְרוּשָׁלַיִם וְכו' שֶׁפָּסְקוּ אֲנָשֵׁי אֲמוֹנָה וְכו'
חֲכָם אֲרִיָּה וְעֵיר זֹאב וְגו' [שֶׁהֵם הַמְּלָכִיּוֹת עֲבוּרִים שְׁמוֹנְצִטֵּין
וְנוֹן יִשְׂרָאֵל] וְהִנֵּה רוּב עֹוֹת וְכו' :

(ק"ח א') ד"ה צְנִי [מְלָכִים] הֵם וְכו' לִפִּי יִשְׂרָאֵל צְנִי [מְלָכִים]
הֵם וְלֹא צְנִי יִשְׂרָאֵל שְׁלֵיטִים אֲשֶׁר צְבוּכָצִים [וְלֹא צְנִי
שָׂרִים וְמוֹשְׁלִים] כִּי חֵלֵק ה' עִמּוֹ וְכו' :

(טס) צ"ד וְצַר חֶפֶל מוֹתֵר לְטַלְטְלוֹ וְכו' דְכַל יִשְׂרָאֵל צְנִי [מְלָכִים]
[הֵם] כַּמ"ט הַחֹסֶפֶת לְקַמֵּן וְכו' דַּא"כ הוּם סָבַר דְכַל יִשְׂרָאֵל
צְנִי [מְלָכִים] הֵם וְכו' וְכֹל יִשְׂרָאֵל צְנִי [מְלָכִים הֵם] וְאַפִּי לְרִי וְכו' :

(קל"ו ז') ד"ה אֲשֶׁר קָדַם יָדֵי כּוֹי לְנִי שֶׁאֵין צוֹ דָּבָר פְּרוּם וְעִצְרָה
[וְכֹל טַבָּא עַל הַכּוֹחִית מְנוֹשָׁה עֲרַלְתּוֹ וְלֹא וְנִצְטַק לִיה] וְהֵינִי
לְמַעַן צְרִיתּוֹ וְכו' :

(קל"ט א') ד"ה וְלִקְדַקְדַּךְ נֹזֵר אֲחִיו וְכו' וְהֵי"ט נוֹי לִפִּי דַעֲתָם
טַחוּ [סַחֲסֵי יֵינָם] אֲעַפִּי שְׁלַעֲתִיד יְהִי אֲסוּר וְכו' :

(קמ"ט ז') ד"ה טַחוּ מְנוֹשָׁה זְכוּר וְכו' צְרִיתּוֹ שֶׁל אֹתוֹ [רַשָּׁע]
וְק"ל : וְשַׁעֲרֵים יִרְקְדוּ שֵׁם :

(קל"ט א') ד"ה וְלִקְדַקְדַּךְ נֹזֵר אֲחִיו וְכו' וְהֵי"ט נוֹי לִפִּי דַעֲתָם
טַחוּ [סַחֲסֵי יֵינָם] אֲעַפִּי שְׁלַעֲתִיד יְהִי אֲסוּר וְכו' :

(קמ"ט ז') ד"ה טַחוּ מְנוֹשָׁה זְכוּר וְכו' צְרִיתּוֹ שֶׁל אֹתוֹ [רַשָּׁע]
וְק"ל : וְשַׁעֲרֵים יִרְקְדוּ שֵׁם :

(קמ"ט ז') ד"ה טַחוּ מְנוֹשָׁה זְכוּר וְכו' צְרִיתּוֹ שֶׁל אֹתוֹ [רַשָּׁע]
וְק"ל : וְשַׁעֲרֵים יִרְקְדוּ שֵׁם :

סְלִיק מַסְבַּת שַׁבַּת.

מַסְבַּת עִירוּבֵין

(תו"ס' י"ט א') ד"ה צַר מְצַא [עַל הַגּוֹיִם] וְכו' וְהֵא לֹא חֲשִׁיב
הֵתָם פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל צְגוּפֵן וְהַלְדוּקִין [וְהַעֲוֹנוֹתֵין]
דְּאֵין עוֹלִין וְכו' :

קבוצת עירובין ההשמטות ה

(גמ' כ"א ב' 22) כל המלעיג על דברי חכמים נודון [בצואה רותחת] מתקיף לה רבא :

(רש"י ס"ס) ד"ס עשה ולא תעשה וכו' אצל דברי [סופרים סייצין מיתס] על כולן וכו' :

(ס"ס) ד"ס ולסג סרצה. המלעיג עליסן [ציגיעת צסק] כידון [וסיינו לואס] : כל הסוגה צסן וכו' :

(ש"ס 41) אל תקרי בכפרים [אלא בכיפרים בא ואראך זרעו של עישן] שהשפעת להם טובה וכו' :

(תוס' ע"א ז') ד"ס סרצות [פר"ס עול ונלכות כלאמר צסס' אצות סו זסרין צרצות] ורס"י פי' נוטס :

(מ"ה א' 21) הכירו בהם [אויבים] ורדפו אחריהם וכו' :

(תוס' ס"ד ז') ד"ס ולמדנו סמונו של גוי וכו' לא חמס לא תתן [לסס] ונתנת חנס וכו' :

(ק"א א' 23) דבר אחר טובם כהדק שמהדקין את [אומות העולם] לגיהנם וכו' :

(פי' המשניות להרמב"ם פרק ששי משנה א') הדר עס הנכרי וכו' וסעיקר אללנו כמו כן כי [סגויס אין ונתייסקין טווס לפי ססן ססודין על ספיכות דמיס] על כן אור ר"ל וכו' :

מהרש"א עירובין

(י"ט א') ד"ס כדי שלא יקלל וכו' ר"ל סזס סנתסייצ סרעס ע"י דין [מלך צסר ודס] וסססר אסר דינו וכו' :

(ס"ס) ד"ס צפוטעי עכוס וכו' סאין לסס סלק לפס"צ [והס סמוני וסמסורות] כו' ע"ס :

(ס"ד ז') ד"ס סלינוין וועצירין כו' וסס [ולאי סרוכות] צכספס וכו' :

(ס"ס) ד"ס ולמדנו כו' וסל דתנן צסנוקין כו' דוקל סול וסוס דרכי סלוס [אצל סכא דליכא וסוס דרכי סלוס אית ליה ספיר איסור דלל חמסס ודו"ק] :

(ס"ס ז') גמרא ור"ג אורר לדוקי אינו כגוי וכו' ססיס וועסרס סרוגי [ונלכות] אצל לפי גירסא וכו' :

(ק"א א') ד"ס טוסס כהדק וכו' ור"ל סמסדקין [עכוס לגיססס] כו' דסיינו ססרסע וכו' :

סליק מסכת עירובין .

10 קבוצת מסכת פסחים ההשמטות

(גמ' מ"ב ב' 13) אסור לאכול בשר בהמה ועוף [א"ר אלעזר
 עם הארץ מוטר לנוכרו ביום הכפורים שחל
 להיות בשבת אמרו לו תלמידיו רבי אמור לשוחטו אמר להן
 זה טעון ברכה וזה אין טעון ברכה. אמר רבי אלעזר עם הארץ
 אסור להתלוות עמו בדרך שנאמר כי הוא היך ואורך ימך על
 חייו לא חס על חיי חבירו לא כל שכן אמר רבי שמואל בר
 נחמני אמר רבי יוחנן עם הארץ מותר לקורעו כדג אמר רבי
 שמואל בר יצחק ומגבון] תניא אמר רבי עקיבא וכו':

(תוס' ט"ז) עד שתחפיים: [ויש חונכים חף חין ונכריזין על
 אצידתו ואל"ת נחין יודע שהיא של ע"ה ולא"ר כגון
 שטיירא של ע"ה עוצרת ורמינו סתם מהם והסתחא משמע דדוקא חין
 ונכריזין על אצידתו אבל לגזול צידים לא ח"ע"ג דלית ליה סאי סצרא
 דצטמוך לפטר דנפיק מיניה צרא ועליא ותינח לר"י אחאי ממונו
 אסור השתח גופו מותר שנותר לקורעו כדג ממונו לא כן סכן
 דכ"ג אמר צהגזול צתרא (דף קי"ז) וצ"ז (דף כו') גצי מוסר
 לנאן דלית ליה סצרא דלפטר דנפיק מיניה צרא ועלי" ונראה לר"י
 דלעיל מיירי צמכיר וכופר להבעים דה"ל הריגתו כמו פיקוח נפש
 שהיא ליסטים ומשוד על הדמים דאי לאו הכי היאך מותר להורגו
 צום הכפורים שחל להיות בשבת הלל אחי גוי אסור וכן משמע
 הלשון על חיי חינו חס דמכיר וכופר דיש הרבה ענינו ע"ה כדמוכח
 צטו"ה צ"ה כ"ג (דף כ"ג) ולא"ר דנה שאלו נקצלין עדות
 מע"ה כדלמרינן צ"ה חומר צקודש כמאן נקצלים האידנא סהדותא
 מע"ה כ"ר יוסין] ואכלת זו אכילה וכו':

(גמ' נ"ד ב' 5) ומלכות [חייבת] מתי תפול וכו':
 (פ"ז ב' 34) וא"ר אליעזר לא הגלה הקב"ה את ישראל לבין
 [האומות] אלא כדי שיתוספו עליהם גרים וכו':
 (פ"ז ב' 40) צדקה עשה הקב"ה בישראל שפוזר לבין האומות
 והיינו דא"ל ההוא מינא לר' חנינ' אנן מעלינן
 מיניכו כתיב בכו (נ"א י"א ע"ז) כי ששת חדשים ישב שם
 וגו' ואלו אנן איתניכו גבן כמה שני ולא קא עבדינן לכו מידי
 אמר לו רצונך יטפל לך תלמיד א' נטפל ליה ר' אושעיא
 א"ל משים דלא ידעיתו היכי תתעבדו תילינן כולהו ליתניהו

גבייכו

גבי
 דרו
 (ר)
 סלק
 (צ"ד)
 (ר)
 (ק"ז)
 (ש)
 (ס)
 רבי
 ואל"ר
 סייך
 שמואל
 ומגבון
 [דכויא
 והוריגו
 שאן ע
 מכריזין
 לגזול
 לאכד
 כדפריש
 כשתח

קבוצת פסחים ההשמטות 7

גבייבו מאי דאיכא גבייכו קרי לכו מלכותא קטיעתא איל נפא
 דרומאי בהא נחתינן בהא סלקינן: [תני רבי חייא מאי
 דכתיב (איזכ"ח) אלהים הבין דרכה וכו':

(רש"י סס) שאינן יכולין לבלות יחד: [יעפל לך תלמיד א'
 להושיבך תשוב': גפא דרומי. נשצצ צע"ז: צהא
 סלקינן וצהא נחתינן. צמחצמה זו חנן עסקוקים תמיד: [הגלה
 חותן לצבל וכו':

(צ"ד א' 42) יצתה בת קול ואמרה לו [רשע בן רשע] בן בנו
 של גמרוד [הרשע] שהמריר את כל העולם וכו':

(רש"י סס) תיובת"א דרצח: [לחותו רשע. נצוכללר: [צן צנו וכו':
 (ק"ח ב' 33) נישאה מלכות [הרשעה] ק"ו בעצמה וכו':

(שם 44) שווקים בכרך גדול [שברומי] וכל אחד ואחד וכו':

רא"ש פרק אלו עוברין

(ס"י י') אסור לאכול בשר: [אמר רבי אלעזר עם הארץ מותר
 לנותרו ציום הכפורים שחל להיות צשצת אמרו לו תלמידיו
 רבי אמור לשוחטו אמר להם זה עשון צרכה וזה לא עשון צרכה.
 וא"ר עקיבא עם הארץ אסור להחלוות עמו צדק שחומר כי הוא
 סייד ואורכך יוניך על חיו לא חס על חיי מצרכו לא כל סכן א"ר
 שמואל צד נחוני א"ר יהונתן עם הארץ מותר לקרעו כדג אמר שמואל
 ומגבר] תניא א"ר עקיבא וכו': (סס) והוא רע לשונים ורע לצרות
 [דהויא הריגתו פיקוח נפש כי הוא ליסטיס ומשוד על שפיכת דמים
 והוריגתו צכל עת ונלוה היא והללת נפשות כיון שהוא רגיל צכך אע"פ
 שאין עושה כלום צחיתה שעה ועם הארץ דהכ"ז דקאמרינן עלה דאין
 מצריזין על אצידתו משמע דוקא על אצידתו אין מצריזין אצל אסור
 לגזול ממונו לא מייירי צחותו עם הארץ דאייירי צו ר"א כוון דעותר
 לאצד גופו כ"ס ממונו כל כונה דלא ידע יכין רשע ולדיק ילצש
 כדפריש"י צצ"ק וצע"ז למאן דלית ליה זימנין דנפיק מיניה זרעא מעליא
 שסתא גופו מותר ממונו לא כ"ס אלא] צעס הארץ אסר איירי וכו':

קבוצת מהרש"א פסחים ההשמטות

מהרש"א פסחים

(ה' א') ד"ה זכו לשלטה כו' כי שאור שצטיקה הוא הילך הרע [הוא כמו של סמאל שרו של עשו שיכרת בזמן הגאולה] וטעם השציטה וכו':

(מ"ט ז') כשידע סיוון קשקשת לחוד: [(ויותר לנוסרו צי"ה) וכו' לכאורה הוא רחוק וין השכל דאפילו צעלי חיים הנוזיקין אינו רשאי להורגן בשבת ויה"כ כדלמרי' פ' כל כחצי ונראה דנקט וותר לנוסרו כו' ולא קאמר וותר להורגו כו' שכווננו זזה שהסחירה והשחיטה הוא רמז לנטילת דם במקום צות השחיטה ור"ל שיותר לציטו ליטול דמו כדלמרי' אזיל קוונקא ואזי חירא והיינו אפי' ציה"כ שחל להיות בשבת שכל ישראל יש להם שלום זה עם זה וותר לציטו ולהתקוטט עמו וא"ל תלמידי ר' אמור לשוחטו שיש צו יותר נטילת דם גם בלשון הנאמר בתורה בהכשר שחיטה וא"ל זה שיון צרכה וכו' דלכך נקטו לשון נחירה שהוא יותר בלשון גנאי וע"ז הכוונה אמר ג"כ בסמוך וותר לקורעו כדג ונגזו דהיינו נמי רמז דדמו וותר ליטול ע"י ציוש כדס דג שניטל ע"י קריעה ונגזו אבל בתוס' הבינו הדברים כפשוטן ע"ש וקל: (אסור ללוות עמו שנאמר כי הוא סייד וגו') ונהא דלמרי לקמן שיותר שונאין ע"ה את ת"ח מעובדי כו"ס ונסבא זו דאסור ללוות עם עכו"ס אסור ללוות גם עמו ויש לחלק דגם ששנאחו גדולה ביותר מ"ו חס הוא עלסורגו דקפיד אשפיכות דמים:] ואנשכנו וכו':

(ק"י ז' א') ד"ה הוי עז כומר כו' שמעציר את האדם על דעת קונו [הצ' הם האויצים רשעי עכו"ס שרוליס להעציר ישראל על דת צממה גזירות] הג' הוא המזל וכו':

מליק מסכת פסחים.

מהרש"א ביצה

(ט"ז א') צליננה ודכתיב לעלם חסר ו' דרשו כן: [לא ליענשו עכו"ס עלה כו' עיין פרש"י וק"ק דהאיך יענשו עכו"ס על השבת אם לא יקיימוה הא אונריקן צפ' ד' ויתות עכו"ס ששבת סייב ויתה וי"ל בהפך דה"ק כיון דמלות שבת לא אודיעינהו לא ליענשו עכו"ס עלה אם יקיימוהו דהא ודאי ונסבא אם העכו"ס שוצת שלא לשם ונלוה דאינו חייב ויתה וונשני דולאי מלות שבת אודיעינהו ע"כ העכו"ס חייב ויתה אלא מתן שברה דהיינו שבת של עה"צ

קבוצת מהרש"א ביצה ההשממות ז

עס"ז לא אודעינהו כי הוא דבר קודי צצית גנזיו ורצ פוז הלסון
ללדיקים לעס"ז וז"ס כי חני ה' מקדשכם צצצת של עוס"ז ע"י
הצנת שומרים קדושים לעוס"ז כמ"ס כל הכותר צירושלים קדוש גו'
מה קדוש קיים: [כיון שצצת כו':

עס ח"ה) ד"ה אי הכי לא ליענשו כותים עלה כו' וצפ' ד"מ אמריקן
[כיתי שצצת חייב וניתה] וסיינו לשם מלות שצת וכו':

סליק מהרש"א ביצה.

מסכת הגיגה

(רש"י ה' ז') ידו נטויה להגן עליו: [מינח שלמידי יס"ו] שאינו
מודים לדברי חכמים:

(גמ' י"ג א' 8) תניא אמר ריב"ז מה תשובה השיבתו בת קול
[לאותו רשע] כשאמר אעלה וכו' ואמרה לו [רשע

בן רשע] בן בנו של גמרוד [הרשע] שהמריר את כל העולם וכו':
(רש"י עס) שלא לנה הקצ"ה לגלות לך: [לאותו רשע. נבוכדנצר]:
עליו לשון נקיה וכו':

(תוס') ד"ה אין מוסרין דברי תורה לגוי וכו' תיפוק ליה [דגוי
העוסק בתורה חייב וניתה כדאמר פ' ד' מיתות גוי העוסק
בתורה חייב וניתה] והמלמדו וכו' וכי תימנח צו' מלות דידהו [דאינו
חייב וניתה] כדאמר וכו':

(עס) ד"ה צן צנו של נמוכד [הרשע] וכו' ולא מלינו אותו [רשע]
מזרע כושי וכו':

מהרש"א הגיגה

(ה' א') ד"ה דלעולם לא ישא הקצ"ה פנמו להם: [כל שאינו צו היה
לאכול אינו נהם וכו' דצומן טיסרחל עושין רטנו של
נקום כתיב ואכלתה את כל העניים וצדיק כשאין עושין רטנו של
נקום כתיב והיה לאכול גוי ולעתיד כתיב ואכלתם אכול ושצו
ואכלתם וגו' הלשון כסול דר"ל ואכלתם לעתיד מה שאכלו העכו"ם
עכס צעוה"ז שיהיו מחזירין לכם צעוה"ז כל מה שהיו שוללין מכם
צעוה"ז: [יהו ציה רצן עינייהו וכו':

(ה' ז') ד"ה ונאי תהוי עלן מנינאי כו' נסרחה גם סכמתם של
עכו"ם [שהם הלדוקים: ואי צעית אימנח מהכח דכתיב ואלכה

לנגדך

ילך הרע
הגאולה]

ה"ה) וכו'
המזיקין
זה דנקט
ההנחיה

שמות
עו חפי'

זה נותר
צו יותר

זה סעון
כאי וע"ז

כמי רמו
בצו אכל

שנאמר
את ת"ח

ליות גם
מלסורגו

עת קונו
ישראל

ליענשו
עכו"ם

עכו"ם
דיעינהו

העכו"ם
ית שצת
צצת של

לנגדך וגו' כזר האריך בזה הארצנאל צפ' משמיע ישועה שהם
 נתייחסים באמונתם צדמיון עשו ליעקב שהיה להם אז אחד ועשו
 היה לך אביו צמורה צפיו ויעקב איש חס וגו' כן אמונת
 ע"א שמשערים לעבוד עבודת ה' והם עובדים אותו צמורה ודעה
 צלתי אונתי כו' ועוד האריך ע"ש וז"ש וחלכה לנגדך וגו' כי נעשה
 אצות קיומן לצנים שצני עשו ילכו בשוה לנגד צני יעקב לפי חכמתן
 כו"ש ואע"ג דנחצטל קיומן זה כו"ש צפ"ק דע"ז דנעיקרא דרוש
 לנגדך ולצפוף דרוש יעצר נא אדני לפני עצדו היינו דוקא לענין
 ונלכות ומונשלה כדמשמע קרא דיעצר נא אדני וגו' דנעירי צאלכות
 ומונשלה דהיינו שיהיה עשו נחזיק צולכות מקודם צעור"ז ואח"כ
 יחזיקו צולכות צני יעקב לעולם אצל לענין חכמה וחקיים האי
 קרא וחלכה לנגדך וגו': [תקנה יש לו כו' :

(י"ג א') ד"ה אלא לאצ"ד כו' והכי מוכח מדרך הסוגיא: [אין
 מוסרין דברי תורה לעכו"ם כו' לא קאמר אין מלמדין
 תורה לעכו"ם דהא ודאי צ"ז מלות דידהו מלמדין אותם וצ"א
 מלות התורה עכו"ם הלווד אותה חייב וייתה אלא דהכא נלמד מענינו
 דאין מוסרין לעכו"ם היינו טעם וקוד מנלות ואפי' צ"ז מלות שלהם
 אין מוסרין להם סודן וטעמן וע"ז וייתי לה מקרא דכתיב ונגיד
 דבריו ליעקב וגם טעם חקים ונשפטים גו' דהיינו חקים ונשפטים
 של דת האלהים ולא עשה כן וגו' דגם נשפטים ודת הכימוסקית
 שלהם שחייבים לקיים שהדינין הוא א' וז' מנלות שנלמדו צני נח מ"מ
 כל ידעו טעמו וקוד הענינים וצ"ה יתיישב קושית התוספות צ"ס
 ר"א: [א"ל לא קשאי כו' :

(י"ג ב') ד"ה שלא יאמרו ע"א כו' ר"ל גם אם זכה נצודלנר
 [הרשע] לנשול על ישראל וכו' : ד"ה וי גרם וכו'
 המורדים וגו' משמע [להו] אל מנש כו' :
 (ט"ו ב') ד"ה זמר [יוני] לא פסק מפורייה כו' ע"י פירש"י ולא
 הל"ל זמר [יוני] אלא סתם זימרא וכו' ונראה דנקט זמר
 [יוני] דהיה צו מנינות וכו' דחכמת [יונית] אקורה וכו' :

סליק מסכת חגיגה.

מסכת מועד קמין

(גמ' י"ב א' 37) הלכות מועד כהלכות [כותים] בהלכה וכו':
 (רש"י ט"ז) ד"ה כהלכות [כותים] דאמר' היכא דאחזיק אחזיק :
 (ט"ז) ד"ה ואין למדין זו מזו וכו' כמו [צכותים דלא] אמרינן וכו':
 הלכות

קבוצת רא"ש מועד קטן ההשמטות ה

(פרק ב' ס"י מ"ב) הלכות מועד כהלכות [כותים] לנאלי וכו' :
(פרק ג' ס"י נ"ח) הכוה לירצא מדרכא דהוה סני שומעני' וכו'
כגון אלישע אחר שהיה נותעקק בספרי טועי [מינין] ושותה
צנייני זמר וכו' :

מסכת ראש השנה

(תוס' ז' א') ד"ה למלכים וכו' אפי' מלכיות שאינו סוגנת כמלכות
[מדי ויון] וכו' אין מניין אלא למלכי [יון] כלל
וכו' אצל למלכי [אומות העולם] מתשרי מניין וכו' :

(ג' א' 39) אבל למלכי [אומות העולם] מתשרי מניין וכו' :
(תוס' ג' ז') ד"ה שנת עשרים וכו' לפי [סהאומות] שוללין וכו' :
(ד' א' 10) כאן בישראל כאן [באומות] ואיבעית אימא כו' :
(שם 31) בשכר שחביבה תורה לישראל כשגל [לאומות
העולם] זכותם לכתם אופיר וכו' :

(ה' א' 38) כאן למלכי [אומות העולם] אלא וכו' :
(שם 40) אבל למלכי [אומות העולם] מתשרי מניין וכו' :
(רש"י סס) ד"ה ואיבעית אימא וכו' למלכי [אומות] צתשרי וכו' :
(תוס' סס) ד"ה רב סתדא וכו' למלכי [אומות העולם] נשום
[דצאומות העולם] לא קנייירי וכו' :

(י"ז א') אבל [המינין והמסורות] והאפקורסין וכו' :
(רש"י סס) המניין [התלמודים] אשר הפכו דברי אלהים חיים לרעה :
והמסורות. מלשינים שמוסקין ממון ישראל ציד
הנכרים : אפיקורוס. נצזה תלמודי חכמים : שכפרו בתורה וכו' :
(י"ה ב') שגזרה מלכות [יון] גזירה וכו' :

(רש"י סס) ד"ה שיש שלום. שאין יד [האומות] תקיפה וכו' :

רא"ש מסכת ראש השנה

(פרק א' ס"י ה') [אצל המניין והמשוואים והמסורות] והאפיקורסין וכו' :
(שם) אצל [המניין והמשוואים והמסורות] יודין לגיהנס וכו' :
(פרק ג' ס"י י"ג בהגה"ה) ד"ה כגון כלל ומגילה וי"ס [ושלל עשני
גוי] וצרוך וכו' :
(פרק ד' ס"י ד') מוקי לה בגמרא צענת [השמד] ואמרי' צירושלמי
אעפ"י [השמד] צטל וכו' :

סליק מסכת ראש השנה. עתידה

מסכת יומא

(גמ' י"א' 30) עתידה [רומי] שתפול ביד פרס וכו' :
 (שם) עתידין [רומי] שתפול ביד פרס שבנאוה פרסיים
 והחריבוהו [רומיים] אינו דין שיפלו [רומיים] ביד וכו' :
 (שם 39) עתידה פרס שתפול ביד [רומי] תנ"ה עתידה פרס
 שתפול ביד [רומי] חדא דסתרי בית כנישתא וכו' :
 (שם) עד שתפשוט מלכות [הרשעה] בכל העולם וכו' :
 (כ"ב' 38) ת"ר אלמלא נלגל חמה נשמע קול המונה של
 [רומי] ואלמלא קול המונה של [רומי] נשמע קול וכו' :
 (מ"ז א' 39) וסיפר עם [הגמון] אחר בשוק וכו' :
 (ע"ז א' 18) עשיתי כאשר צויתני [אמר רבי יוחנן באותה
 שעה הוציאו לגבריא אל מאחורו הפרגוד ומחיהו שתין
 פולטי דנורא אמרו ליה אי לא עבדת לא עבדת אי עבדת
 אמאי לא עבדת כדפקדוך ועוד דעבדת לית לך אין משיבין
 על הקלקלה. אתיא לדוביאל שרא דפרסאי ואוקמיה בהריקיה
 ושמש עשרים ואחד יום היינו דכתיב ושר מלכות פרס עומד
 לנגדי כ"א יום והנה מיכאל אחד השרים הראשונים כא לעזרני
 ואני נותרתי שם אצל מלכי פרס יהבו ליה עשרין וחד מלכי
 ופרוותא דמשהיג אמר כתיבו לי לישראל באכרנא כתבו ליה
 כתבו לי רבנן באכרנא כתבו ליה בעידנא דבעי למיחתם עמד
 גבריא אל מאחורו הפרגוד ואמר שוא לכם משכימי קום מאחורי
 שבת אוכלי לחם העצבים כן יתן לידידו שנא מאי כן יתן
 לידידו שנא א"ר יצחק אלו נשותיהן של ת"ח שמנדרות שינה
 בעה"ז וזכות לעה"ב ולא השגיהו עליו אמר לפניו רבש"ע אם
 יהיו כל חכמי אומות העולם בכף מאזנים ודניאל איש חמודות
 בכף שניה לא נמצא מכריע את כולם אמר הקב"ה מי הוא
 שמלמד זכות על בני אמרו לפניו רבש"ע גבריא אל אמר להם
 יבא שנאמר ואני באתי בדברך אמר להו ליעול אעילוהו אתא
 אשכחיה לדוביאל דנקט ליה לאיגרתיה בידיה בעא למרמא
 מיניה בלעה איכא דאמרי מיכתב הוה כתיבי מיחתם לא הוי
 חזינן

חתמא
 לה
 דלא
 דא
 (רש)
 מלדיק
 ויתרנ
 וחת
 גבריא
 דמסכי
 כדלמ
 וכלוס
 משצק
 סמסכי
 סזן
 צלתי
 ולכי
 כרסי
 ונוס
 (י"ז)
 (כ"ז)
 סל
 ר"ג
 כו
 צליל
 77
 עוני
 צליל

חתמא איכא דאמרי אף מיהתם נמי הוה חתמא כדבלעיה מחיק
 לה מיניה היינו דבמלכותא דפרס איכא דיהיב כרגא ואיכא
 דלא יהיב כרגא ואני יוצא והנה שר יון בא עוי עוי וליכא
 דאשגח ביה] ואי בעית אימא רהיצה דאיקרי עינוי וכו':

(רש"י ע"ז א') הוא גבריאל צפ' דניאל: [פולסא דנורא. מלקות
 של אור: אי לא עזדת כלל לא עזדת. והיינו
 מלדיקים אוחך לומר דוסה הוא את הדבר חולי יסוצ הקצ"ה ומכרונו
 ויתרלה להם: כדפקודך. שמהא אתה נוטל הגמלים ונצינות לכרוצים
 ואתה אונת אל הכרוצ לתתם לך: צמריקי. צמקומי: עומד לנגדי.
 גבריאל אונר כן לדניאל: ופירותא דנשטיג. נגל שקורין פורט:
 דנשטיג. דבר וולכות זלשון פרסי לפי שהוא מעלה שם מרגליות
 כדאמרי צ"ה: אכרגא. כסף גולגלתא: שוא לכס וכו' כלומר
 וכלום הגונים האונות להיות החכמים מסורים צידם והלא מוקרא
 עשצקן שאף נשותיהם ונכדות שינה ועיניהן שוא לכס צעלי אונות
 המשכינים ומאמרים למלאכתם אוכלי לחם צעלז וציגיעה כן יתן
 הזן את העולם ונזונות ופרנסה לידידו שגא למי שגדל שינה צעלזו:
 צאתי צצקך. על מדצרת כך: אשכחיה לדוציאל דהוס נקט איגרתא:
 ואני יולא ופנסה שר יון צא. וכשהגיע זמן וולכות יון לצא אנא על
 כרסי שכבר נגזרה גזרה ושר יון יצא צמקומי: עוי עוי. לעק
 וזוט גבריאל על זאת שלח ימשלו וילכי יון צישראל: ולאציתר
 הכהן וכו':

מדרש"א יומא

(י' צ') ד"ה והלפיר והשעיר וכו' שהם המריצו צבל וארץ כשדים
 [ולא יון] מ"נ צהאי קרא וכו': אינוא דהיינו [יון] שהוא
 צכלל לאן וכו':

(כ' צ') ד"ה מפני גלגל חמה וכו' ונסורו משמיים קולו ציותר:
 [אלמלא כו' משמע דע"י קול גלגל חמה אין קול המונה
 של רומי נשמע ויש לדקדק מההיא דספ"צ דנכות שאמרו וכבר היה
 ר"ג כו' ושמעו קול המונה של רומי ק"ך מיל כו' ויש ליישב דהתם
 צלילה קאמר דליכא קול גלגל חמה כ"כ כדלעיל ועוד נראה
 דצרכים אלו אינן מונס כמשמען אלא ע"פ וי"ט צמדכשות דישראל
 מוכין לצננה ועכו"ם לחמה וכמו שהמנה אינה שולטת רק ציום ולא
 צלילה כן עכו"ם יהיה להם לילס צעה"צ כע"ש פ' חלק שקרא למה

ים וכו':
 בגאווה פרסיים
 [מיי] ביד וכו':
 ה עתידה פרס
 גנישתא וכו':
 מ וכו':
 המונה של
 שמע קול וכו':
 יוהנן באותה
 מחוהו שתין
 ית אי עבדת
 אין משיבין
 היה בהריקיה
 פרס עומד
 כא לעזרני
 וחד מלכי
 כתבו ליה
 מיהתם עמד
 קום מאחרי
 מאי כן יתן
 דדות שינה
 רבש"ע אם
 ש המודות
 מה מי הוא
 אמר להם
 לוחו אתא
 לא למרמא
 לא הוי
 חמא

זה לכם יום ה' הוא מושך ולא אור משא"כ ישראל יהיו שולטים
צ"ע"ז וצ"ע"ז דומין ללכנס שהיא שולטת ציוס וצ"ל"ה ואמרו צ"ב
היטן כשחמה לוקה סימן רע לעכו"ס וז"ש אלמלא בגלל חמה
שאנו רואין צו שהוא המאור הגדול ואעפ"כ הרי הוא מחשיך אורו
צ"ל"ה היינו מושצין שיהיה נשמע קול המונה של רומי לעולם אבל
עתה בגלל חמה רואין אנו שאין כללחחס לעולם שיהיה מחשיך
לעתיד וכן צ"ה"פ:] (אלמלא) קול המונה כו' :

(ס"ו ז') ד"ה שאלו את ר"ח כו' כן יאצדו כל אויבך ה' [שהוא
עשו יאצדו כן השעיר הזה שהוא כמו של עשו הוא יאצד
שם במקום גזירה ולא תלמדך להמיתו] והשתא פליגי חכמים וכו' :
(ס"ז ח') ד"ה וידעו שנעשה מלותו כו' כדאמרינן ריש פרק טרף
צקלפי: [כשנים כשג ילצינו גו' הכונה צו דהעונות כינה
צכל מקום לאודם ע"ש טומאת דם נדה וכנ"ש טומאת צשוליה
והוא כח טומאת נחש הקדמוני צמטא מו"ה צתחלת קללתה אמר
הרצה הרצה גו' אלו צ' טיפי דמים אחד דם נדה כו' וכשיזכו
ישראל לכפר עונם יצאו עשו וזרעו שנקרא אדום ע"ש שהוא כח
הטומאה של נחש הקדמוני וע"ש זה נקרא ג"כ שעיר שהוא כח
הטומאה עש"ה ושעירים ירקדו שם והכי איתא צ"צ"ר ונשא השעיר
עליו גו' זה עשו שנאמר הן עשו אחי איש שער כל עונותם עונות
חם כו' ע"ש והוא כונת הכחוצ ותתן אותם על ראש השעיר גו'
ונשא השעיר את כל עונותם גו' הוא שעיר הוא אדום ועל כוונה
ז' היה חולק לשון של זהרית קליו נשא אדום צין קרניו על
ראשו של שעיר שהוא אדום ומליו הצ' על הסלע היה מלצין להורות
שנתכפר לישראל וק"ל] ח"י ה' גזרתיו כו' :

(ס"ט ז') ד"ה ויאמר זאת הרשעה פסוק הוא צזכריה [(ודאשתמיט
ליה ציניתא) כו' הוא מהידוע כי גם צית שני נחצ צ"צ
מזל אריה ע"י מלכות עכו"ס ועל פי מה שאמרו כי באולתם צצית
שני לא היה שלום שהרי שצדו צישראל הפרסיים ויוונים ורומיים
והיה חורבן צית שני גמר של חורבן צית ראשון ולזה צמזמור על
נהרות צצל גו' שנאמר על צית ראשון סיים צו זכור ה' לצני אדום
גו' צת צצל השודרה גו' לפי שאותו כח מזל אריה אשר ניתן
לצודלנל צחירבן צית ראשון ניתן גם לעשו שהוא סיטרא דשנאלל
וכמו דעכו"ס ולכך נחצו שניהם צנוזל מודם אחד אריה והוא
כמו דאשתמיט ליה ציניתא הוא שעיר הוא אדום שנאו לצטל כח
השעיר ואמר ורמא קליה רמז על קול צכייתו של עשו וינעק לעקה
גדולה גו' שע"י כן זכה למשול צישראל כנ"ש ופרקת עלו ומעל
לוארך

לוארך
צ"ח
צ"ה
כח
כו
(ע")

כ"ב
ושב
ושב
נמ"ז
ושב
נ"ב

נ"ה
נ"ו

ר"י
פ"י

(פר)
דצ"ר

קבוצת מהרש"א יומא ההשממות

לוארך ואמר (לחל קליה ד' מלא פרסי) שזכה צלותו קול למסול
 צא"י שסיח ד' מלות פרסי וע"כ אמרו (למלא מרחמי ליה) גם
 צום לצטל כמו ואמרו (סדיוסו צודל לחצול כו') להיינו לצטל
 כח פי הרשעה מועט צעוס"ז עד לעוס"צ כו"ס וכל הרשעה כעסן
 כו' ועולתה תקפץ פיה גו' ואמר] כצעי רחמנע חילך הרע כו' :
 (ע"ז ח') ד"ס צעעה כו' סהועילה מלחמתי נגד סר פרס נגד סר
 [יון] לא סועילה וכו' :

סליק מסכת יומא .

מסכת סוכה

(כ"ט א' 29) ת"ר בזמן שהחמה לוקה סימן רע [לאומות העולם]
 ובזמן וכו' :

(שם) מפני שישראל מונין ללבנה [ואומות העולם] לחמה וכו' :

(שם 37) מהמה [גוים] יחתו ואין ישראל יחתו וכו' :

(מ"ח ב' 13) הנהו תרי [מינא] חד שמיה ששון וכו' :

(שם 21) אמר ליה ההוא [מינא] דשמיה ששון וכו' :

(ג"ב א' 52) ותעל צחנתו שמניח [אומות העולם] ומתגרה
 [בשונאיהם של ישראל] כי הגדיל לעשות וכו' :

(ג"ה ב' 21) א"ר יוחנן אוי להם [לאומות העולם] שאבדו וכו' :

(ג"ו ב' 20) ונשאת לסרדיוט אחד ממלכי [יון] כשנכנסו [יונים]
 להיכל וכו' :

(ר"ש"י כ"ו ב' 3) ד"ס כשנכנסו [יונים] להיכל וכו' :

פי' המשניות להרמב"ם פרק ה' משנה ו'. ד"ס חל לסיני וכו'
 נשאת נערה אחת מהם לאחד משרי [היונים] ומזרס לדתם וכו' :

מהרש"א סוכה

(פרק ה' דף כ"ה ח') ד"ס צעני מם סול אומר וכו' ולרשע וגו'
 לכה לומר רשעים סם [אומות] סהמריצו סמוקדס וכו' ומסלך
 דצרי סמריך : [סני ע' פריס נגד ע' אומות וכו' וסיתס צמדס
 דלכך 2*

דלכך פומחין והולכין לרמוז שהם פומחין והולכין וכל אומה יש
 לה שר ולמעלה ואין לך אומה הנופלת שאין שר שלהם נופל מקודם
 ואמר פר יסידי נגד אומה יחידה שהם חלק ה' שהוא אחד כו"ס
 צנוקת אחת אחד ושמוך אחד וניי כעמוך ישראל וכו' ואמר ליום
 אחרון דהיינו רנו לעתיד לבא כשכל האומות כלים ישראל יהיו
 קיימין לעשות סעודה קטנה כדי שאהנה מנוך דסעודה ע' אומות
 צעוה"ז אין הקצ"ה נהנה אלא שרים שלהם שלמעלה נהנין וז"ש אי
 להם לאומות שאצדו וכו' היינו הנחתן צעוה"ז כצ"ה קיים מוצח
 מכפר וכו' אצל צישראל לא אנה שאצדו דסעודתם היא לעולם
 הבא. ויותר נראה לפרש דזאת הסעודה קטנה צמייני עננת נגד
 ישראל צעוה"ז שייך רק לאומה ישראלית והשומה לא הזכר צו
 רק צרנו והיית אך שנה וגו' אצל לעתיד שיהי' שמו אחד לכל
 העולם אז תתגבל השומה לישראל כו"ס צפרק ע"פ עתיד הקצ"ה
 לעשות סעודה גדולה לזרעו של יחזק שחומר ויעש אצרהם משתה
 גדול וגו' וע"ז אמר הכתוב הגדיל ה' לעשות עמנו סעודה גדולה
 שהיינו שומים צה ציומר] דף כ"ו ע"צ לוקוס לוקוס וכו':

סליק מסכת סוכה.

מסכת תענית

(תוס' ט' א') ד"ה עשר תעשר וכו' היולא השדה דהיינו עשו
 [הרשע] כלומר שיקחוהו העכו"ם וכו':
 (גמ' כ"ז ב' 27) א"ר יוחנן מפני [הגוצרים] ר' שמואל בר
 נחמני וכו':
 (רש"י סס) נפש חיה: [נפשי הנולדים]. שעושין אותו יום סוד
 שלהם: [וכי שזי וכו':]
 (רא"ש פרק א' ס"ו ו') וכן אם מתענין על לרה ועברה או על
 [השמד] וצטל וכו':

סליק מסכת תענית.

מסכת שקלים

(פרק א' משנה ה') אם שקלו וקבלין מידם [הככרי] והסתי
 ששקלו אין וקבלין מהם וכו':

[והיא

(גמ')
 (תו)
 צלשו
 סוכה
 (י"א)
 (י"ב)
 (שם)
 (תו)
 (רש)
 (תוס)
 ססו
 (תוס)
 (סס)
 (גמ')
 (רש"י)

קבוצת מסכת מגילה ההשמטות יא

(גמ' ו' א' 32) והיא היתה יתד תקועה לישראל בימי [יוונים] וכשגברו וכו':

(תוס' סס) [טראטוריות וקרקסיות]. י"ג צתי עצודת אלילים ומכנס אומן טרטאכ' לשון חרפה וקרקסיות כ"ל צית הכסא בלשון ערצ וקסה לומר שאומן מקומות וטונפות יכול ללמוד סס טורה אלל ודאי לשמחה יסא צמחה צינינו ור"ל צמים שמחאקפס סס לוועד של עע"א]

(י"א א' 24) בימי נבוכדנצר [הרשע] ולא געלחים בימי [יוונים] לבלותם וכו':

(י"ב א' 23) שנהנו מסעודתו של אותו [רשע] איכ שבשוש יהרוגו וכו':

(שם 41) אף סעודתו של אותו [רשע] אכילה מרובה וכו':
(תוס' י"ג ב' 3) ד"ס עוצלת ויוצנת וכו' ססרי צכל יוס סיס אומו [רשע] מלוי אללה וכו':

סליק מסכת מגילה.

מסכת יבמות

(רש"י כ"ז א') ד"ס מעידין לכתחלה דרמנא אפקרי' לזרע [נכרי] דכתיב וזנות סוסים וכו':

(תוס' סס) ד"ס ערוה לכל ומורה וכו' דצתח אז שדי לכו [ונכריס] אין להם קורנת אז וכו' דצקורנת אז ססיו אסורין [צגיות] וכו' אזל ערות שאלד אס שלל סיו אסורות [צגיות] יס לאסור וכו':

(תוס' נ"ז א') ד"ס ולזרעך אחרין וכו' לא תינסב [נכרית] ושפחה וכו':

(סס) ד"ס גר וגירת וכו' וללא כאוסרין כשפאן [צגיות] דלא יחזרו לסורס:

(גמ' מ"ה ב' 30) אמבלה לההיא [נכרית] לשם אנתתא וכו':
(רש"י סס) ד"ס שנה פגוס וכו' דסא שטיטל צן [סכרי] לאו כסן סול וכו':

(תוס' נ"ו א') ד"ה וכי נפקי וכו' אלח למעשה ידיו [ובנכריותן]
ניירי וכו' :

(שם ע"ג) ד"ה דלין הזאה וכו' סליך ונקבלים [גרים] בזמן הזם וכו' :
(מ"ז ב' 36) ת"ר [נכרי] שבא ואמר גר אני וכו' :

(מ"ז א' 38) ת"ר גר שבא להתגייר [בזמן הזה] אומרים וכו' :
(מ"ח ב' 46) מפני מה גרים [בזמן הזה] מעונין וכו' :

(ס"א א' 1) קברי [נכרים] אינם וכו' ואין [הנכרים] קרויין וכו' :
(רש"י ס"א א') ד"ה אכטי נינוס [נכרים] היו וכו' :

(תוס' שם) ד"ה ואין [הנכרים] קרויים אדם וכו' דרשינן [לנכרי]
העוסק בתורה וכו' דסך טמן המעשה [לנכרים]

פטור וכו' אל תיקרי אדם [אלא אדום גזי הסוארומאס] וסא
דכתיב וכו' דיט קנין [לנכרי] דארץ ישראל וכו' :

(ס"ב ב' 39) כל [אדם] שאין לו אשה שרוי בלא שמחה וכו' :
(ס"ג א' 4) כל [אדם] שאין לו אשה אינו אדם וכו' :

(ס"ג ב' 46) כל [מי] שאין עוסק בפריה ורביה וכו' :
(ק"ג ב') פסקה זוהמתן [גוים] שלא עמדו על הר סיני וכו' :

רא"ש יבמות

(פרק ד' ס"י ל"א) אטבלה לסיחא [נכרית] לשם וכו' :

(פרק ששי ס"י ס"א) לפי [שהנכרים] שטופי זמם הם וכו' :

(קיצור פסקי הרא"ש פרק ד' ס"י ל"ו) דין [גר] סגא לסתגייר
סליך כוסגין] עמו וכו' :

סליק מסכת יבמות .

מסכת כתובות

(נ"ב ב' 15) הנישאת ביום הרביעי תבעל [להגמון] תחלה וכו' :

(שם 18) ולעקרי [שמדא] עבדה דבטלה ותקנתא דרבנן
מקמי [שמדא] לא עקרינן וכו' :

(תוס' שם) ד"ה ולידכוש לכו וכו' ותיכף ר"ת דלין סייצין מיתה
על צעילת [גוי] דכחונא אפקריס לזרעיה לגוי דכתיב

וזרענת

וזרונה פוקים זרונתם] וכו' ומתוך כך התיר ר"ת לזנת ישראל
 [ששמינה וזא עליה גוי לקיימה לאותו גוי כשנתגייר] ללא סייך
 למימר אחד לזעל ואחד לזועל צצילת [גוי דהויא כצילת צהמה]
 ואין נראה לריצ"ס דהא על ידי צילת [גוי] וכו' אלמא לגבי זעלה
 [לא חשיבא זעילת גוי כצילת צהמה] והוא הדין לזועל [אע"ג
 דאין זנות לצהמה ואין צילת צהמה פוסלת ואוסרת כדלמרי' צהצא
 על יצנתו צילת גוי הויא צילת] וכי אפקרי' רמננא לזרעי' ה"ע
 לענין דאין לו סייס [וזרעו חסוד כזרע צהמה] ויש לומר וכו' :
 (תוס' סס) ד"ה איספרווא דידי' וכו' דזעילת [הגמון] סכיה וכו' :
 (סס) ד"ה תקנה דרצנן מקמי [שמדח] לא עקרינן וכו' לא נשני
 תקנה דרצנן מקמי [שמדח] כו' ולהכי נשני מקמי [שמדח]
 לא עקרינן וכו' :
 (סס) ד"ה אי סכי וכו' נשוס זעילת [הסגמון] וכו' :
 (ט"ו א' 39) הכי דמי אילימא דאיכא תשעה [גוים וישראל
 אחד] ביניהם ותיפוק ליה דרובא [גוים] נינהו
 וכו' לא צריכא דאיכא תשעה [ישראל וגוי אחד] ביניהם
 דהוה ליי [גוי] קבוע וכו' :
 (רש"י סס) ד"ה אמרי דכי רכי ינאי וכו' חצורת בני אדם [גוים
 וישראלים אצל שני ישראלים] עומדים וכו' :
 (סס) ד"ה תיפוק ליי דרובא [גוים] נינהו וכו' :
 (סס) ד"ה דהוס ליי [גוי] קבוע ציניס וכו' :
 (ט"ו ב' 1) מצא בה תינוק מושלך אם רוב [גוים גוי אם
 רוב ישראל ישראל] מחצה על מחצה [ישראל]
 אמר רב וכו' :
 (רש"י סס) ד"ה מלא צ"ה תינוק מושלך וכו' גבי עיר [שישראל
 וגוים] דריס צה וכו' :
 (תוס' סס) ד"ה אס רוצ [גוים גוי] וכו' דמאי איריא רוצ [גוים]
 אפי' נחלה נמי דדוקא צרוז [ישראל] קאמר רב
 דהוי [ישראל] להסיותו :
 (סס) ד"ה להחזיק לו אצדה וכו' דהוי רצותא טפי [דאיסור גדול
 הוא נשוס למען ספות סרוס וגו'] אצל להסיותו וכו' :
 (סס) ד"ה לא לריכא וכו' תומא דהכי נמי הוס נמי למימר נחלס
 על נחלה [גוי] ודננא תורא דידן לתורא דידיה וכו' :
 ד"ה

[ויזככריותן]
 בזמן הזה וכו' :
 :
 אומרים וכו' :
 וכו' :
 [קרויין וכו' :
 :
 רשינן [לנכרי]
 סה [לנכרים]
 רומאס] והא
 וכו' :
 שמחה וכו' :
 וכו' :
 וכו' :
 הר סיני וכו' :
 :
 וכו' :
 זא להסגייך
 :
 :
 תחלה וכו' :
 נתא דרבנן
 וייצין מיתה
 דגוי דכתיב
 דמת

(ר"ש"י פ"ט א') ד"ה מן הסכנה שגזרו [גוים] על המלות וכו':
 (ק"ד א' 36) ואחת אומרת לו רדה והשכבה [את ערלים]:
 (מתני')

(ק"א א' 23) אהיו נשא [גויה] ומת ברוך וכו':
 (שם 38) אפי' [שפחה] שבארץ ישראל וכו':
 (ק"ב א' 13) לטי את מוציאה פירותיך [לגוים] הללו וכו':
 (שם 28) אמר ליה ההוא [מינא] לר' חנינא וכו':
 (שם 44) אמר ליה ההוא [מינא] עמא פוזיא וכו':

רא"ש כתובות

(פרק א' ס"י ד') ולידרוש להו דלונס שרי וכו' על ציאת [גוי]
 דרמננא אפקרו' לזרעו' דגוי דכתיב וזרמת סוסים זרעתם
 ולא מיקרי' ציאה וכו' לא נחייבא למסור עלמא דציאת [נכרי]
 ונתוך כך הסיר ר"ת צת ישראל [סהמירא דת ונצעלה לגוי ושזו
 חזרה ונתגייר הגוי עמה וגירסה צעלה והסירה לאותו שנתגייר עמה
 דלא שייך לנימר אחד לצעל דציאת נכרי דהוי כציאת דהמה] וכו'
 עי' ציאת [גוי] וכו' אלמא לגבי [צעלה לא חשיב כציאת דהמה
 שאין ציאתה פוסלת דאין זנות לדמה וכו' רמננא אפקרו' לזרעא
 [דגוי ס"מ לענין חיים דזרעי' שזו כזרע דהמה] אצל ציאתו [לא
 חשיב ציאת דהמה] וכיון שאסורה לצעל וכו':

(פרק א' ס"י ל' בהגה"ה) ונלא תינוק מושלך אס רוב [גוים גוי
 אס רוב ישראל ישראל] לנאי הלכתא אמר רב פפא [להסזיר
 לו אצידתו] פירש רש"י וכו':

(קיצור פסקי הרא"ש פרק א' ס"י ד') ישראלית נשואה [סהמירא
 דת ונצעלה לגוי] וחזרה דתסוצה [והגוי נתגייר עמה] אס
 גירסה צעלה מותרת לאותו [שנתגייר עמה]:

מהרש"א כתובות

(ס' ז') ד"ה תנא עשרה כוסות וכו' ד' כוסות של פורעניות שהק"צ
 מוסקה [את העכו"ס] לע"ל וכו' מוסקה ד' כוסות של ישועה
 ונחמה [לישראל] לעתיד לבא וכו':

(ס"ו ז') ד"ה אשריכם ישראל וכו' למעלה ישראל [כי כל אומה
 ואומה יש לה שר ומל צמנים משא"כ ישראל שאין להם
 שום

קבוצת מהרש"א כתובות ההשממות יג

שום וזל חזל הם חלק ה' כי יעקב חזל נחלתו וע"כ כשעושין לזונו הם למעלה מכל האומות ושריהם כו"ש הכט נא השמימם וגו' שדרשו שהוליא את הצרכים המונה למעלה מכל זבא השמים דאין הצטם חלל ונלמעלה למטה חזל כשאין עושין לזונו וכו' הקצ"ה עסקק שכינתו מהם והרי הם שפלים ונצזים מכל האומות שיש להם שר וזל ולישראל אין שר וזל:] לכצדו הוא דעבד וכו' :

(ק"ו ח') ד"ה הוה סליק חצקא וכסי וכו' כוונו צזה וכו' ונכסיס לי' ליונא דהיינו [כח האומות כו"ש חנה לוקה סימן רע לעכו"ס שמויין לחמה] וצדק זה אמרו וכו' :

(ק"י ז') ד"ה השצעתי אחריני כתיב וכו' והיינו הלי קרל דמוקי לה [צעכו"ס שלא ישתעבדו וכו' דאינו מדמה אותם לחיות פסורות הללו שכבר דינה אותן לעמאס חזיר מיער] ועוד יש וכו' :

(שס) ד"ה תחת המזבח וכו' על אדמה עמאס תמות [ח"ל אפי נשא כותית וכו' קראה כותית עפ"י ו"ש לעיל כל הדר צט"ל כאילו עובד ע"א והיינו כותית ואמר צרוך המקום שהרגו דהיינו שמת צלל זמנו צלי זרע וק"ל] כך אסור ללאת וכו' :

(שס) ד"ה אפי' שפחה שצא"י שפחה וכו' לשם עצדות [דודאי העכו"ס שצא"י אין להם חלק לעוה"צ] חזל השפחה וכו' :

סליק מסכת כתובות.

מסכת נדרים

(רבינו נסים כ"ח ח') ד"ה צמוכס העומד מחליו וכו' דדוקא צמלכי [האומות] אמר וכו' שאם קנה [ישראל] עכס זה וכו' שאינו רשאי ישראל [סצירן] ליטצע וכו' דדינא דמלכותא דינא [מייכו אין נמונה זה רשאי להכריח ישראל חצירו לפצוע לו את הנוכס אם לא מיראת המלכות דנהי דדינא דמלכותא דינא לא יבא חלל הלוואתו הא קיימא לן צפ' הגוזל דהפקעת הלוו אמו מותרת] לעיל ד"ה צמוכס שאין לו קלצה וכו' וחמסנותא [דמלכא] לא דינא הוא וכו' :

(מיתני' ל"א ב' 16) שאין הערלה קרויה [אלא לשום נויים שנאמר [כי כל הגוים ערלים] וכל בית ישראל ערלי לב ואומר וכו' פן תעלוונה בנות הערלים [ר' אליעזר בן עזריה אומר

ז וכו' :
רלים] :

ו וכו' :

ת [גוי]
זרעתם
[ככרי]
י וכו'
יר ענה
[ה] וכו'
צמנה
לזרעא
חו [לא

ייס גוי
להסזיר

זהמירס
[ה] אם

שהק"צ
ישועה

חומה
ין להס

אומר מאוסה הוא הערלה שנתגנו בה הרשעים שנאמר כי כל הגוים ערלים] ר' ישמעאל אומר וכו' :

(מ"ט ב' 30) אמר ליה ההוא [מינא] לר' יהודה וכו' :

(פ"י דרא"ש כ"ט א') ד"ה והאמר שמואל דינא דמלכותא דינא [וישראל] שקנה הונכס וכו' :

(ט"ז ס"ג ז') ד"ה ללורצא מדרבנן וכו' שהוא עבד של [הסומרים] העובדים ע"ז וכו' :

(רבינו נסים י' א') ד"ה השמים ציני לצינך וכו' שחומר ישפוט ה' ציני וציניך [דאלמא] היינו שהוא מרוחק ומתנה לבגמרי וכו' :

(תוס' כ"ט א') ד"ה צנוכס שאין לו קלצה וא"ת מ"נ וכו' וי"ל כיון וכו' אין זה [דינא דמלכותא] אלא גזולה דמלכותא [ואע"ג וכו' אותו עז פנים שהיה מומר] : [פסק נכאן יש לסמוך עכשיו לישצע ע"י הערנות לבו כשרגיל לישצע שצוה למושל העיר שלא יצטוו ומדינה או כיוצא בזה שיחשוב בלבו היום או שום תנאי אחר ובלבד שלא יסתור צפירות מה שבלבו את מה שצפוי כמו אם ופרש לו המושל בהדיח לעולם ועתה אם יחשוב בלבו היום א"כ יסתור את מה שצפוי אלא יחשוב בלבו כל זמן שאין אפי צחינה תחת ומשלחך] ז"ה אומרים וכו' :

(תוס' ס"ג ז') ד"ה סתם עליהם להסקה וכו' כגון גביעים ומחמות וספרים [פסולים] והמונע יללים :

(פסקי תוספות סי' נ"ט) דינא דמלכותא דינא [דווקא צקרקעות מדינתו ולא צולכות שכונת בגזל ולא דווקא מלך והוא הדין כל הדיוטות בארץ דווקא מלכי גוים ולא מלכי ישראל] :

רא"ש נדדים

(פרק ג' סי' י"א) ולנוכסין והאמר שמואל דינא דמלכותא דינא [וישראל] ששכר הונכס מן המלך אסור לבגוז לו הונכס : [פירש רבינו חס ז"ל ה' דאמין דינא דמלכותא דינא היינו דווקא כשהמלך מנשם בזירותיו על כל בני מלכותו אבל אם הוא מנשם למדינה אחת לאו דינא הוא כדתנן בגיטין לא היה סיקריקון ציהודה צהרובי המלחמה ומפרש דין סוקריקון דאגז אונסין גמר ומקני ואי לאו מנשם דאחיה לא קני אף על פי שמנח קיסר הוא. ואינה כדא

קבוצת ראש נדרים ההשמטות יד

כראה לי ראיה דהתם לא ליה הנהך שיקחו הקרקע אלא גזירה קנייתא היתה כל דלא קטיל ליקטליה ומליעתא כל דקטיל ליתביז ארבע זוזי הילכך אי לא טעמא דאניס לא היה קונה הגוי קרקע כי הקיסר לא היה על הקרקעות והר"ר אליעזר זנון כתב דלא אמרינן דינא דמלכותא דינא אלא דווקא דדינין התלוין בקרקע כמו מכס שאומר הנהך לא יעבור אדם בארצו אם לא שיתן המכס [וכהיא דפ' חזקת הבתים וכו'] אלא מדעתו ובקלצתו [אצל אם הנהך היה רולה ליקם לו זנון וי שאינו חפץ לעמוד בארצו לאו כל כוונתה למיגזלים] אומר רב חיננא וכו' :

[פרק ג' ס"י י"ז] ונותר צמולי [אומות העולם] שאין הערלה קרויה אלא על שם הגויים שנאמר כי כל הגויים ערלים] וכל צית ישראל ערלי לב :

מהרש"א נדרים

[ל"א ז'] ד"ה כי כל הגויים ערלים וכו' וקאמר צנות הערלים [דגם הצנות נתגנו הכי ע"ש אציהם וע"ז אומר רבי אליעזר מאוסה היא הערלה שהרי גם הנולדים מהם נתגנו צמס זה לבגאי דומיא דכל בני ישראל ערלי לב דהיינו לבגאי כמפורש בקרא וק"ל] מדומה הנגעים וכו' :

סליק מסכת נדרים.

מסכת נזיר

[תוס' כ"ג ז'] ד"ה צת צנו של עגלון מלך מואב וכו' מפני מה גרים ועושים [צמון הזה] מפני שסרו עלמון וכו' :

[מתני' ס"א א'] [הנכרים] אין להם נזירות וכו' :

[גמ'] קתני [הנכרים] אין להם נזירות מנה"מ דת"ר דבר אל בני ישראל ולא [לנכרים] ואמרת אלהם וכו' :

[תוס' טס] [הנכרים] אין להם נזירות. [הנכרים] שנדרו וכו' :

[רש"י טס] [הנכרים] אין להם נזירות וכו' :

סליק מסכת נזיר.

כי כל
לא דינא
[ומרים]
ישפוט
מרוסק
וי"ל
[כותא]
לסמוך
העיר
שום
שצפון
בלבו
ן אחי
יעים
נעות
ווקא
ולא
ינא
ס:
יקא
מנה
דה
ואי
כה

28 קבוצת מסכת סוטה ההשמטות

(רש"י ל"ג ח') ד"ס נלמי עליה וכו' סהלכו פכמי כהונס בני
צית סטמונאי להלמס עם [יוונים] לפני יום הכפורים וכו':
(סס) ד"ס גסקלגס. סס ונלך [יון] וכו':
(גמ' ל"ה ב' 30) לדבריק האיך למדו [אומות] תורה וכו':
(שם 40) מה סיד אין לו תקנה אלא שרפה אף [אומות
העולם] אין להם תקנה אלא שרפה וכו':
(ל"ו ב' 42) בלע שנבלע בין [האומות] וארד שירד לבין
[אומות העולם] וכו':
(ל"ז ב' 29) זה הבא על הערה והוליד בן [והלך לבין אומות
העולם ועבד עבודה זרה וכו':
(תוס' ל"ט ח') ד"ס כי נסדר ספי וכו' כסן [סנסתמד] לא יסס
כפיו וכו' טילמרו [נסמדוקן] חוי ללותו צוסס וכו' סוליל
וסלך זס ונעסס [כונר לעצולס זכס] סלמס חסן ססר סספל וכו':
(מ"ב ב' 2) כנגד ד' דברים [שאומות העולם] עושין וכו':
(תוס' סס) ד"ס מלס ספי וכו' ופי' סערוך סצלו עליס מלס
סנסיס [וכלל סמד] וכן מסורס וכו' ר' סנסונל סונר
[סף כלל סמד] סנלנכ וכו':
(מ"ז ב' 50) בלורית ראה להם [כגוים] ורבי יוחנן וכו':
(מ"ז א' 25) לא כאלישע שדחפו לגיהוי בשתי ידים [ולא
כיהושע בן פרחיה שדחפו להנוצרי בשתי ידיו]
אלישע מאי היא וכו' מכלל דעד האידנא לא הוה רחיק
[יהושע בן פרחיה מאי היא כדהוה קא קטיל ינאי מלכא לרבנן
שמעון בן שמח אמטינהו אחתיה רבי יהושע בן פרחיה אזל
ערק לאלכסנדריא של מצרים כי הוה שלמא שלח ל"י שמעון
בן שמח מני ירושלים עיר הקודש לך אלכסנדריא של מצרים
אחותי בעלי שרוי בתוכך ואני יושבת שוממה אמר שימ הוה
ל"י שלמא כי אתא איקלע להווא אושפיזא קס קמייהו ביקרא
שפיר עבדי ליה יקרא טובא יתיב וקא משתבח כמה נאה
אכסניא זו אמר ליה רבי עיניה מרומות אמר ל"י רשע בכך
אתה עוסק אפיק ד' מאה שיפורי ושמתיה כל יומא אתא
לקמיה

קבוצת • סוטה • ההשמטות • טו

לקמיה ולא קבלי' יומא חד הוה קרי ק"ש אתא לקמיה הוה בדעתיה לקבולי' אחוי ליה בידיה סבר מידחא דחי לוי אזל זקף לבינתא פלחא א"ל חזור בך א"ל כך מקובלני ממך כל החומא ומחטיא את הרבים אין מספיקין בידו לעשות תשובה דאמר מר יש"ו בישף והסית והדיח והחטיא את ישראל]

תניא רשב"א אומר וכו':

(רש"י טס) ד"ה רצקן דסה וכו' סהיה גימזי דוחה: [ינאי מלכא קטלי' לרצקן כדלמריקן בקידושין צהאומר: צעלי שרוי צתוכך. נשיא סיה כדלמריקן צמגיגה: קס קנייהו ספיר. כיצדתו: חכסניא זו יפה צמעסיה: טרעות. עגולות צכך חמה עוסק מסתכל צאשת חיס: אחוי ליה צידי' סיקצלנו:]

(טס נ"ט ח') ד"ה סיתה ס' מורה להס וכו' סיהיו [סגויס] נוהגין צסה צכוד וידעו [סגויס] ססה חנוס וכו':

מהרש"א סוטה

(נ"א ז') ד"ה כל אדם שיש בו חנופה וכו' ושני לאומים מועיד וכו' [ונראה מהידוע כי אומה הישראלית נאמר צה למשפחות לצית אצותם משפחת אז קרויה משפחה ולא משפחה ס והסיפך צשאר עכו"ס אין להס יחוס אז דזרנות סוקיס זרנות ויס להס יחוס סס לאסור צקורצה מן ססס וז"ס ציסמעאל סניס עשר נשיאס לאומתס ר"ל דצצני יעקצ נאמר סיתילדו י"צ נשיאס למשפחות לצית אצותם ולא כן צצני יסמעאל סלא יתילדו סלא סלא לאומתס כנ"ס כי צילחק יקרא לך זרע וגס צני עשו לה נקרא ע"ס אציו ילחק כנ"ס צילחק ולא כל ילחק והסתח גיחח דכל לאומיס סצמקרא על אומות העולם נאמר סנקראו כן ע"ס סאין להס יחוס אז רק יחוס סס ונעוס דקרא דהכח ושני לאומס וכו' ולסס מלאוס וכו' גס על יעקצ נאמר דאין צו משפחה אז רק משפחה סס ע"כ אמרו אין לאוס דהכח סלא עוצרין סקודס סנוולד יעקצ גס סוא יקרא לאוס ע"ס אנו דעוצר ירך אנו סוא ולאוס מנזרת סס ולא יתיחם יעקצ ע"ס משפחה אז רק עד אחר לידה כנ"ס מולדותם למשפחותם ופי' סכחוצ ושני לאומיס דהסתח צצטן אומס

קבוצת מהרשי"א סוטה **ההשממות**

גם יעקב נקרא ע"ש אמו ממעיך יפרדו להיינו וייד שילאו ממעיך
יפרדו לזו יעקב יקרא אז ע"ש ונשפחה אצו וזה עשו יקרא גם
אחר כך ע"ש אמו לאומיים] והענין מיוחד וכו' :

ד"ה משרבו צעלי הנאם וכו' דומה למלך שא"ל לכלום [ומלכותא
אזלא ונוולא וכו'. עיין פירש"י וי"ג אזלא וזלא בזיין וקאי
למלכות שהיא הולכת ומתגדלת ע"י עצירה זו כמו יזל מים מדלין
ת"א יסגא מלכא וכו' וק"ל] ומשרבו לרי עין וכו' :

ד"ה משרבו זמתי הלכ וכו' שלא שמשו כל לרכן וק"ל [ומשרבו
מקצלי לזקא מן הכותים היו ישראל וכו' דאסור לקבל לזקא
מן הכותים משום ציצוס קלירה תשצרכה וכו' כדאמרין פ"ק דז"צ
וכמו דבר זה בצרכות וסלויית גויס רזיס ואתה לא תלוה וסיית
רק למעלה ולא תסיח למטה וגו' והספק בקבלות הגר אשר בקרבך
יעלה עליך מעלה וגו' וק"ל] וכי תימצא עון לדידי אין וכו' :

מליק מסכת סוטה.

מסכת גיטין

(גמ' ג"ז א' 5) ושובתם כל הימים [אמר לי דיניה דההוא
גברא במאי אמר לי בשכבת זרע רותחת אזל אסקיה
ליש"ו בנגידא א"ל מאן חשיב בההוא עלמא א"ל ישראל מהו
לאדבוקי בהו א"ל שובתם דרוש רעתם בל תדרוש כל הנוגע
בהן כאילו נוגע בבבת עינו א"ל דיני דההוא גברא במאי א"ל
בצואה רותחת דאמר מר כל המלעיג על דברי חכמים נידון
בצואה רותחת] תא חזי וכו' :

(ס"ב א' 41) לא נצרכה אלא ליום [אידם] דתניא לא יבנס
אדם לביתו של [נכרי ביום אודו] ויתן לו וכו' :

(תוס' ס"ט) ד"ה אשתא וכו' ולישראל שלום עליכם [משמע
לכ"ע לנכרי אסור לומר שלום עליך וללא כחלמוד שלכו
סכא ללא אקריין לנכרי אלא כפילות שלום] וכחאס דלפי וכו' :

שלמא לומר פי' צקוני ולא סיה מתכוון לצרכו אלא לצו סיה
לכרו ול"ע שלא יהא צוה גונב דעת הסכיות ועל סוס
פי' כן ללא קאמר אלא דאין כופלין לו שלום:] הדרן עלך:
כמו

קבוצת גיטין ההשמטות טז

(רש"י ע"ט) כמו אישכרתי; [שלמה לומר. ולא היה מתכוון לזכרו
אלא לזכור היה לרצו:] השתא אחזקי מחזקינן וכו' :

(ס"ד א' 19) אמר רב יהודה אמר רב בשעת [השמד] שגנו וכו' :
(רש"י ע"ט) ד"ס צשעת [השמד] שגנו וכו' :

(תוס' ע' א') [רצ סימני צר אפי עמיד ליה לשהח נכרי וכו'
הקשה ה"ר אלמקן אומאי לא אסור לרפאות הנכרי כדאמרין
צ"י אין מענידין (דף כ"ו) גזי נילדת ומניקה אפי' צשכר לפי
שמגדלו לע"ז ואור"י דשנא כדי להתחכם צרפואה שרי כדי שידע
לרפאות ישראל על ידי כן אי נמי הנכרי היה יודע שהיה צקי
צרפואה זאת ושרי משום איצה או שנא לא שייך כאן מגדל בן
לע"ז כמו צמילדת ומניקה:]

(ע"ט ב' 26) לשום מלכות [יון] לבנין הבית וכו' :
(רש"י ז' א') ד"ס פסוס בן יהודה צעלה של [מרים מגדל נשיא]
וכיולא לשוק מציתו וכו' :

מהרש"א גיטין

(ז' א') זנרא מנלן דאסור וכו' אזל אני מנגן צתפלתי גם [צגלותי]
כמ"ס לעיל מיני' כי קנאת ציתך וכו' גם האי קרא אל
תשנא וגו' [צגלות] איירי וכו' וכל הענין [צגלות] איירי וכו' :

(כ"ז ב') ד"ס הקול זה אדרינוס וכו' כן עלה מורא של ישראל
מידי [מלכות] וכו' אין לך תפלה וכו' :

(ע"ט) ד"ס מ"ד על נהרות צבל וגו' לכל מזמור וכו' היו משועצדים
בו לשם [וליון] ולארס וכו' :

סליק מסכת גיטין.

מסכת קדושין

(תוס' י"א א') ד"ס קוציוסטוס וכו' שאל קונדקוקוס [הסגמון]
לרי יוסקן בן זכאי וכו' :

(גמ' מ"ט ב' 22) תשעה נשלו [רומיים] ואחד כל העולם כו' :

(ס"ח ב' 1) האשה וילדיה תהי' לאדוניה [נכרית] מנלן וכו' :

(שם 6) ואין בנך הבא מן [הנכרית] קרוי בנך וכו' :

ומעיק
רא גם
לכות
וקאי
מליו
מסרבו
לדקה
37
והיית
קרבך
הוא
וקיה
מהו
וגע
אל
ידון
גם
כו'
מע
לכו
:
יה
ס

(רש"י ס"ס) ד"ה ואין זכך הכז מן [הנכרית] קרוי זכך וכו':
 (ס"ס) אלמא זן [הנכרית] אינו קרוי זכך וכו':
 (ס"ס) ד"ה זכך מייסרלית וכו' אלז זכך הכז מן [הנכרית] אינו
 קרוי זכך וכו':

(תוס' ס"ס ז') זכך הכז מייסרלית וכו' אלז זכך הכז מן
 [הנכרית] ומזכך אינו קרוי זכך וכו' ואין אותו הכז מזכך
 ומן [הנכרית] קרוי זכך וכו' ומתייחס אחר זכך אלז אחר [הנכרית]
 וסייע לאמר ואין זכך הכז מן [הנכרית] קרוי זכך וכו':

מהרש"א קדושין

(ל' א') ד"ה ע"ן דיער וכו' לפי שהזו נתייחד בתפלות לזכך
 כומו של [עשו שהזו כח הסומא של] נחש הקדמוני וכו'
 סזיר מיער שהזו כמו של [עשו] כדליתא צמדכסות וכו':

מסכת בבא קמא

(גמ' י"ג ב' 8) אי למעושי [דנכרי] הא קתני לה לקמן שור
 של [ישראל] שנגח שור של [גוי] פטור וכו':

(מתני' ל"ז ב') שור של [ישראל] שנגח לשור של [נכרי]
 פטור ושל [נכרי] שנגח שור של [ישראל] בין תם
 בין מועד משלם נזק שלם:

(ל"ח א' 1) דא"כ נכתוב קרא להאי דעהו גבי מועד: [שור
 של ישראל שנגח שור של עכו"ם פטור: אמרי

ממה נפשך אי דעהו דוקא דנכרי כי נגח דישראל גמי ליפטר
 ואי דעהו לאו דוקא אפי' דישראל כי נגח דנכרי נהייב א"ר
 אבוה אמר קרא עמד וימודד ארץ ראה ויתר גוים ראה שבע
 מצות שקיבלו עליהם בני נח כיון שלא קיימו עמד והתיר ממונן
 לישראל ר' יוחנן אמר מהכא הופיע מהר פארן מפארן הופיע
 ממונם לישראל תניא גמי הכי שור של ישראל שנגח לשור
 של נכרי פטור שור של נכרי שנגח שור של ישראל בין תם
 בין מועד משלם נזק שלם שנא' (עמד וימודד ארץ סזקוק ג')

ראה

קבוצת בבא קמא ההשממות יז

ראה ויתר גוים ואומר הופיע מהר פארן מאי ואומר וכי תימא
האי עמד וימודד ארץ מיבעי ליה לכדרי מתנה וכדרב יוסף
תיש (הופיע מהר פארן דברים ל"ג) מפארן הופיע ממונן
לישראל מאי דרב מתנה דא"ר מתנה עמד וימודד ארץ ראה
ויתר גוים מה ראה ראה שבע מצות שנצטוו עליהן בני נח
ולא קיימום עמד והגלה אותם מעל אדמתם ומאי משמע דהאי
ויתר לישנא דאגלווי הוא כתיב הכא ויתר גוים וכתיב התם
לנתר בהן על הארץ ומתרגם לקפצא בהון על ארעא מאי
דרב יוסף דא"ר יוסף עמד וימודד ארץ ראה ויתר גוים מה
ראה ראה שבע מצות שקיבלו עליהם בני נח ולא קיימום עמד
והתירן להם איתגורי איתגר א"כ מצינו חוטא נשכר אמר מר
בריה דרבנא לומר שאפי' מקיימין אותן אין מקבלין עליהם
שכר ולא] והתניא ר"מ אומר מנין שאפי' עבדים ועוסק בתורה
שהוא ככהן גדול וכו' ויתר ממי שאינו מצווה ועושה: [ת"ר
זכר שלחו מושלי הרשע שני סרדיוטות אצל חכמי ישראל
למדונו תורתכם קראו ושנו ושלישו בשעת פטירתן אמרו להם
דקדקנו בכל תורתכם ואמת הוא חוץ מדבר זה שאתם אומרים
שור של ישראל שנגח שור של עבדים פטור של עבדים
שנגח שור של ישראל בין תם בין מועד משלם נזק שלם
ממי' אי רעהו דוקא אפי' דעבדים כי נגח דישאל ליפטר
ואי רעהו לאו דווקא אפי' דישאל כי נגח דנכרי ליתייב והבר
זה אין אנו מודיעים אותו למלכות] רב שמואל בר יהודה וכו':
(רש"י ל"ח א') כי שור נגח הוא: [נפסק. כשקיצצו וסחזיר
סתורם על כל האונות ולא קיצלום: וסגלה אותם. כגון
ספתורים סיוולאים ונכפזור (דברים ז') וכגון וצשעיר יצבו סחזיר
וכו' וכן אונות הרצה: לומר שאפי' נקיימין אותם וכו' סברי
אינם מלווים אצל נעונקן לא פטרקן: לעדונו תירתכם: סוף מדבר
זה. והם לא גילו להם עצמו של דבר שיהא נעונקו של עבדים
בזקת הפקר נפני הסכנה:] וואזים עלוקן וכו':
(תוס' סס) [עמד והתיר נעונקן לישראל נעונק דוקא צענין זה
שנגח שור כלנו שור שלם ולע"ד צפרק צפרק (דף קי"ג) גזל
עבדים אסור גיחא אצל למ"ד עותק קשה:]

וכו':

[ת] סימ

סכא מן
בל מנכך
סככית
ו':

לכסל
כי וכו'
:

שור

[נכרי]
תם

[שור]

אמרי

פטר

א"ר

שבע

מונן

פיע

שור

תם

(ב')

(תוס' ל"ח א') ד"ה אלף האדם וכו' וריב"ז הקסה מדכתיב ולחן
אלם תסתיד ותיכץ דרשנין ולחן [אלדוס] תסתיד וכו' :

(סס) [קראו ושנו ושלשו ול"ת והא אמרינן בחגיגה (דף י"ג) המלמד
תורה לעכו"ם עוצר צעקה דמגיד דבריו ליעקב ויש לוונר דצע"כ
עשו עפ"י דברי המלכות ולא נתחייבו למוסר עלמין אי כווי עשו
עלמין גרים כדליתא צמפרי דפרסה אף מוצצ עמיס:] כשא משה וכו' :

(ל"ח ב' 22) ת"ר [שור של ישראל שנגח שור של כותי
פטור] ושל כותי שנגח שור של ישראל תם
משלם הצי נזק ומועד משלם נזק שלם ר"מ אומר [שור של
ישראל שנגח שור של כותי פטור] ושל כותי שנגח וכו' :

(רש"י סס) ד"ה אנגריא. להשתעבד צהן להציא להס מים ומוון:
[סגב של ישראל שנגח של כותי פטור. לקונן מוקי
טעמא דקנס הוא שקנסו שלא יטעו ישראל צצנותיהן ודיין צקנס
זה אצל כולי האי לא קנסין טיהו הס ומשלנין על הס חק שלם
ור"ו חטיב כותי כנכרי:] גרי אריות הס וכו' :

(תוס' ל"ח ב') ד"ה ה"נ נקום וכו' דקמי טור של ישראל [שנגח
טור של כותי] פטור וכו' :

(מ"א א' 20) כגון שהרג שלשה [נכרים] ומועד [לנכרים] הוי
מועד [לישראל] אלא אמר רשב"ל וכו' :

(שם ב') והרג את האדם [לנכרי] והרג [ישראל] לנפלים וכו' :

(מתנ"י מ"ד א') האדם. [לנכרי] והרג [ישראל] לנפלים וכו' :

(מ"ד ב' 30) אולימא דאיכא תשעת [נכרים] ואחד [ישראל]
ביניהם תיפוק לי' דרובא [נכרים] נינהו וכו' לא
צריכא דאיכא תשעה [ישראל] ואחד [נכרי] דאף על גב דרובא
[ישראל] נינהו כיון דאיכא חדא [נכרי] ביניהו וכו' :

(רש"י סס) ד"ה מה בעלים וכו' ויש סס [נכרים וישראל] ואיכא
למייצר [לנכרים] נתכוון: תיפוק לי' דרובא [נכרים]

נינהו וכו' : ואי כווי. ה' [נכרים וס' ישראלים] ולא אלטריך וכו' :
ד"ה לא לריכא דאיכא תשעה [ישראלים] דאי לאו קרא וכו'
[ולישראל] איכוון וכו' :

(תוס' מ"ד ב') ד"ה כל קצוע וכו' אפי' צוולן [ישראל] וכו' צוולן
[ישראל ונכרי א'] וכו' דכסא גוונא כולס [ישראל] מיינין :

קבוצת בבא קמא ההשמטות יח

(שם כ"ח א') ד"ה אי נמי נזריק וכו' ומזירה לבעלים ונוטל מה
שההכיר [לחין זה דינא דמלכותא חלל גזילה דמלכותא
כי רחינו צוודינה סקציבותינו שמשפט הסיודים לעמוד כמו פרטים
ככל נקום טירלו וצדין מלכותא היו תופסין שלא יחזיק המושל
במלכת הסיודים כשילאו מעירו וכן היו נוהגין בכל ארץ בורגוניא
ואם יש מלכות שצאה לשנות את הדין ולעשות דין לעלמו חין זה
דינא דמלכותא שהרי זה הדין חין הגון כלל ודמיא למוכס שאין
לו קצצה (לקמן דף ק"ג) [והיכא שמשציה נכסי סצירו וכו':
(שם כ"ט ב') ד"ה הוה סייס וכו' והיינו דלמרי' צפ' צן סורר
[צטעת השנד] אפי' לסנויי ערקתא דונסאני וכו':
(פ"ב ב' 35) שהיה מביר בהכמת [יוונית] אמר להם וכו':
(שם 38) וארור האדם שילמד את בנו חכמת [יוונית] ועל
אותה שעה וכו':

(תוס' שם) ד"ה ואסור לאדם שילמד את בנו חכמת [יוונית] ול"ת וכו':
(פ"ג א' 1) או לשון הקודש או לשון [יוונית] וא"ר יוסי וכו':
(שם 3) אמרי לשון [יוונית] לחוד [חכמת יוונית] לחוד וחכמת
[יוונית] מי אסירא וכו':

(שם 8) חמש מאות למדו חכמת [יוונית] ולא נשתייר וכו':
(שם 15) התירו להם לספר בהכמת [יוונית] מפני שקרובי וכו':
(רש"י שם) ד"ה נדרכי סאמורי וכו' ונשייךין צלורית מלחמיסן:
[ל"א דרך רומיים לגלח שער של מעלה מן הארץ
במטות סגאונים] לספר. ונקרא וכו':

(ק"ג א' 35) אסור להבדיל את המכס [ר"ש אומר משום
ר"ע מותר להבריה את המכס] בשלומא וכו':

(שם 45) ואמור לו כך דינכם [ואם לאו באין עליו בעקיפין
דברי ר' ישמעאל ר"ע אומר אין באין עליו בעקיפין
מפני קידוש השם ור"ע טעמא דאיכא קידוש השם הא ליכא
קידוש השם באין וגזל עכו"ם מי שרי] והתניא אמר ריש וכו':
(רש"י שם) ד"ה חרמיס וכו' לגזלי נמון: [צמוכס שהוה נכרי.
ואין לחוש אם גזלו היכא דליכא חילול השם שאין
נצין שזה נכוס: צאין עליו בעקיפין. צמכמה עד שפוטרין את
הישראל:] אחרי נזכר וכו':

(תוס' שם) ד"ה נודרין להרגיס וכו' דדצריס סצנצ חין דצריס
[ונסוס חונסא שרי ל"י הבי נפרט התס וה"ס שיכול לספוס
צלכו]

ויצ וחתן
וכו':
המלמד
דצ"כ
מני עשו
זה וכו':
אל כותי
אל תם
זור של
וכו':
ונמון:
מן מוקי
מן צקנס
מן שלס
[שננה
[ם] הוי
וכו':
וכו':
[שראל]
בו' לא
דרובא
:
ואיכא
[נכריס]
וכו':
וכו'
צכולן
זייצין:

בלבו טעה אחד או רגע וכן נוהגין כשהגזלנים נשבעים שהודים
 הדכים תחתיים שלא ילאו לדור צעיר אחת יכולין לישבע שהם
 שלא ילאו ובלבד יחשבו היום ואפי' הוא מפרש בשפתיו שלא ילא
 ממונו כל יומי חיייו יכול להערים ולחטוב בלבו טום תנאי ואם נצטל
 בשפתיו בלשון כ"ס דהוי ציטול גמור:]

(שם ב' 16) ולא בזמן שאינם מסורים בידך [אבידתו מותרת
 דאמר רב המא בר גוריא אמר רב מנין לאבידת
 העכו"ם שהיא מותרת שנאמר לכל אבודת אחיך לא אחיך אתה
 מחזיר ואי אתה מחזיר לנכרי ואימא הני מילי היכא דלא אתי
 לידיה דלא מחייב לאהדורי בתרא אבל היכי דאתי לידיה
 אימא ליהדרא אמר רבינא ומצאתה דאתי לידיה משמע תניא
 רבי פנחס בן יאיר אומר במקום שיש חילול השם אפי' אבדתו
 אסור ואמר שמואל טעותו מותרת כי הא דשמואל זבן לקנא
 דדהבא במר דפרזלא בדי' זוזי ואבלע ליה חד זוזא רב כהנא
 זבן מאה ועשרים חביתא במאה ואי בלע ליה חד זוזא אמר
 ליה הוי דעלך קא סמיכנא] רבינא זבן דיקלא וכו' :

(ר"י ט"ז ס"ט) ד"ס ולא כך חלל לגר וכו' חלונא גזל נכרי אסור :
 [הסקפת הלואהו. שאין גזל מונע שרי כי ליכא
 חילול השם כגון היכא דטען ליה לירוש נתתי לאציק ונתת ללא
 ידע נכרי צהדיא דנשקר ולספריה הונכס הוי כהסקפת הלואהו:]
 ספקת הלואהו וכו' :

(ס"ט) ד"ס גופי קנוי. כל שם שנים וננלא שגזלו מונע : [טעותו.
 היה חייב לו לישראל וטעה בשבטין או שנוצליעו דליכא
 חילול השם : לקנא דהבא צנור דפרזלא. מזרק של זהב צחוקת של
 נחשת : ואיצלע ליה זוזא. ועוד טעות אחת טעייכז זוז נדמיו
 והטעהו בשבטין שלקח ג' צנוקוס ד' : ואמר. רב כהנא חזי דעלך
 קסמיכנא איני מונה אותם כדי להוליח עלונו מן הסעד ל"א נכרי
 ח"ל לרב כהנא חזי דעלך קמיכנא זו טעמתי :] לללחא. לצקע וכו' :
 (תוס' ס"ט) ד"ס שלא ינשכנו וילא כו' לדרשא אחריתי : [יכול
 וגלום עליו. פי' בקונו יכול יניח הכושי לכסול ולהסויף
 על הלואהו לתציע ויה שלא נתן ותיונא לר"י חנאי חילטריך קרא
 להכי דלטו יפקיד ויניח את הכושי להטעות את עלונו ונראה לר"י
 דהכי פירושו יכול יגלום עליו טיטעה את הכושי ויתן לו פחות
 ממה שנתן לו ת"ל ונשבעו קנהו וכן פי' צערוך צערוך גלם ח"ע"ג
 דטעות

קבוצת בבא קמא ההשמטות יט

דעעות כושי מותר אסור להטעותו צנקוס שכושי יודע שגזול ועושה עלונו כלל ידע:

[שם] ד"ה הסי קאנינא חי דנכרי ניסו. נראה לכ"י סכן הים דעתו ונתחלה כונו שסטיז לנכרי ולא כונו שהים נכרי סוצר דל"כ הים סוצר דגזל נכרי מותר דלין מילוק צין גניצה לגזילה דגניצה איכא מילול שסס כשידע לצקוף וכל סך שנתחא לא איית אלל סנרו דאקרי גזל סנכרי ולא ונייתי תנאי דסנקבל דשרי סיכי מישאי וכו' :

[רש"י שם] ד"ה פדע ונתחא דנלכא וכו' ואס גצאי זה [יסראל] סול וכו' :

[שם 84] דידע סהדותא [לנכרי ולא תבעו] מיניה וכו' : מ"ט [דאינהו מפקין] ממונא אפומא דחד וכו' :

[קיד א' 8] האי בר ישראל דזבין לי [ארעא לנכרי אמירא] דבר ישראל חברי וכו' :

[קיד א' 17] ישראל שאנסוהו [נכרים והראה] ממון וכו' :

[שם] ישראל שאנסוהו [נכרים והראה] ממון חבירו פטור וכו' :

[שם] האי גברא דאנסוהו [נכרים ואחוי] אחמרא דרב מרי וכו' :

[שם] ההוא גברא דבעי אחוויי [אתיבוא דחברי אתא] לקמיה וכו' :

[שם] אף ממון [של ישראל] כיון שנפל ביד [נכרי] אין וכו' :

[תוס'] כיון שנפל צדי נכרים אין נרמנין עליו. כלומר שפיר מיקרי נסור מדבר צדור סול סיקמו ונאמר ססראסו :

[שם] ד"ה ססתא יווי ניסו כו' ופעמיס [מיומיס] :

[קיד א' 14] אפי' מיעוט שלו [ממון מסור רב הונא ורב יהודה חד אמר מותר לאבדו ביד וחד אמר אסור לאבדו ביד מ"ד מותר לאבדו ביד לא יהא ממונו חמור מגופו ומ"ד אסור לאבדו דילמא הוי ליה זרעא מעליא ובתיב יבין רשע וצדיק ילבש] רב הסדא וכו' :

[רש"י שם] דיילא. סנש דרצנן : [חמיר נגופו]. דקיינא לן צמק סני דע"ז (דף כ"ו) דמותר לאצד גופו צידיס דקחני סנינין וסנסורות מורדין אותו לצור ולא מעלין : מסור.

נלטין סנאצד ממון סצירו : [תקיל וכו'] :

ד"ה

סיסודיס
צע סתס
סלל ילל
אס מנצל

מותרת
לאבידת

ך אתה
לא אתי

לידיה

ע תניא

אבדתו

ן לקנא

כהנא

א אמר

א :

אסור :

ני ליכא

נת דלל

[ולאסו] :

עעותו.

דליכא

קת סל

נדמיו

דעלך

א נכרי

ע וכו' :

(פרק ששי ס"ז) ד"ה ור' גרסום פסק וכו' ונוטל מה שהכנסו
 [דאין זה דינא דמלכותא כי מנהג הוא בכל מדינות וחק
 לישראל הוא על פי הסתים והמלכים לילך ולדור בכל מקום בירלה
 ולא יעכז השד ומלכהם כלום והצא לשנות ומנהג זה גזירה דמלכותא
 הוא כמו מוכס שאין לו קלנה (לקמן דף ק"ד):

(ב' עשירי ס"י י') דאע"ג דדברים שכלב אינן דברים [מסוים חונסא
 שרי ליה רבנן וכן כשהשר משניע יהודי שלא ילא נאכלו יחסו
 כלבו היום ואף אם יפרש לו לעולם יחסו צליבו על תנאי דבר זה ומיהו
 אין נראה לדמותו כל כך להך דהכא ליכא חילול השם אבל השם
 איכא חילול השם כי השר יודע שעבר על שבעתו] והאמר שמואל
 דינא דמלכותא דינא [וישראל] שקנה המכס וכו':

(ס"י י"א) [ואיכא דמתני לה אהא לא ילגש אדם כלאים אפי' על
 גבי עשרה לצושים להצריח צו את המכס. רצי עקיבא
 אוור מותר להצריח צו את המכס לפי שאין נוהגין מכם ומגדים
 שלושם. ואין לפרש שמתוך שהוא לצוים יהי נראה כנכרי ולא יעלו
 מונו מכם דהא לא הוי שרי ר"ע דנראה ככופר שהוא יהודי כדי
 ליפטר מן המכס. והאמר שמואל וכו' ומשני צמוכס וכו':

(ס"י י"ב) רב אשי אומר הכא צמוכס נכרי עסקינן. וכדתניא ישראל
 ונכרי שצאו לפניך לדין אם אתה יכול לזכות דין
 ישראל זכה ואומר לו כך דיננו ואם דין ח"ה זכה ואומר לו כך
 דינכם ואם לאו צאין עליו צעקיפין דצרי ר' ישמעאל] ר"ע א' אין
 צאין על שום אדם צעקיפין מפני קידוש השם וקיי"ל כר' אשי
 דצתרא הוא. ואע"ג דגזל נכרי אסור כדתניא אומר רצי שבעון דבר
 זה דרש ר"ע כשצא מליפורו וכו':

(ישם) היינו [דוקא] גזילו [אבל הפקעת הלוואתו שרי. והצרת המכס
 כהפקעת הלוואתו הוי. אצידתו מותרת כי הא דאמר רב חנא בר
 גוריא מניין לאצידת גוי שהיא מותרת שנא' וכן תעשה לכל אצידת אפיך
 ולא אצדת גוי וכתוב ומלאתה דלתי לידים משמע ואפ"ה אצדת גוי שריא.
 תניא ח"ר פנחס בן יאיר כל מקום שיש חילול השם אפי' אצידתו אסורה.
 אומר שמואל טעותו מותרת כי הא דשמואל זצין לקנא דהצא צמר
 דפרזלא דר' זוזי ואצלע ליה זוזא. רב כהנא זצין משה ועשרים
 הצותא דמורא בכלל משה ובהוא נכרי וא"ל חזי דעלך קא סומכינא.
 רב אשי הוה יתיב בצרצא חזי הכהו שצעי דגופנא לצר מפרדיסא
 וחלו ציה קטפי דעינני וא"ל סק חזי דאי דישראל הוא לא תיתי
 ואי דגוי הוא אייתי. שמעיה ההוא גוי ח"ל דגוי שרי ח"ל הכי
 קאמינא ליה אי דגוי אייתי דסקל דמי ואי דישראל הוא לא אייתי
 דלא

קבוצת רא"ש בנא קמא ההשמטות כ

דלא שקל דווי. נראה שכן היתה דעתו מתחלה ללא מיייתי הכא
 שום תנא או אמורא דכבר גזל בגוי או גנבתו עותרת] גופא וכו':
 [שם ס"י י"ד] כיון דנפייס מלכא לא [מברייז רבא ואיתימא רב
 יוסף דקלקא לעילא ודנחתין לתתאה האי צר ישראל
 דידיע סהדותא אצד ישראל חצרי' ולא תצעו מייניה ואזיל ומסקיד
 לי' צונגיסתא ונשנותינן ליה. מאי טעמא משום דמפקי ומנוחא אפומא
 דחד סהדא ומיידי כשהנכרי תוצע הישראל וישראל כופר לו או
 אומר פרעתי להסתא נפטר ישראל צצצועתו ואינהו מפקי ומנוחא
 אפומיה אצל ישראל התוצע מעות מן הנכרי ואמר פרעתי או כופר
 הכל יכול להעיד שהרי גם צדין ישראל היה פוטר עלמו צטענת
 פרעתי וכיון דצדיני ישראל יכול לפטור עלמו יכול להעיד מידי
 דהוה אחרי דיכולין להעיד. וה"מ חד אצל חרי לא. ואע"ג דחרי
 נמי מלי ישראל למיכפר ליה דהוי כהפקעת הלואתו מ"מ כיון דלין
 מפסקידים לו משלו יכולים להעיד. וכל זה שלא העמיד אותו הנכרי
 לעד אצל אם נתחלה יחד הנכרי לישראל להיות עד איכא חילול
 השם אם לא יעיד. וכל שכן צומן הזה שחק לישראל שאין הנכרי
 גאמן להעיד על ישראל אם לא שיהי' ישראל עמו ואם הישראל
 יכחד עדותו יצמלו זה החוק ויאמינו לנכרי להעיד על ישראל.
 וה"מ צונגיסתא אצל צי דוואר אינהו נויי אמומתא שדי להו. אומר
 רב אשי כי הווקן צי רב כהנא איצעיא לן אדם חסוד דנסימון להו
 בציי חרי מאי תיקו. וכיון דלא איפשיטא אזיל ומסקיד] אומר וכו':
 [שם ס"י ב"א] סתף נהר חמורו וכו' לרווחא דניילתא הוא דעצד [וזה
 לשון רבי מאיר ז"ל ונעשה היה צראובן שאמר לשמעון תקיף לי
 צבדים מן נכרי וכן עשה לאחר זמן נתן ראובן לשמעון המעות ליתנם
 לנכרי ושכחם הנכרי ולא תצעם. כשאלתי למי יאשרו המעות. ואמרתי
 יאשרו לראובן. והבאתי ראיה עסק דהכא אדעתיה דחרי' אפקרי' וכו'
 ה"מ אדעתא שיחנם לנכרי נתנם לשמעון ולא אדעתא שיכבדו לעלמו.
 כי לך יעשה הלה סחורה צונעותיו של זה. אלא יאשרו המעות
 לצעלים הראשונים. וליכא למומר כיון דאמר תן לנכרי ותן כזכי
 דמי זכה לנכרי וילאו המעות מרשות ראובן. וכי שכתן סוד הנכרי
 זכה שמעון צמה טצידו מן ההפקר. הא אינו דאמרי' צפ"ק דנליעא
 (דף י') זכיי' עתורת שליחותא אי תרבאי ואמרינן צפ"א איזהו נשך
 (דף ע"ג) דלין זכיייה לנכרי אפי' מדרבנן. ואפי' אומר צהדיא זכי
 לנכרי לא זכי לנכרי. וכ"ס דלא ונהניא תן כזכי עפי מוזכי גופיה.
 ולא מלי למומר אפי' רולה לעכבס שווא אחר זמן יזכרם הנכרי.
 כיון דהיינוי שמעון לראובן נעיקרא ונעשה ערב צצצילו בלא נוסכין

סההנהו
 ונת וחק
 ז טירלה
 מלכותא
 ז אונסא
 יחשו
 ז ומיהו
 זל הסם
 שמואל
 זפי' על
 עקיצא
 זצגדים
 ז יטלו
 זדי כדי
 ז
 ז ישראל
 ז צדין
 לו כך
 ז' חין
 ז אשי
 זן דצר
 זמכס
 זא צר
 ז אחין
 ז שריא.
 זורה.
 זמר
 זשרים
 זינא.
 זדיסא
 זיתי
 ז הכי
 זייתי

גם עתה לא יעכצם על הספק בשביל עירצון. ולא מלי שמעון
למימר אני חפץ לקדש שם שמים ולהשיב לנכרי כבודא דירושלמי
(ד"ו פ"ג) דשמעון בן טוח. דשלו יש לו לעשות קדושת השם
ולא בשל אחר. ואחר זמן ונלחתי שנשאלה שאלה כזו לרצוני אפרים
בר ילחק ז"ל על ראובן שקנה חפץ וין הנכרי צמנה והאמין לו
אכרי עד למחרת ולמחרתו היה דרך ראובן נחוצ ללחא וין הפיר
וכתן הוננה לשמעון לתת לנכרי ושכחו הנכרי. ותשובתו ח"ל
אם הדבר צרור ששכחו הנכרי לנ"ד בכריחות (דף כ"ד) הפותח
מחנה להצרו ואומר הלה אי אפשר זה כל הקודם זה זכה ולא מלי
אמר לי הנותן על דעת כן שלחתיים אם יקבל ואם לא יקבלם מחזיר
לי אלמלא נעשה שילחם מחמת ידו הכיס דעתו והס. וכן אמרי
(שם) גבי טור הנקבל אם הוזמו עדיו כל הקודם זו זכה דמשהיא
שעתא אפקרי. וא"ת וי"ט מההוא חמרא דרז ספרא צפ' הגוזל
צמרא ללא אמרינן הכי אלא אדעתא דארי' אפקרי' אדעתא דכולא
עלמא לא אפקרי' סתם טעמא כדאמרי' גבי ענה שלו מאליו ומשמיה
הוא דרמינו עליה כלומר הואיל ונעשה לו נס מה שלא נעשה לכל
אדם אדעתא דהכי נעשה לו כדי שיזכה זו רז ספרא ולא אחר.
אבל טכח הנכרי הוה טכח. אבל זהו יש להסתפק ניי יאמר
שהנכרי טכחם ויכול ראובן לומר שווא לא טכחו. היום או למחר
יתצע ויננו. והואיל ולא טכח הנכרי אין שמעון יכול לומר כזו
זכיתי לנכרי דאין שליחות לנכרי. הלכך שורח הדין שיחזור לראובן
אם פקח ראובן לעשות כך עכ"ל] וראיותיו מהא דכריחות וכו':
(שם סי' ל"ד) אפי' מיעוט ושלכו: [ומון ונסור רז הונא ורז
יורה חד אמר מותר לאצרו ציד. וחד אמר אסור
לאצרו ציד. ואלן דאמר מותר לא יהא נמוכו חנוור וגופו. ומאלן
דאמר אסור יכין רשע ולדיק ילצא איפשר דנפק מיניה זרעא מעליא.
והלכתא דאסור לאצרו ציד. ונדעיה ליה צפ' הכונס (דף ס"ג)
אם עשו תקנת בגזל צונסור ומשחצע ושקיל מיניה וסלקא צתיקו.
שמעון מיני' דכל סכן שאסור לאצרו ציד. ואין ראיה כל כך דליכא
למימר טעמא תשובה:] אמר רבי יוחנן וכו':
(קיצור פסקי הרא"ש פרק הגזול ומאביל סי' י"י) כשהמושל נשציע
וכו' [ומפני חילול השם אע"פ שנודרין לחרמין ולהרגין ולמוכסין
ויאמר יאסרו כל פירות שצעולם עלי אם אינן של צית הולך יאמר
בלבו היום: דינא דמלכותא דינא ומוכס ישראל שקנה נכס וין
הולך אסור לגזלו והוא שיש לו קצנה:]
(שם פרק עשירי סי' ב"א) ראובן שאמר לשמעון וכו' ליחם [לנכרי
ושכחם הנכרי] יחזירם לראובן:
להציא

קבוצת ר"אש בבא קמא ההשממות כא

(ס"י כ"ז) להציא להם פטור. [ושנים שמריצין על דבר אחד ומסרו אחד לכרכים ומשמתינן ליה עד דווייתיה ליה וקיימי תרויהו דניחא רב כהנא ראה אחד שרלה להכרות ונוון סזירו והתרה צו ואמר שיראה והרגו:] (כח) יהוא גזרז וכו':
(פ"י המשניות להרמב"ם פ"ק א' משנה ב') כל שמצתי צשמירתו וכו' והשני שיהיה הכיזק צן צרית [אצל אס נגח שור ישראל לשורו של נכרי לא ישלם ישראל] שום דבר וכו':
(פרק ד' משנה ג') כשאירע דין [ישראל עם נכרי] ענין סדין וכו':

מהרש"א בבא קמא

(ג' ז') ד"ה ונאי ונצעה וכו' חייחני מיורדי צור והרצה כוהיה [ונוצעה שהוא למד נוקי אדם הוא כמו של עשו ע"ש אדום כו"ש ואתן אדם תמתין ואתן אדום תמתין וכן למד נוקי סן הוא רוח לנזקי חרב כמו של עשו שנאמר צו על חרבך תסיה וגו' וע"כ הציאו תרוייהו מקראי דכתיבי גצי עשו והסתירו הדבר צרעז לער ונצעה זה אדם ומייתי קרא דכתיב צעשו אלי קורא ונשעיר וגו' דהיינו בגלות אדום שהוא כח החרב ואמר להגלל מן חרב של עשו אס תצטיון צעין ע"י תפלה וצקשה כו"ש הקול קול יעקב והדים וגו' וע"ש זה קראו ונצעה ולמד זה הסן הוא כמו של עשו שנמשל לתזיר היער דאין כמו אלא צשיניו ע"ז רנוז דניחאל צמראה סיה רציעית אכלה ונדקה ושארף צרגלה רפסה דהיינו שתהיה כוחה על כל העכו"ס לאכול ולכלות צשיניה אך לגבי ישראל שהיא נקראת שארית לא תהי' כוחה לכלותם צשיניה צכה הטוונאה שלה ונוקום שאינה ונעלה גרה אלא שיהי' כוחה על ישראל צרגלה רפסה ונוקום שיש לה קיוון טהרה שהיא ונפרסת פרסה וע"ז נאמר צקום עליפו אדם וגו' ודרשו זה אדום ונסיים צרוך ה' שלא נחננו סרף לשיניהם דהיינו שלא ניתן כוחה על ישראל לאכול צשיניו ונקום טוונאה וע"ז מייתי הכא קרא דגצי עשו ונצעו ונלפוניו דהיינו נגלו שיניו שלא יהי' לו צהס כח לגצי ישראל] וחטיב צקוף ההצער וכו':
(ל"ב ז') ד"ה לקראת כלה וכו' שהיא כלת הנונך [דכל ישראל צני מלכום סס] ולזה אמר ר"ס וכו':

ח"ה (ל"ס א') [ד"ה עמוד והתיר וכו' שנגח שור שלנו שור שלהם וכו' עכ"ל. ומהרש"ל הגיה שור שלהם שור שלנו והנראה לקיים כל נוסחאות שלפנינו צחוס' דלמאי דאמרינן צפרק הגוזל לכ"ע דאס יכול לזכות ישראל צדיניהם זכה וליכא גזילה כלל א"כ לא אלאערין לן לאשכוחי להיתרח צשור של נכרי שנגח שור של ישראל

י שמועון
יירושלמי
שת הסס
ר אפרים
אמין לו
ן פעיר
ו ח"ל
(הפוק
לא מלי
חמיר
חורי
ומהיה
הגוזל
דכולא
ונשמיה
ה לכל
אמר
יאמר
למחר
כבר
דאין
וכו':
ורצ
אסור
ומאן
ליא.
ע"כ)
יקו
איכא
צביע
בין
אמר
מן
כרי

ישראל דזין תס וזין מועד משלם נזק שלם חלף דע"כ רעבו הכא
 לאו דוקא ואלטרין קרא דויתר גוים לשור שלנו שנגח שור שלהם
 דפטור וע"ז כתבו החוקמות דמשמע דווקא צענין זה שלנו שנגח
 שור שלהם דהוי הפקעת הלוואתו ולמ"ד גזל גוי אסור ניחא דשרינן
 התם הפקעת הלוואתו דווקא חזל למ"ד גזל גוי נמי מותר קשה וק"ל;
 (ל"ח ז') ד"ה הופיע וכו' [הופיע ומוכן וכו' ג"ל שתלה היחר
 ממוןן בפאמן ולא צשעיר דכשהמזיר את התורה לעכו"ם זרם
 משעיר שזא ליתן התורה לעשו ולא קבל משום לא תרנה וכן לשאר
 עכו"ם והופיע מהר פאמן שזא ליתנה לצני ישמעאל ולא קבלו משום
 לא תגנוז שלא רנו לקבלה משום איסור ממוןן חזירו וע"כ התיר ומוכן
 וכן ראה ויתר גוים שהתיר וממוןן לישראל קאי חלעיל מיני דכתיב
 וקדוש מחר פאמן ומצני ישמעאל שלא רנו לקבלה משום לא תגנוז
 וק"ל] ומה צשעיל צי פירות וכו' :

(ק"יז ח') ד"ה קום סק לא"י וקבל עליך וכו' [שא"ל קום סק לא"י
 נחיינת פרהאי דקפדי אש"ד ושא"ל וקבל עליך וכו' אין
 לפרש שיקבל השוזה על הריגתו דהא כזר ח"ל רב דשפיר עמיד
 שסרגו כדן ומסור ואין לפרש נמי שא"ל כן לטובת רב כהנא שלא
 יענשו רבי יומןן בהקשותו לו כמו שעלתה לו, דא"כ לא הוי קאמר
 יהא רעוא דהני ז' דרי ליהוי סילוף ז' שנין] ואפשר לפרש לפי
 שרצ כהנא [והרב את המסור] צלי רשות צ"ד וכו' נח"י לצבל
 [והקשה צעל יפה מראה לפירש"י דהכא דאם הי' זה צחר פוצדא
 דהכא היאך חזר לצבל ולא היה ירא לנפשו שיתפס על הריגת המסור
 ד"ל דאפשר שהי' יודע שכזר נשכח ענין הרוגת המסור שם או שלא
 נתוודע למלכות הריגת המסור ולא יהי' לו עוד סכנה שם] ועיין
 צזה עוד ציפה מראה :

(ק"יט) [יבין רשע ולדיק ילצם קרא לא כתיב הכי בחיוב רק כתיב
 יבין ולדיק ילצם וצרישא דקרא כתיב זה חלק אדם רשע וגו'
 ונחלת ערילים וגו' ואלמנותיו לא תצנינה ופירשו צו על המסור
 שאף צומן הזה נידון צצ"ד וכל הנהרג צצ"ד אין מוחלצין עליהם
 כדאמרי' פ' גמור הדין ועליה קאמר קרא צנו לדיק ילצם מה שהכין
 המסור ודכתיב צהאי ענינא שרדיו צמות יקצרו היינו צצניו שאומזים
 מעשה אצותיהם צידיהם כדאמרינן צעלמא וק"ל תקיל ויהיז וכו' :
 ד"ה צסיום המסכתא פירש"י מתא ומחסייא וכו' וכמ"ס צריש המסכת
 צהך דרשא דמצעה זה אדם שהוא רעו גס למקי שמים מידו
 של עשו] ומפרק מרובה עד קופו וכו' :

מליק מסכת בבא קמא .

בבא מציעא

קבוצת מסכת בבא מציעא ההשמטות כב

(רע"י ז' א') ד"ה ומלאתה דאחא לידי' משונע ואפילו הכי אחיך
ולא [נכרי] ולא תינח כי תיעט רחמנא [נכרי]
כיכי ללא אחי לידי' וכו' :

(גמ' כ"ג א' 15) והא איכא [נכרים נכרים] חיישי לכשפים וכו':
(תוס') ד"ה והא איכא [נכרים] ללא איכפת להו [הנכרים] קודם
שיצא עס וכו' והלא [נכרים] שקלי ליה וכו' :

(כ"ד א' 23) כי קאמר רשב"א ברוב [נכרים] אבל ברוב וכו':
(כ"ו א' 19) כגון שעשאו פונדק לשלשה [נכרים] רב נחמן וכו':
(רע"י כ"ז א') ד"ה דאחא לידי משונע ואפ"ה אחיך ולא [נכרי]
ולמדך שאצדת נכרי מותרת] ולא תינח וכו' :

(עס ל"ג ז') ד"ה והס יצושו וכו' על עס [ישראל] הס יצושו
[וישראל] ישמחו :

(תוס' עס) ד"ה אחיכס וכו' צמנתחכס [ישראל] ישמחו וכו':
(עס מ"ח ז') ד"ה נתנה לסיטון וכו' דאיכא נמי מאן דדריש התם
הכי [ויסבור] דגזל הנכרי אסור וכו' דגזל הנכרי
אסור דאי [סצר גזל עכו"ם מותר] לא הוה לריך קרא וכו' ועוד
דצהגוזל צתרא משונע קלת דר' אשי סצר [גזל עכו"ם מותר]
דקאמר רב אשי הוה קאזיל וכו' משונע [דסצר גזל עכו"ם מותר]
וצשזיל משונע העכו"ם] הוה מותרך דצרי וכו' :

(עס כ"ח ז') ד"ה חוץ מ"ג ש"ורדים וכו' אצל הצא על [הנכרית]
צשזיל עצירה זו לצדה וכו' :

(עס ס"א א') ד"ה לעציר עליו צ"צ לחוין וכו' וח"ת לקמן צהמקבל
אמרינן דגזל [העכו"ם] מותר וכו' :

(רע"י ע' ז') ד"ה שצור מלכא וכו' וסוקן צהס דליס עכו"ם
[שהס דליס מן הנאות] : אפי' רצית וכו' :

(תוס' עס) ד"ה חטיך לא סגי דלאו הכי וכו' להלוות להס צריצית
[וכדי לחסרס] ואס תאמר ונאי פריך וכו' וי"ל דהכי
פריך ונאי קרא כיון דאמר רחמנא [דנאות לחסרס] לא היה להס
לחכמים לאסור וכו' ומה שנהגו [עתה] להלוות לנכרים וכו' יש
להחיר לפי [טיס עלונו מוס ונלך ושריס] והכל הוי כדי חיינו ועוד
[שאנו שרויין צין האומות] ואי אפשר [לנו] להסתכר צמוס דצר
אס לא נישא וניתן עמהס הלכך אין לאסור רצית [סנחא ילמוד]
מונעשין] יותר מנשאר מנשא ומתן וכו' :

(פ"ד ב' 16) כמה פריה ורביה בטלה [רשעה] זו וכו' :
ד"ה

דעכו הכא
זור שלהס
זלנו סנגח
חא דשרינן
סה וק"ל :
זלה היתר
וכו"ס זרת
וכן לשאר
זלו ותוס
יר ומוקן
כי' דכתיב
לא סגור

סק לא"י
וכו' אין
יר עציד
אנא שלא
י קאמר
זרת לפי
י לצבל
עוצדא
המסור
זו שלא
ועיין

ן כתיב
שע וגו'
המסור
עליהס
שהכיין
וחזיס
וכו' :
אנסכת
מידו

קבוצת בבא מציעא ההשמטות

(רש"י טס) ד"ס יהיו כולם זכרים . יתעצרו כולן הלילה זכרים;
 [רשעס] זו . [מלכות הרשעס] שמנתסו חוסס וכו' :
 (טס קי"א ז') ד"ס פרט לאחרים [עכו"ס] : זס גר וכו' :
 (גמ' שס 43) רעך ולא [נברי נברי] מאחיק נפקא חד למשרא
 עושקו וחד למשרא גזלו [וקסבר גזל גוי מותר] וצריכי וכו' :
 (שס 25) בבית הקבורת של [גברים] אמר ל"י מהו שיסדרו וכו' :
 (קיד ב' 4) קבריהן של [ע"א] אין מטמאין שנאמר ואתן צאני
 צאן מרעיתי אדם אתם אתם קרויין אדם ואין
 [ע"א] קרויין אדם וכו' :
 (תוס' טס) ד"ס נסו שיסדרו וכו' טהרי הסיצלו קברי [נכרים]
 אינס עטמאס וכו' :

רא"ש בבא מציעא

(פרק שני ס"ו ו') כי קאמר רש"א צרוז [נכרים] אזל צרוז וכו' :
 (שס ס"ו ל' בהגה"ה) [אצודת עכו"ס מותרת לע"ג דלתי לדי']
 וצנאקס טיס סילול הסס וכו' [והמניינס והמקוריס והמטוועלדיס]
 להכעיס וכו' וכל כולל צהן [מורידין ולא מעלין] וכ"ס שאין מחזירין
 אצודתו וכו' לתיאצון מחזירין אצידתו [וכ"ס שאין מורידין אותו] .
 אפיקורוס [מורידין אותו וכ"ס] אין מחזירין וכו' :
 (פרק רביעי ס"ו ח') אמר אמונר נטיכס [צנכרי] קונה וכו' :
 (פרק המישי ס"ו ג"ב) הים אונר ר"ת וס שנהגו [האידנא] היתר
 צריצות דנכרי וכו' שהכל כדי חייו לפי [סאין קלצס לעול משה]
 מלך ושריס המוטל עלינו] ועוד [שאנו] שרויסי צין האומות וכו' :
 (פרק ששי ס"ו ט"ז בהגה"ה) ד"ס הסכיר לו הסמוך וכו' שנכרי
 אינו סס על מונוו [של ישראל] וחייז לשלס וכו' :
 (פרק תשיעי ס"ו מ"ז) קברי [נכרים] אינן מטמאין צהסל וכו' :
 (פ"י המשניות להרמב"ם פרק שני משנה ז') עד ותי חייז
 להכריז וכו' וכל זס כשיהיז [המלכות לישראל] אזל סיוס
 יכריז וכו' ואס [המלכות] סומס ומתיירא שונא יקסו וס שונא
 ויעלילו [למלך] איני חייז להודיע וכו' :

ד"ס

כ"ת טכפז טס צדף כ"ג כ"ד ל"ב מ"ח ס"א פ"ז צגו' רש"י תוס' וכל"ס עכדיס רשעי
 ונכרי ל"ל נכרי) .

קבוצת מהרש"א ההשממות כג

(כ"ו) ד"ה דשתיך ול"ת וליקני ליה שליכו וכו' דתליקן צדוק [נכרים] כנוו שפירשו התוס' (וכן בכל מקום שכתב מלכוס ל"ל ככרים) :
(ע"א ח') ד"ה כמה כמיות וכו' חין זה סותר למה שפסק הרמב"ם [שמלוס ליעול ריבית מכותי] ודוק:
(פ"ה ז') ד"ה ריש ירחא סוס וכו' על כחמדת [מלכות] ישראל וכו':
(ק"ד ז') ד"ה גסיתא לכו' ודין דקצרי [עכ"ס] לא ידע כלל וק"ל:
סליק מסכת בבא מציעא .

מסכת בבא בתרא

(גמ' ט' א' 50) ואם לאו [באין אומות העולם] ונוטלין יכו':
(רע"י סס) ד"ה ועניים מרודים [זו הרשות] שנועקת וכו':
(י"א 7) שאל סורנוסרופוס [חרשע] את ר' עקיבא וכו':
(שם ב' 31) כל צדקה וחסד [שאומות העולם עושין חסא הוא להם שאינם] עושין אלא כדי וכו':
(שם ב' 34) כאן בישראל כאן [באומות העולם] נענה ר"י וכו':
(שם 36) כל צדקה וחסד [שאומות העולם עושין חסא הוא להם שאינם] עושין אלא כדי שתמשך וכו':
(שם 40) כל צדקה וחסד [שאומות העולם עושין חסא הוא להם שאינם] עושין אלא להתיהר בו וכו':
(שם 43) כל צדקה וחסד [שאומות העולם עושין חסא הוא להם שאין] עושין אלא לחרף אותנו בו וכו':
(שם 46) לפי שהוא נותן צדקה וחסד לישראל [ולאומות העולם] חסאת וכו':
(שם 49) שמע ר' אמי ואוקפד [אמר ליה ביבוש קצירה תשברנה גשים באות מאירות אותה] ורבא וכו':
(רע"י סס) ד"ה כלן בישראל [כלן באומות העולם] ישראל דעתן לשניים וכו' אינו נוסכר אחרי מדת הדין [אצל גוי] אינו נותן אלא על מנת כן ואם לאו [נתחרט] וכו':
(סס) ד"ה ויבא ויעש וכו' את ישראל לנצל: [ציוס קלדיס חסברנה . כשתכלס זכות סצידס וייבס לחלולית נעשה סלדקס שלסס אז ישברו:] ללא סיינוס קמיס וכו':

זכרים:
וכו':
משרא
וכו':
וכו':
צאני
ואין

[גרים]

וכו':
[די']
[דיס]
זירין
[ו']

יתר
גסל
ו':
כרי

י'

ייב
וס
לא

י'

(י"א א' 9) כל המקיים נפש אחת [מישראל] כאילו וכו':
 (רע"י כ"ה ח') דמורי צה מיני. תלמידי [יש"ו] מורים כוראס וכו':
 (מ"ה א' 14) דסתם [גוי] אנם הוא וכו':
 (רע"י מ"ה ח') ד"ה אצל הכיר צה וכו' דשלא כדין [נאכס סכרי]
 ולא אמרן וכו':
 (סס) ד"ה אפי' ליכא כל הני וכו' דסתם [גוי] אנם הוא וכו':
 (סס ל"ד-ז') ד"ה אסתלק ליה. העכו"ס וכו' וכל סקן מעכו"ס
 דסתם עכו"ס אנסיס סס] ואין דעתו וכו':
 (צ"א א' 32) למאי ג"מ לתשובת [המינין] ואמר וכו':
 (רע"י סס) ד"ה לתשובת [המינין] ששאלין לנו וכו':
 (ק"י א' 15) תעשה [כומר לעבודה זרה] אמר וכו':
 (שם 19) ולא היא אלא [עבודה זרה] עבודה שזרה לו וכו':
 (רע"י סס) ד"ה ששז לאל וכו' וקצבו סתם [כומר לע"ז] וכו':
 (תוס' קכ"ט ז') סוף מע"ז וקדושין וכו' דאם יונכרו [לכומרים]
 של ע"א וכו':

רא"ש בבא בתרא

(פרק א' ס"י ב"ב) ומשנין לפי ממון [וכן נראה כל מה שמתדסין
 אומות העולם בזירות ופורעניות על ישראל אפילו מענין אחרם
 ציבורים וצמניעת מאלכל ומסתה גוצין הכל לפי ממון דעיקר כוונתן
 על הממון] ואיכא דאמרי וכו':
 (שם ס"י ב"ט) כגון מיני פורעניות [אצל ארנוניות לא רניקן איתמי]
 ונראה לי וכו' הסומרים אותנו [צין העמים כי מה תועלת
 יש לאומות צנו לשוננו ולהוסיף אותנו ציניסם אלא צשציל הנאה
 סנאותין עאלת ישראל לגבות מוסן ונסין וארנוניות] רצא רמי וכו':
 (שם ס"י ל"ו) שדרתה לקמיס דרצא וקצלינהו [מנשום שלום מלכות
 ענד] ור' אחי אומר [אי מנשום שלום מלכות] איבעי' לי
 למיתצינהו לעניי עכו"ס וכו':
 (פרק ב' ס"י י"ב בהגה"ה) ומרסיקין מלודת וכו' דנכסי [הנכרי
 כרי סן כהפקק] ואפי' נתן וכו':
 (קיצור פסקי הרא"ש פרק א' ס"י ב"ב) ובכל מה שמתדסין [אומות
 העולם] על ישראל [ופורעניות אפילו מענין ציבורין] אין
 גוצין אלא לפי ממון וכו':

קבוצת מהרש"א ב"ב ההשמטות כד

(ז' ז') ד"ה אני חוננה וכו' חוננה מלאך ה' סניצו וגו' ע"ש [אני חוננה זו כנסת ישראל כו' שאף גזירות שנחדשין עכו"ם על כלל כ"י אני חוננה ועקר כוונתן אינו רק על העמון וגוזין הכל לפי העמון כמ"ש הרא"ש וכן אמר ושדי כמגילות אלו צחי כנסיות וצחי מדכשות וכו' שאם מ"ו צאו העכו"ם לעוקרן אין דעתן רק על ממוניהם וק"ל] ת"ח שמכתתים וכו':

(ח' ז') ד"ה כולו חיתתו צי' פיקש"י שציד [עכו"ם וכו' ר"ל דיוכל להרעיצו או להרגו צמרב] אבל שימות כך ודאי דאין זה ציד [העכו"ם] אבל הוא בכל שצי וכו':

(ט' א') ד"ה מעשה הלדקה וגו' דלגצי הנותן וכו' דהיינו השקט [ממלכותא] וגם צמחון טוב וכו':

(י' א') ד"ה שמחייצתן לגיהנם וכו' אבל אמר כשישראל [צמחון] הגלות נמשלו לעצד המצוה צצית האסורין] ולזה עליו וכו' דהיינו חיל [המלך] עכו"ם וכו':

(סס) ד"ה כך חסרנו של אדם וכו' ואם לחוצה לעניים מרודים חיל [אדום] ואפשר שע"ז וכו':

(י' ז') ד"ה אני לריכין למעודי וכו' וונתלוץ אותנו וק"ל: [ומסד לישראל וכו' יראה לדקה ומסד הם ז' נודות קרובים לענין אחד אלא שזה צמחון חסד בגופו ולתנאי דלעיל ל"ל דנקט קרא לדקה לגבי ישראל לרבותא דאפי' הלדקה שהיא פחותה מג"ס כדאמרי' צמחה דמרום אותם ונקט קרא מסד צמחון לדקה צע"א דאפי' מסד שהיא גדולה שצמדות מטאת היא להם ולדברי ריב"ז נני לדקה ומסד קאי כולה על ע"א ולזה אמר ריב"ז נראין דברי ר' נחוניא בן הקנה שהוא נותן לדקה ומסד לישראל שהוא אחד וכן הסימנים שיש בצמחנה ישראלית כדאמרי' פרק הערל אבל אין בהם צע"א מדת מסד כלל ולכך לא קאי מסד אלאומים כמו שדרשו כל בני תנאי לעיל אלא כר' נחוניא דקאי מסד על ישראל: ומכפרין על ע"א לפי דרש זה קאי גם לדקה תרומם גוי על ע"א דמחשב לע"א הלדקה ומסד שעושין צמחון מטאת לישראל ולהכי לא מיייתי צדק דהכא גוי אלו ישראל דמתיב וניי כעונך וגו' כמו שהציאו התנאים דלעיל וק"ל: לעניי ע"א וכו' ק"ק דרבי אברהם נני אמאי לא קצלינאו נשום מלכות וס"ל למפלגינאו לעניי ע"א וי"ל דלאו היו צמחוננו עניי ע"א וק"ל:] צקופה של לדקה וכו':

(ט"ו ז') ד"ה מסיד היה בעכו"ם ואיוצ שמו וכו' ולא היום ליעול שרען [משא"כ צע"א דכתיב ומשלם לשונאין אל פניו] ואמר כי איוצ וכו':

וכו':
דכרי'
כו':
כו"ם
וכו':
כו':
דיס'
דין
תס'
נתן
ני'
לת'
ה'
ות'
לי'
רי'
ת'
ין'

קבוצת מהרש"א ב"ב ההשמטות

(ט"ז א') ד"ה וצטערה הסיבחה וכו' שהי' בלבו על ישראל רע
 [והקצ"ה מלך מחשבות בענין למעשה] ולזה אמר וכו':
 (כ"א א') ד"ה כל זכר באדום יש לדקדק וכו' כדלמרי' פ' כהן
 גדול [אצל על כל עכו"ם לא נלטור צעה"ז עד ביות
 המשיח צמחה צימיו שחומר ולא יהי' שריד לבית עשו ונאמר ועלו
 מושיעים] וא"כ זאת המלחמה וכו' :

(כ"ח א') ד"ה לביתו אנדה וכו' וגרצוהו [צגירות] וכו' וכו':
 (ע"ג א') ד"ה אישחעו לי נחותי ימא וכו' ונמשלו [הע"א] לים
 שנאמר וכו' ונייחו האי גלא [הרשע שכל דור שצא]
 להטניע בהפינה וכו' ונייח לנו [צוה הגלות] וק"ל :

(סס) ד"ה ועוד אמר רצ"ח וכו' ואמר רומא דגלא ג' נאות פרסא
 [רמו למלכות אדום היט לו ג"כ וזל צטניס ושך של עשו
 ונמשכה מלכותם הרצה מכל הגליות ואמר חלא זימנא הוה אזילנא
 וכו' עפי' מ"ש פ"ק דע"א ל"ב קרבי עבדו רומאי צהדי יונאי ולא
 יכילו לבו עד דשתפינהו לישראל צהדייהו והכי אתו צהדייהו אי
 מינן מלכי וכו' ונייכו אפרכי כפו להו. כ"ו שכינ קמו צהימנותייהו
 ונכחן ואילך אישחעצדו צהו מעיקרא דרוש נסעה ונלכה ואלכה
 לנגדך ולצסוף דרוש יעצר נא אדוני לפני עבדו צילורו כי מלכות
 אדום אין לה ומשלם כי אם לפי זכות והוצת ישראל כמו שנאמר
 והיה כאשר תריד וגו' ולאום ונלאום וגו' ולזה אתני צהדייהו אי
 מינן מלכי וכו' ששתיבן שוין צמעלה ח"א ולכך הולכנו להשתתף
 צהדייהו ישראל לנלח היוונים וע"פ וי"ש כי מעשה צצות סימן לצניס
 שאמר עשו ואלכה לנגדך צה להשתתף עם יעקב לנלח היוונים אך
 יעקב ראה שא"א כן ואסור להשתתף עם הכותי חלא כ"א ישעצד
 צחצרו שיעצוד גמור כדכתיב ורצ יעצוד לעיר שאין לו הכרע וע"כ
 אמר לעשו יעציר נא אדוני לפני עבדו לפני צומן סיחי' עשו קודם
 הארון ויעקב העצד ואח"כ יהי' יעקב הארון ועשו העצד כדלמרי'
 צצ"ר מיתופס אחריו ח"ל ואח"כ ילא אחיו והוא שאמר דועיקרא
 אזלינא באודחא צויה כו"ס ואלכה לנגדך ודלינן גלא של רומא לומר
 לנו אי מנייכו דהיינו כדצרי עשו עד דחזינן וכו' הוא כפי טראה
 יעקב הגלות ואמר לו יעצר נא אדוני לפני עבדו ולא דנה להשתתף
 עם הכותי כי מרצתי' דכוכצא זועא כי ונלו קינן טצקטניס כדכתיב
 הכה קינן נתחין צגויס חצל לפי חוצות ישראל דאם מלכותו נמשכה
 והוה כי מצור וכו' דוניה הלכות והגלות המפורין שכל דור ודור
 לאין ונספר לפיזור מ' גריו דחרדלא שהוא דבר מר לאכול כמו
 שהלדיקים זורעין לדקס כן הרשעים זורעין דבר מר צעולם כו"ס
 זורע

קבוצת מהרש"א ב"ב ההשממות כה

זרע עולה יקלך וגו' ואי היה דליקן טפי לשתף עמהם הוה
 ונקליקן מהכלל ח"ו היינו כלים בגלות כו"ס צחורבן צית שני שלא
 היו רזין להיות נכנע ולהיות עצדים עי"ז נחנצ הצית אלל צהיותינו
 אח"כ נכנע לעשו לעצד כדברי יעקב אזינו וכו"ס צריצ"ז והרצה
 מחכמי ישראל שנחנצו להיות נכנעים לטיטוס וזה הי' הללס ונעט
 בגלותינו זה הנר. ואמר רנח לי קלא גלא לחצתי וכו' כו"ס
 תהום אל תהום קורא וכו' צכל דור ודור עומדים עלינו וכו'
 והוא כו"ס צמדרש ילמדנו דלעיל שאין גל שני למד וכן הראשון
 כך הרשעים אין למדין וכן שלפניהם וזאים כ"ח לכלות ולשטוף
 את העולם וישראל ואמר סוק חזי גצורתא וכו' כדלמדיקן האל
 הגדול הגבור והנורא הרי גצורתו שנגיל סה אחת צין ע' זאים
 ולזה אמר ונלא חוס חלא וכו' הם הלדיקים שנושלו לחול והם
 מנילין את הדור כדלמדיקן צפ"ק אספרס ונחול וגו' אלל הכי
 קאמר אספרס ונעשיהם של לדיקים ורזין עאכ"ו סנגינים וק"ל:]
 חזי לי הורנין וכו' :

(סס) חזי לי הורנין וכו' שלא ישלוט צהן ינר הרע ואמר [כיון
 שלא יכול הלך להתגרות צע"ח וז"ס דהוה ונכרגין תרתי
 חיותא פירש"י צ' פרדות הוא רנוז על צ' מלכיות עכו"ס שהיו
 מושלים ומתגרות זו צזו ע"י השטן וע"ס שהספרד הוא פקול דומה
 העכו"ס לפרדה כו"ס צאגדות דקצי דצי אחונא וכו"ס צדניאל לעת
 קץ יתגרה מלך סנגז ומלך הלפון זה צזה וז"ס דהוה ונכרגין תרתי
 חיותא מוכנין לנלחמה וע"ז קאמר דקיינין אחרי גישרי דדונג וכו'
 הוא רנוז שמוקום עמידתן לכלה כו"ס כהננס דונג מפני אס יאצדו
 רשעים מפני אלהים ואמר לשוור מהאי להאי דהיינו להתגרות זה
 צזה ולפעמים ינלח זה ופעמים זה כנפוסם צדניאל ואמר דהוה
 נקיע תרי כסי דחנורא וכו' הוא רנוז לכוס התרעלה שיסחו העכו"ס
 לעתיד כנוו שהעיד ישעי' הנציח וכדלמדיקן פ"ק דקוטס וז"ס ל"צ
 מלכיות עכו"ס הללו שיהיו שולטין ליימות הנשיח כמו שהעיד דניאל
 נקיע השטן הזה תרי כסי דחנורא של כוס התרעלה שיהיו כלין
 ליימות הנשיח ואמר שלא נטפה מהן לארעא הוא רנוז על כליון
 ופורענות גמורה שיצא עליהן ע"ד יננו יסחו כל רשעי ארץ דהיינו
 שלא ישאר צו כלום ואמר] דאז יעלו שמים וכו' :

(סס) ד"ס לדידי חזי לי' אורזילא וכו' ומי הירדן יכרתון:] [לדידי
 חזי לי ההוא אקרוקתא וכו' יש לפרש צזה כנוו שראה דניאל
 המלכיות המושלות צעולם כחיות רעות כדוגמא זו ראס רצ"ס המלכוה
 אדום ונזית שני עד ציאת גואלנו צ"צ ואמר דחזי אקרוקתא רמז

ראל רע
 ער וכו':
 פ' כהן
 ד ציאת
 ער ועלו
 כו':
 [ח לים
 טצח]
 פרקס
 עשו
 זילנא
 ולא
 דו חי
 תייבו
 אלכה
 ולכות
 לאמר
 ו חי
 מתק
 צנים
 חך
 עצד
 ע"כ
 ודס
 צרי
 קרל
 ינר
 יאה
 תק
 זיצ
 כת
 זור
 מו
 ט

על מלכות יונית וע"ס חכמת יונית קרחת לפרדע וכמה היו שימין
 צתי כמו שפירש התרגום ש"ס הנה מלכות וגו' הוא מלכות
 אלכסנדרוס ווקדן ואמר לחתא תניח ובלעה הוא מלכות אדום
 שבלעה מלכות יון ומוקדן וקראת חנין ע"ס כחש הקדמוני וע"ס
 כעסו עוננו שהחריצו צה"ק וכתב כי חמת חנינים יינם ואמר
 לחתא פישקלל וכו' הוא עורב נקבה והוא מלכות ישמעאל שהוא
 טמא מלך אמו הגר וצ"פ החובל אמרו לא לחנם הלך זכיר אלל
 עורב דהיינו ישמעאל ואמר דסליק לא"י וכבשה ויתב שם צאילנא
 דהיינו צוכות הצרס שהצטיחו הקצ"ס והפריתי אמו וגו' ונתתי
 לגוי גדול שאצרהס הוא חילנא דחיי ע"ס אס יש צה עץ ומ"ס
 ויטע אשל צבאר שצב ואמר חזי כמה נפיש זכותי וחילי דההוא
 חילנא דיוטע אשל דעור זכותי והצטתחו נטויה וצידו ח"י ורוב
 הגולה עד צוא יום הגאולה צ"צ ח"ס:] הוה קא חזלין וכו' :
 (סס) הוה קחזלין צמדצרא וכו' לשם תלוה יתירא [ואחלוי צהדן
 ההוא טייעא וכו' הקושיא צכלל הענין לפי פשוטו למה לא
 נחגייר זה הטייעא, אחר שראה כל המעשים וידע מהם כצר גם
 שהכראה רחוק טיעעה רצ"ח צזה שלא ראה הילית גם קשה מה
 טעם לא הוי נחגי ליה צמה דסקיל מידי מייעיהו וענין ספור
 שראה סיני צלורה זו וטשווע קול כל ל' יום משה אמת וכו' גם
 מה שפי' רצ"ס שצצעתי על הגלות הוא דחוק שלא ונלינו שצועה
 על הגלות שיהי לעולם וצחאי קרא חרצה מפורש צהיפך שאמר
 כי מי נח זאת לי אשר נצצעתי וגו' כן נצצעתי וקלוף עליך וגו'
 והחוס' צהך דייעכסיו שצצעתי מי מיפר לי שכתבו ותימא לחמאי
 חין הקצ"ס מיפר לעלמו וכו' ודרשינן צחפי נצצעתי וחזרתי צי
 חלונא שהוא מיפר לעלמו ואהיהא קשה חין מיפר לעלמו וכו' עכ"ל
 חין מקום לתמיכתם דלא קאמר צחפי נצצעתי וחזרתי חלא שמתחרס
 חני ושאל חני על נדרי להחירו וכן פירש"י צחגיגה אהיהא דהימר
 נדריס גם עוד פרטי הדצריס צמאמר זה סס תמוסו וחיך להחריך
 צהס ויצואו צציאור הענין והכוונה שאמר רצ"ס לחזלין צמדצרא
 היינו צדך הצודדות ואיתלוי לן ההוא טייעא לפי המשל הוא
 חכס צחכמת התורה ולפי המשל הוא חכס צחכמת הטעב כמו
 הטייעא] ואמר דהוה שקיל ומורה וכו' :
 (סס) ד"ה חזינן הסיא ק"טליתא וכו' כנפורש פ' כיסוי הדס
 [וחזינן ההוא חן עבא וכו' הציאור סנה אצותינו דאו צכל
 דור גם אנו מיוס שעמדה מלכות גזרו עלינו שלא יעסקו צחורה
 וצמלות כדלמרי' צצרכות וצמגילה וצכמה דוכתינן חכל הוא חלקינו
 ית'

קבוצת מהרש"א ב"ב ההישממות כו

ית' ז"ה עזרנו בעלות וסבות רחוקות ע"י מלכות הונתגרות בהם
 בכל דור אשר ע"י זה יתבטל גזרתם הרעה וכהיה לקטיעה בר
 שלום דלא יכלת ליה לכולהו והנה רצ"ח ראה מלכות הונתגרות
 זו בזו בכלל הם נחלקים לז' מחנות ואמונות עד זיאת גיאלנו ז"ב
 והם מלכות יון ומלכות ישמעאל וע"ז אמר הוה אזליק בספינה
 וכו' הוה בגלות מלכות יון כמ"ס לעיל ומזיקן הוה אכן טבא
 שהוה רמז לתורה מפנינים יקרה וכל חפניך לא ישוו זה והדרת
 לי' תנינא שהוה מלכות יון שהוה נחש הקדמוני שנקרא כן ע"י
 אכזריותו עם אומה הישראלית כמ"ס לעיל בכונת הוה אקרקותא
 וכו' וי"ל דהדר להוה אכן טבא התנין ועשה לו גדר שלא יגע בו
 בן ישראל שלא יעסוק בתורה ואמר נחמ בר אמוראי הם הת"ת שהם
 משיעים צים התורה] אחא תנינא וכו' :

מליק מסכת בבא בתרא.

מסכת סנהדרין

(גמ' י"ב א' 18) ולא הגיחו [אדומין] הלז וכו' :
 (רש"י סס) שמש יצא ממלך [אדומי] ויעכז וכו' :
 (י"ד א' 1) גזרה מלכות [הרשעה שמד] על ישראל וכו' :
 (רש"י י"ז א') ד"ה ובעלי כספים וכו' זכספיהן כגון [הגולרים] :
 מפני הונתורגמן. וכו' :
 (כ"א ב' 37) כך גדול [של רומי] ואמר ר' יצחק וכו' :
 (רש"י כ"ז ב') ד"ה כל בן נכר כסן [משומד] שנתנכרו וכו' :
 (רש"י כ"ה ב') ד"ה כיון דמזו דמטפי וכו' וזרקין המעות
 לפניהם : [בזאין. ממונין שהעמידן מלך האומות לגבות
 מם ומנח ממלך וכרגא וארנינא ויישראל חזריהם] : אקראי וכו' :
 (רש"י ל"ז ב') ד"ה שזוע סנן וכו' ושעת [השמד] היה וכו' :
 (תוס' סס) קול רמיס צזוכי פ"ה שעת [השמד] היה וכו' :
 (ל"ז א' 40) שבל המאבד נפש אחת [מישראל] כאילו אובד
 וכו' וכל המקיים נפש אחת [מישראל] כאילו
 קיים וכו' ושלא יהו [המינין] אומרים וכו' :
 (תוס' ל"ז ב') ד"ה מיום שמרז צהמ"ק וס"ת וסא קזינא כנה
 [משומדים] שמתים כדרכס וכו' :

הוי שיתין
 הוה מלכות
 לכוח אדום
 דמוני וע"ס
 יינס ואמר
 עאל שהוה
 זרזיר אלל
 זס צאילנא
 גו' ונתתיו
 עץ ומ"ס
 ל"י דהוה
 א"י ורזו
 וכו' :
 ולוי צהדן
 למה לא
 כזר גם
 קשה מה
 ון ספור
 וכו' גם
 ו שזועה
 ד שומר
 ל"ך וגו'
 דאמאי
 וזרני צי
 ו' עכ"ל
 ומתחמס
 דהיתר
 להאריך
 ונדברא
 ול הוה
 ע כונו
 י הדס
 ו צכל
 צתורה
 זלקינו

(ל"ח ב' 24) אדם הראשון [מין] היה וכו' :
(ל"ט א' 16) א"ל [קיסר] לר"ג וכו' (ככל העמוד ל"ל [קיסר] וכו' :
(שם 50) אתון נמי ערביתו בהדן [דכתיב כל הגוים כאין
נגדו. אמר לי' מדידכו אסחידו עלן דכתיב ובגוים
לא יתחשב] ר"א וכו' :

(רע"י סס) ד"ה וכל אשר לא יצא וכו' תעצירו צוים : [כל
הגוים כאין נגדו. גם אחכס לא הוליא ונן הכלל :
מדידכו. נציאים שילאו נכס דהיינו כלעם שהיה גוי וסעיד עליו
שאין לנו בלותו כלל : ובגוים לא יתחשב. כל מקום שכתבו סס
גוים לא הוזכרו ישראל כלל] כשהוא נשקף וכו' :

(שם ב' 45) אמר רב חנינא בר פפא באותה שעה ירדו
[שונאיהן] של ישראל וכו' :

(מ' ב' 36) ת"ר מכירים אתם אותו [גוי] הרג או [ישראל]
הרג וכו' :

(מ"ג ב' 1) לפניו אין מעיקרא לא [והתניא בערב הפסח
תלאוהו ליש"ו והכרוז יוצא לפניו מ' יום קודם
שהוא יוצא ליסקל על שכישה והסית והדיח את ישראל כל
מי שיודע לו זכות יבא וילמד עליו ולא מצאו לו זכות
ותלאוהו בערב פסח. אמר עולא ותסברא בר הפוכי זכות הוא
מסית הוא ורחמנא אמר לו תחמול ולא תכסח עליו אלא
שאני יש"ו דקרוב למלכות הוה : ת"ר חמשה תלמידים היו לו
ליש"ו מתאי נקאי נצר ובונה ותודה איתוהו למתי אמר להו
מתי יהרג הכתיב מתי אבוא ואראה פני אלקים אמרו לו אין
מתי יהרג דכתיב מתי ימות ואבד שמו איתוהו לנקאי אמר
להו נקאי יהרג הכתיב ונקי וצדיק אל תהרג אמרו לו אין
נקאי יהרג דכתיב במסתרים יהרג נקי איתוהו לנצר אמר להו
נצר יהרג הכתיב ונצר משרשיו יפרה אמרו ליה אין נצר יהרג
דכתיב ואתה השלכת מקברך כנצר נתעב איתוהו לבוני אמר להו
בוני יהרג הכתיב בני בכורי ישראל אמרו לי' אין בוני יהרג
דכתיב הנה אנכי הורג את בנך בכורך איתוהו לתודה אמר להו

קבוצת סנהדרין ההשמטות כז

תודה יהרג הכתיב מזמור לתודה אמרו ליה אין תודה יהרג
דכתיב זובה תודה יכבדנני] אמר ר' יהושע בן לוי וכו':

(רש"י סס) ד"ה ונעיקרא לא. ארבעים יום קודם: [יהרג נקי.
כונן הוא נקי זה וראוי להרג שהרג צונקתים ותשובה
צעלמא הוא נפני האונות שקרוז למלכות הים והיו לריכס להשיצ
על כל ראיות של הכל שלהם: זוצה תודה יכבדנני. מי שיסרוג
תודה יכבדנני:] זוצה את ילרו וכו':

(מ"ו א' 23) שמעתי [שב"ד מכין ועונשין] שלא מן התורה וכו':
(שם 25) שרכב על סוס בשבת בימי [יוונים] והביאוהו וכו':
(רש"י סס) ד"ה שנגעתי ונרבותי [סצ"ד עותרין להיות] נוכין וכו':
(סס) ד"ה לא שראוי לכך וכו' לוחקן של ישראל [סהיוונים] היו וכו':
(תוס' כ"ז ז' 3) ד"ה פרע לאשת אחים והיינו גוי [וקנ"ל דאין
אישות לגוי] אע"ג וכו':

(ג"ז א' 16) דברים שב"ד של [ישראל ממתין] עליהם וכו':
(שם 23) והתניא [הגוים] ורועי בהמה [דקה לא מעלין] ולא
מורדין וכו':

(תוס' כ"ז ז' 3) ד"ה לנערה הנאורסה וכו' אותו היום עצר [אותו
רשע] ה' עבירות וכו':

(רש"י כ"ז ח' 1) ד"ה ה"ג [הגוים] ורועי צהנא דקה [ישראל
סכתעין] גזלניס שרועין צהנאס צטדות אחים [לא
נעלין ולא נורדין. לא נעלין אותם ון הצור להגילס ון הניית
ולא נורדין אותם לצור להניית צידים]: פועל צכרס וכו':

(רש"י סס) ד"ה כהרג עליו. נסוס גזל וכו' אלא דכות צעלמא
[כחמורו וצהנא] עוצד כוכבים וכו':

(ג"ה ב' 1) והתניא [גר שהיתה] הורתו שלא בקדושה וכו':
(ג"ה ב' 42) גוי ששבת חייב [מיתה] שנאמר וכו':

(רש"י סס) ד"ה אור רצינא אפילו לשני צטצת וכו' או אחד
צצצס שצוצחין צו [הגולרים] אלא ננחה וכו':

(ג"ט א' 2) גוי שעוסק בתורה חייב [מיתה] שנאמר וכו':

(תוס' סס) ד"ה אלא האדם פירש"י ולית לי' לר"נ [אתם קרוים
אדם] וקסא דנפ"ק דכריתות וכו':

(סס) נגע לרעת כי תהי' צאדם ולא [צישראל] אלה וכו':
כיון

יכו':
ס כאין
ובגוים
[כל
הכלל:
עלונו
דו סס
ירדו
[ראל]
זפסח
קודם
כל
זכות
הוא
אלא
לו
להו
אין
אמר
אין
להו
הרג
הו
הרג
הו

קבוצת סנהדרין ההשמטות

(סס) כיון שזכנה גזי פורעניות את [ישראל] צלם היכי ללא איירי
אלא [צגוי] לא הי' לו לקרותו צלם:

(תוס' סס) ד"ה ליכא נידעם וכו' ועל העוזרים [דגוי סייצ]
וישראל פטר וכו':

(סס) וי"ל דהא נמי צישראל [ונורה כדי להגיל ואפי' צגוי] שרי:

(רש"י סס) ד"ה נשום דלאו צני נחילה כינהו וכו' ונחלקין על
דצר קל [אצל וצני נח אכזרים סס]: והרי וכו':

(גמ' ס"ג א' 25) אלמלא וי"ו שבהעלוך נתחייבו [שונאיהן]
של ישראל וכו':

(תוס' ס"ג ז') ד"ה אסור ללדס שיעשה שותפות וכו' וכוונתם
לד"ח [נ"י חין זה סס ע"ז וגס] דלחס לעושה
שמים ולעפ"י שמתחפין סס שנים ודצר אסר לא אשכחן דאסור
לגרום לאחרים לשחף [ולפני עור ליכא דצני נח לא הוזהרו על
כך]: מקולים וכו':

(ס"ה ב' 22) שאל טורנוסרופוס [הרשע] את ר"ע וכו':

(ס"ז א') לא תקלל [חניהא למ"ד אלקים חול אלא למ"ד
אלקים קדש מאי איכא למימר] למ"ד אלקים וכו':

(ס"ז א' 27) מביאין אותו לביד וסולקין אותו [וכן עשו לבן
סטרא בלוד ותלאוהו בערב הפסח. בן סטרא

בן פנדירא הוא אמר רב סטרא בעל סטרא בועל פנדירא
בעל פפוס בן יהודה הוא אלא אימא אמו סטרא אמו מרים
מגדלא נשי הואי כדאמרי בפומבדיתא סתת דא מבעלה:]
מתני' המדיה זה האומר וכו':

(רש"י סס) ד"ה ושומעין קולו. שהוה אומר דצרי הסתה: [צן
סטרא. צעל אמו סטרא טעו: סתת דא. על סס

סזינחה קרי ליה הכי:] נחני' סמדיק זה האומר וכו':
(ע"ב ב' 28) אומר לו ראה [שישראל הוא ובן ברית הוא]
והתורה אמרה וכו':

(תוס' סס) ד"ה כאן צאז על הצן וכו' ולא כיתן להגילו צנפשו:
[ישראל הוא צן ברית הוא. ישראל ולא גוי צן ברית

ולא נשונד דנשונדין נורדיין ולא נעלין]: ומה נערה וכו':
(רש"י ע"ד ח') ד"ה נרי דוראי. אדון עירי [וגוי סיס]: מאי
סזית וכו' אלא נשום סזיכות נפסס של [ישראל] להקצ"ס וכו':
לא

קבוצת סנהדרין ההשמטות כה

(שם 42) לא שנו אלא שלא בשעת [שמד] אבל בשעת [שמד] אפי' כצוה ק"ה וכו' כי אתא רבין א"ר יוחנן אפי' שלא בשעת [שמד] לא אמרו וכו' :

(תוס' ע"ד ז') ד"ה וסא אקמר וכו' תימא דס"ל לאקשווי וכו' ותירץ ר"ת דאין חייבין מיתה על צעילת [גוי] כדאמר' וכו' ללא שייך לנימך אחד לצועל צצילת [גוי דהוי כצילת צהמה] וקסא הר"ר ינחק ז"ר מרדכי דעל כרחק צצילת [גוי] נאסרת וכו' אלמא לגצי צעלה [לא חשיבא צילת גוי כצילת צהמה] וגם לכהונה נפסלת וכו' כדאמר' צפ' סבא על יצמתו [דזרעי' דגוי אפקרי' רחמנא לענין חיים חבל צילת גוי לא אפקרי'] וכיון וכו': (ס"ע"ה ח') ד"ה ולס איתא וכו' ס"מ [אין צן נפ] מלווה על קידוש ססס וכו' ולעולם איתא לך [דצן נפ מלווה על קידוש ססס] כגון פרהסיא וכו' :

(ע"ו ב' 4) והמשיא אישה לבנו קמן [והמהזיר אבדה לגוי] עליו הכתוב אומר וכו' :

(רש"י ס"ס) ד"ה לפי דרכו. להנחמו: [והמחזיר אצדס לגוי כסוס ומצר גוי לישראל ומרסא צעלמו סהסצת אצידס אינא ססוסה לו מנות צורחו סאף לגויס סוס עוסה כן סלס כלסוס עליסס:] כוס סת סלמסא. סצצ צדצצ וכו' וכן גדולה לקטן: כוס. [לומות] ססצציס. וליסס לעלין וכו' :

(נב"מ ע"ט א' 16) והרג את האדם [לנכרי והרג את ישראל] לנפלים וכו' :

(שם 27) פרט לזורק [אבן לגו] הבי דמי אילימא דאיכא תשעה [גויס] ואחד [ישראל] ביניהם תיפוק לי דרובא [גויס] ניגהו וכו' לא צריכא דאיכא תשעה [ישראלים] וגוי [אחד] ביניהם דהוה לי [גוי] קבוע וכו' :

(רש"י ס"ס) ד"ה אמרי דצי ר' ינאי פרט לזורק [אבן לגו] לתוך סצורה סל צני אדס [גויס וישראלים] חבל נחכוון וכו' :

(ס"ס) ד"ה אי גני פלגא ופלגא וכו' דמאי למימר [לגויס] קא וכו' :

(ס"ס) ד"ה לא לריכא וכו' ואשמעינן קרא דפטור מוסס דהוס לי [גוי] קצוע ציניהס וכו' ואמאי פטור סא רוצא [דישראל] ליכסו וכו' :

(תוס' ס"ס) ד"ה אי גני פלגא ופלגא וכו' תימא חליצא דמאן וכו' אס ננלס [טישראל] סרג וכו' :

ללא חיירי

[גוי חייצ]

סרי :

יחלין על

וכו' :

[שונאיהן]

וכוונתם

לעושה

לחקור

וסרו על

:

למ"ד

ס וכו' :

ו לבן

סמ"ד

וגדירא

מרים

נלה :

צן :

ל סס

הוא

פסו :

צריח

:

מאי

וכו' :

קבוצת סנהדרין ההשמטות

(תוס' טס) ד"ה וכל קצוע וכו' ועוד כיון דפטר ר"ש אפילו
 זכולם [ישראלים] עד שיאמר וכו' וי"ל דיט לפדס
 לר"ש נתעשה [ישראלים] וחד [גוי] ואמר וכו' וכי האי גונח אס
 כולם [ישראלים] מייצ:

(פ"א ב' 39) והבועל [ארמית] בעא מיני רב כהנא וכו':
 (פ"ב א' 11) ובעל בת אל נכר זה הבא על [הגויה] וכתוב וכו':
 (שם 17) כל הבא על [הגויה] כאילו מתחתן וכו' אלא זה
 הבא על [הגויה] וא"ר היא בר אבויה וכו':

(תוס' טס) ד"ה ולידך נסייכו לא מפקרי וכו' וכ"ס [גוים] וי"ל וכו':
 (פ"ב א' 33) בד' של השמונאי גזרו הבא על [הגויה] חייב וכו':
 (תוס' פ"ה ז') ד"ה ושורו כישראל וכו' ושור של [גוי] סנגה
 לשור של ישראל צין תס צין וועד ושלס נזק שלס:
 (צ"ב ב' 53) א"ל [קיסר] לר' גמליאל וכו':

(צ"א ב' 35) לא קשה כאן [בישראל כאן באומות העולם
 ואומות העולם] מאי בעיא התם וכו':
 (שם 38) אין בין העה"ז לימות המשיח אלא שעבוד [מלכות]
 בלבד וכו':

(רע"י ז"ז א') חדא לטובה של [ישראל ססילק סכינתו מלומות
 העולם וזא על ישראל] וקרי ל' פקמות וכו'
 וזחה לפורעניות [ללומות העולם] שפדע ווסן וכו' וצעל מוס
 [ללומות העולם] ססוס צעלמו וזכצודו וכו':

(צ"ב ב' 46) באו עצמות ומפחו לו [לאותו רשע שחיק
 טמיא] על פניו וכו':

(שם 49) יוצק זהב רותח לתוך פיו של [אותו רשע שחיק
 טמיא] שאלמלא וכו':

(שם 51) ונהפך [צלם] על פניו וכו':

(רע"י טס) ד"ה ונספך [ללס] של זהב וכו':

(צ"ג א' 6) באו כל [אומות העולם] ומפחו [לשונאיהם] של
 ישראל וכו' ואתם משתחווים [לצלם] מיד וכו':

(רע"י טס) ד"ה וטפחו לישראל וכו' סססתמחו [לללס]: אני וכו':

(טס) ד"ה כל העולם כולו ללילה. מפני סססתמחו [לללס]: ופוח וכו':

קבוצת פנהדרין ההשמטות כט

(סס) ד"ס צרוק טצעו. צלותו רוק שרקקו הגוים צישראל שאמרו
 חלוה כזה יש לכם והסתחויטם [לללס]: הוי אומר וכו':
 (סס ל"ד ח') ד"ס עד דלתי צוזי וכו' עד סתצזו [סונאי] יסחאל
 כנה פעמיס:

(צ"ו א') לא היה תקנה [לשונאי] ישראל וכו':
 (שם 51) ואישתני אפיה והוה כי [דכלבא] יתיב בריה וכו':
 (צ"ו א' 48) ונהפכה כל [המלכות למינות] ואין תוכחה וכו':
 (שם) עד שתתהפך כל [המלכות למינות] אמר רבא וכו':

(שם) אין בן דוד בא [עד שירבו המסורות] דבר אחר וכו':
 (רש"י סס) ד"ס כולו הסך לצן וכו' כשהפכה כל [המלכות
 למינות] תצא גזולה: כי ידין וכו':

ד"ה כי יראה כי חזלת יד [שתלך ותחזק ידן של עסורות ועלליחין
 צמלטינות]: שיתמעטו התלמידים וכו':

ד"ה וטנו אלפים ימות המשיח וכו' שיצא משיח ותכלה [מלכות
 הרשעה] ויצטל השעצוד וכו':

(שם 50) הנם נמכרתם [בעבודה זרה] ולא בכסף וכו':
 (רש"י סס) ד"ס ותסקמו צדעעות שליט וכו' שליט גלות [אדום]
 כי קץ גלות [אדום] זה יהיה וכו':

(צ"ח א' 23) עד שתכלה [מלכות הזלה מישראל] שנא' וכו':
 (שם 48) והיכי יתיב אפיתחא [דרומי] ומאי סימניה וכו':
 (שם 53) ויבנה ויפול [ויבנה ויפול] ואין מספיקין וכו':

(רש"י סס) ד"ס עד שתכלה [מלכות] הזלה וכו':
 (סס) ד"ס גזרפטי שופטי [אומות העולם] הסוצטין וכו':
 (סס) ד"ס צפתחא [דרומי] נראה לעורי לא צפתח [רומי] מונס וכו'
 שכנגדו פתח [רומי] משיח שרוי:

(סס) ד"ס השער הזה של [רומי. שכרומי] היה אותו וכו':
 (צ"ח ב' 4) עד שתתפשט מלכות [הרשעה] על ישראל וכו':

(רש"י סס) עד שתתפשט מלכות [הרשעה] על ישראל וכו':
 (סס ק' צ') ד"ס הוי אומר וכו' לקבל מדה טובה: [עיינין גלחים]
 רב יוסף אומר וכו':

(ק"א א' 10) ככנור שמנגנין בו [גוים] אמר לה בתי וכו':
 (רש"י ק"א צ') ד"ס שהוסיב רשע וכו' להעמיד להם [ללס]
 אחד צצית אל וכו':

שמקדיה

יש חפילו
 יש לפרש
 גונח לס
 כו':
 זיב וכו':
 אלא זה
 :
 "ל וכו':
 יב וכו':
 [שנגה
 ק שלס:
 העולם
 לכיות]
 אומות
 וכו'
 מנה
 שחיק
 שחיק
 של
 בו':
 כו':
 כו':

(ק"ג א' 50) שמקדיח תבשילו ברבים [כגון יש"ו הנוצרי] עד
כאן ברכו אביו וכו' :

(ק"ג ב' 21) שעשה [צלם] משאוי אלה בני אדם וכו' :
(רש"י סס) ד"ה ולצמוק עסה. מנסה ללותו [ללם] ד' פלופיס:
(סס) סס ע"ז על [למתו]. מתוך סהיה חזוק זה :
(ק"ד א' 45) בשביל מה אות [גוים] אכלו על שולחנו בשביל
[שגוים] אכלו על שולחנו וכו' דאמר חזקיה כל
המזמן [גוי] לתוך ביתו וכו' :

(רש"י סס) ד"ה ושמרה סכינה וכו' סהעמיד זו ירבעם [ללמים]
דכתיב זמלכיס וכו' :

(ק"ה א') כל [גוים] שכחי אלקים אלו [אומות העולם] דברי וכו' :
(שם) וכו' נאמר בכל [גוים] והלא לא נאמר אלא כל [גוים]
שכחי אלקים וכו' מאן נינהו כל [גוים] שכחי וכו' :
(רש"י סס) ד"ה הו סלך [גוים] חמו וכו' מכלל דסלך [גוים]
יש להם חלק וכו' :

(סס) ד"ה מתני מני וכו' בכל [גוים]. מוטע וכו' הסתח דכתיב
כל [גוים] שכחי אלקים וכו' זלעם [ויס"ו] וכשמותם וכו' :
(סס) ד"ה מתן כינהו כל [גוים] שכחי אלקים וכו' :
(סס) ד"ה ואף [לוחו רטע] נתן סימן זעלמו וכו' :
(ק"ה ב' 17) בימי בלעם [הרשע] וכו' לא נשתייר [משונאיהם]
של ישראל וכו' :

(רש"י ק"ו א') ד"ה אזי לה לאומה שתמנול. אזי לה לאומה
ותהיה זחותן הימים סיעלה על דעתה לעכב
ישראל [והקצ"ה מוכייעס] וני מטייל כסות וכו' :

(סס) ד"ה עד אשור וקטל קטילי [כתיב רומיים] ונאסור וכו' :
(ק"ז ב' 23) לא כאלישע שדחפו לגיחזי בשתי ידים [ולא כר
יהושע בן פרחיה שדחפו ליש"ו בשתי ידים]

גיחזי וכו' [רבי יהושע בן פרחיה מאי הוא כדקטלינהו ינאי
מלכא לרבנן אזל רבי יהושע בן פרחיה ויש"ו לאלכסנדריא
של מצרים כי הוה שלמא שלח ל"י שמעון כן שטח מני
ירושלים עיר חקודש ליכי אלכסנדר"י של מצרים אחתי בעלי
שרוי בתוכך ואנכי יושבת שוממה קם אתא ואתרמי ל"י ההוא

אושפיזא

קבוצת סנהדרין ההשמטות ל

אושפיזא עבדו ל"י יקרא טובא אמר כמה יפה אכסניא זו אמר ל"י רבי עיניה טרוטות אמר ל"י רשע בכך אתה עוסק אפיק ארבע מאה שיפורי ושמתיה אתא לקמיה כמה זמנין אמר ל"י קבלן לא הוי קא משגח ביה יומא חד הוה קא קרי קריאת שמע אתא לקמיה סבר לקבולי אחוי לי בידיה הוא סבר מידחא דחי ל"י אזל זקף לבינתא והשתחוה לה אמר ליה הדר בך אמר ליה כך מקובלני ממך כל החוטא ומחטיא את הרבים אין מספיקין בידו לעשות תשובה ואמר מר יש"ו כישף והסית והדיח את ישראל] תניא אמר רשב"א וכו' :

(רש"י ע"ב) ד"ס אותה טעה. היה אלישע עוסק וכו' סכר שמונה סרלים: [ינאי מלכא. כסן גדול היה וקטל כולו רצק נמסכת קידושין: שמועון בן טעם. אחי אשתו של ינאי הונך נמסכת זכרות והוא לא זרם: טרוטות. עגולות: אחוי ליה רבי יהושע בן פרחים זידיה ללקנלוסי:] ילר. תאותו וכו' :

(ק"י ב' 50) ד"א שורש זה נשמה וענף זה הגוף [אבל קטני בני רשעי אומות העולם דברי הכל אין באין לעולם הבא] ור' גמליאל וכו' :

(רש"י ע"ב) זו נשמה שמועדת הגוף כשורש שמועמיד כחילן [אבל קטני בני רשעי אומות העולם. דוקא קאמר רשעי דחילו אומות העולם פליגי בה ואיכא לנ"ד הן עמון צאין כדאמרי יסונו רשעים לשאולה כל גוים שכחי חלקים מכלן שאין לגוים חלק אמר לו ר' יהושע וכי נאמר בכל גוים והלא לא נאמר חלא כל גוים שכחי חלקים הא אין שכחי חלקים יש להם חלק: ה"ג אבל קטני רשעי אומות העולם ד"ה אין צאין] מותאצד וכו' :

רא"ש סנהדרין

(פרק ד' מיתות סי' ג') מסייע ל"י לאצוסי דשמואל דאמר אסור לעשות שותפות עם הגוי וכו' ור"ת אומר וכו' מותר לקבל הינני שצועה [ועוד יש היתר בזמן הזה כי נשנעין צקדסים שלהם ואין תופסין בהם חלכות ואע"פ שמוזכרין שם שמים וכוונתם ליש"ו הכוללי מ"נ אין מוזכרים שם ע"ז וגם דעתם לעושה שמים וארץ ואע"פ שמתפין שם שמים ודבר אחר לא אשכחן דאסור לגרום אחרים

קבוצת רא"ש סנהדרין ההשמטות

אחרים לשתף ונשום לפני עור ליכא דלא כוזסכו צני נח על כד: [אמר רב כחמן וכו']
(פי' המשיגות להרב"ם פרק ג' משנה ג') ואלו הן הפסולין
וכו' ולדקא [של גוי] אינה מותרת לישראל וכו' :

מדרש"א סנהדרין

(י"ג ח') ד"ה זוג צא מרקת וכו' לפעמים ונלחמים את [עשו] אבל
לא יעשו לו כלם וכו' וע"י ינלחו את [עשו] שישראל
יהיו צועלה יותר וישמעאל [שיהיו י"ג כשיאים ע"י יוסף שנחלק
ל"ג חסו סוד העיצור כו"ם שיהי' שנת ישראל י"ג חדשים והוא
גדול יותר ונשנת עשו י"ג חדשים לחמה וע"פ דברים אלו אמר זוג
צא וכו' כי ישראל נושלו לזוג ויונה שאין נזקקין רק לבת זוגן
וע"ם השני מלכיות שהם אדום וישמעאל אמר דומה מלכות ישמעאל
לנשר ע"ם רוב ותוקף מלכותו ולפי שהוא טונא מולד אמו דמורה
לנשר שהוא עוף הדורס וטונא וכן דמורה צפ' החובל לעוף טונא
ואמר שצא מרקת שהוא טבירה שנקראת רקת ע"ם רקין שצא וכו'
ועם הי' סוד עיצור הזה ואמר שתפסו נשר דהיינו ישמעאל שתחת
ידו רוב קיצוץ נפולות ישראל ואמר צידם דברים הנעשה בלזו וכו'
שאין עם ניתה כדאמרי' צפוטה ודימה לו סוד העיצור שהוא רוח
על דבר עתידי ונלחי לכלות את זרעו של אדום וכן סנאל רז"ם
מחי ניהו תכלת שהוא הקוד תכלת דומה לים וכו' עד דומה
לכסא הכבוד דהיינו שאז יהי' הכסא שלם רז"ם בזכות הרחמים
דהיינו שיהי' עם הרחמים שלם שאין השם והכסא שלם וכו' ובזכות
זה ילאו צלום ונתחת יד ישמעאל ועמוסי ירכי נחשון וכו' הוא
פי' סוד העיצור דעמוסי ירכי נחשון אשר נמנו הנשאים והמלכים
ונלך המשיח צקשו לקצוע נליז הוא מודש העיצור הרוני לזרעו של
יוסף שנחלק ל"ג שצטים כונו צ' אדרים שחלו דגים בלשון רבים
ואשר צידו יפול עשו וכמו וע"כ לא הכינו אדומי הלז שהוא
מלכות אדום וכן סנאל. אבל צעלו אסופות נאספו צמלכות ישמעאל
לקצוע נליז אחד והולרכו לעשות זה צפתר ובסוד שלא ירגישו
אדום וכמו סנאל צזה וע"כ עשו אותו צירח שנת אהבן ושלא
יצין אדום שעל מודש העיצור נאספו כי צמודה הזה אשר צו היה
המורצן צהמ"ק ע"י עשו וכן סנאל ועל יסוד זה אמרו לעיל
בסוד העיצור דגוזליא רכיכין ואמריא ערקין ואציז לא נועי וכו' ר"ל
דגוזליא שהוא כ"י דנחילין ליונה רכיכין ואין להם כח ואמריא שהם
ישראל שנמשלו לשה שזורה ישראל ערקין ואין להם כח צנלות וזימנא

קבוצת מהרש"א מנהדרין ההשמטות לא

לחציב שהוא זונן חציב ולמיסת הגאולה עדיין לא נעל וע"כ ספירת
 וכו' ואוספת על שתא לא תלתיך יומין שהוא סוד העיבור נגד
 זרעו של יוסף שיכלה זרעו של עשו על ידו ולא יהי' הכסא והשם
 שלם צמחה צינינו ח"ס] וזין צ' תחומי שנת וכו' :
 (כ' ז') ד"ה וכן הי' ר"י אומר ג' נלות וכו' שופטאותם צדין תורה
 [ולא תלך הפורץ גדר לפעמיים צדת הכימוסיות כמ"ס ככל
 הגויס] ועלם קאמר רצי אליעזר וכו' :
 (כ"א ח') ד"ה צמעה שמשא שלמה צת פרעה וכו' חבל מאליו העלה
 שרטון [ויש לפרש שנעץ קנה לרמוח על מלכות אדום שנא'
 עליו גער חית קנה ע"ס שנמשלו לחזיר יער הדר צין הקנים וע"ז
 התפלל דוד גער חית קנה גער אותה שחיותה צנוקוס קנעה שנעץ
 גבראל ציס וק"ל] לא נחגלו טעמי וכו' :
 (ל"ז ח') ד"ה שהיא יוסצת צמורה של עולם וכו' חלא שלצם עתה
 בגדי עשו [הרשע] שחונקן ונמורוד הרשע וכו' :
 (סס) ד"ה לפיכך נצרה אדם יחידי וכו' שנצראו זכר ונקבה : [ואמרני'
 ללמדך שכל המאצד נפש אחת וישראל וכו' דקדק לומר נפש
 אחת וישראל שזורה אדם שנצרה יחידי היא דיוקני של נעלה כיחידי
 של עולם זורה יעקב היא דמות דיוקנו כדאנו' פרק ס"ה חלא שאר
 עכו"ס אינן זורה אדם רק כשאר הנצראים והמאצד נפש אחת מהם
 אינו מאצד עולם חלא וכן הנקיים נפש אחת מהם וכו' דכותיים
 לא נעלין ולא מורדין וע"ס דרך זה יש לפרש דקאמר חלא יאמר
 אדם לפצירו חלא גדול מאצין והוא מפורש בגמ' מפני המשפחות
 חלא יהיו מתגרות זו צזו ואמר עוד חלא יאמר הלדיק אנו צני לדיק
 חצינו לדיק נצרה וכו'] ופירש"י וכו' :
 (סס) ד"ה ויה לנו לחוב צדנו וכו' צדיני נפשות וק"ל : [סידוע
 נחשצות וכו' לפי חלא הי' שם התראה לזריך להחרות צו
 שישראל הוא וכן צרית הוא כדאמרני' צפ' צן סורר ושנא זה הי'
 סצור שהוא עכו"ס או מומר או שנא נחזון זה להכות על נחניו ולא
 הי' צו כדי להניית על נחניו והלכה לו על לצו וכו' וכל הנא
 דחשיב להו צפ' הנשרפין דפטור אומר סידוע נחשצות והוא יודע
 שידעת שישראל כשר הוא וכל הנכו דפ' הנשרפין דפטורין לא
 נחכוונת והוא יפרע וכו' וייסו צדיני אדם צלאו הכי הוא פטור אי
 נשום דמאונד הוא ואי נשום דע"א הוא כדקאמרנין וק"ל] מיוס וכו' :
 (ל"ח ז') ד"ה ח"כ ננלך וכו' כמ"ס רש"י צמונש צענין זה וק"ל
 [אחד לדין ואחד ללדקה וכו' כמפורש שם צענין ח' לדון
 לחיה הרציעית שנסיים צענין שם ודיכא יתיב וסולטנא יפעדון
 להשמדא

[כד:]
 יסולין
 חבל
 שרבל
 נחלק
 והוא
 זוג
 עאל
 צוהו
 צינא
 וכו'
 נחת
 וכו'
 רנו
 ז"ס
 מה
 יס
 ות
 ח
 יס
 על
 ס
 ח
 ול
 או
 ח
 י
 י

להשגות ולסודות וגו' ואחד לדקה לישראל שמקיים עוד עם
 ומלכותא וסולטנא וגו' ישיבת לעם קדישי עליונין וגו' ודכתיב נמי
 כורסיא שביצין דינור דרמי ליה צפ' אין דורשין אהך קרא היינו הך
 חד כסא לדון וק"ל] א"ל זהו מטטרון וכו':
 (ל"ט א') ד"ה לעמא חד וכו' דלא נליין לניסוי [ככל העכו"ם] וק"ל:
 (סס) ד"ה כי קצרי' למשה צמאי טביל וכו' ומ"ו מותר לכהן:
 [כל הגוים כאין וגו' לאו לענין כליון דלעתיד קאמר דהא
 מפרש בקרא כי אעשה כלה בכל הגוים ואותך לא אעשה כלה אלא
 כלה אלא דמאי רבותייכו וחסידיה יש צבס שאתם גוי אחד בארץ
 שהרי לענין חסידיה אתון ערציתון צהדן שכל הגוים כאין נגדו
 ואינם חשובים לפניו ולא הוליא אהבם מן הכלל והסיז שבקתם
 כותים נמי ישראל לא יתחשב דהיינו צחשבון שצעים אומות ודו"ק:
 טו"ז ה' לכל וכתיב וכו' כפי פי' רש"י לא ידעתי לכוון מה שייכא
 הך דרשא דהכא גם בגרסה ע"י איתא הגירסא כד' אלעזר דר"א
 רמי כתיב וכו' דנשנוע דקאי אלדעיל. ונראה דקרא ובגוים לא
 יתחשב ונפרש להו כלפי מ"ש צחשבון הן עם לצדד ישכון כשהוא
 נשנתן אין עכו"ם נשמה עמיהן אלא הכל לוקין וכשהעכו"ם נשמתין
 צעו"ז הם אוכלים עם כל מלכות ומלכות ואין עולה להם מן
 החשבון שגא' ובגוים לא יתחשב והציא צמדש ילקוט נשל לצדו של
 מלך וכו' כך צעו"ז כדי שלא יהא נשסם של ישראל עגימה לכן
 נתן להם הקצ"ה שיהו אוכלין עם כל מלכות ומלכות כשהוא גאולה
 לעתיד הם אוכלין לעמיהן שגא' עם לצדד ישכון חנוכו שגא' מה
 שאכלנו מן העכו"ם לשעבר ונחשב לנו א"ל ובגוים לא יתחשב
 ואהא מיייתי. כד"א דר"א רמי כתיב טו"ז ה' לכל וכתיב טו"ז ה'
 לקויו וקאמר נשל לאדם כשהוא נשקה וכו' דהיינו הטובות שנותן
 הקצ"ה לעכו"ם צעו"ז הוא נשקה כולו ונטיב לישראל עמיהם ואינו
 מתחשב להם וכשהוא עודר דהיינו צגפן יחידים אינו עודר אלא
 הטובים היינו ישראל צעו"ז שסם היו קויו צעו"ז וק"ל:] באצוד וכו':
 (מ"ו א') ד"ה קלני מראשי וקלני מזרועי וכו' והיינו קללת אלהים
 תלוי ודוק: [כ"ז] אחים תאוונים וכו' עיין בפירש"י.
 ובחומש פירש"י זלזלו של מלך הוא שאלם עשוי צדמות דיוקנו
 וישראל הם צניו וכו' עכ"ל מפירושו נראה דאין זה רק בישראל
 ולא צע"א ועפ"י הכוונה שישראל זרע יעקב הם דמות דיוקנו
 כדאמר' צפ' ח"ה אדם הראשון הוא דיוקנו של נקום ויעקב אבינו
 הוא דמות דיוקנו אצל הרמז"ן כתב על דצדיו שאיננו כאשר חשב
 הרב בישראל שנקראו צנים לנקום וכו' ולכן לום יהושע ויורידום
 נעל

קבוצת מהרשיא מנהדרין דהשטמטות לב

ונעל העלים וכו' עכ"ל והאריך ע"ש ולכאורה דכן הוא דסך דיהושע
 שהיו ה' מלכים גויס וזה יהושע להורידם קשה לפי רש"י ויש ליישב
 לפירש"י איכא צ' טעונים בלא תלין נצלתו הא' קללת חלקים חלוי
 והאי טעמא איכא זישראל ולא צעכו"ם ועוד איכא טעמא אחרינא
 ולא תעמא את לדמתך וגו' כי המת שאינו נקצר הוא טומאת הארץ
 שהוא טעמא שייך נמי צעכו"ם וכ"כ רד"ק צ"ס' יהושע ע"ש [
 הספידא יקרא דחיי וכו' :

(נ"ו ז') ד"ה צן נה נהר אף על העוצרין וכו' וכן פניו למעלה
 וכו' ע"ש ודו"ק [צעכו"ם שהסב ישראל חייב מיתה כו' שלא
 הי' הכאת מלכי ישראל וכת מות וכפירש"י צמוטם וכדלמרינן פרק
 הנחנקין כל היכא דאיכא הכאה סתם לאו מיתה הוא ולא תיקשי לך
 מוידך את הונארי ח"ג דלא כתיב צו מיתה כרי הוא מוכרע ומקומו
 דהוה הכאת מיתה דכתיב ציה ויטונכוו צחול ודע שכתב הרמב"ם
 עכו"ם שהסב ישראל וכו' ח"ג שח"פ שהוה חייב מיתה אינו נהרג עכ"ל
 וכתב בעל כ"ו דרשייתו מדסקלינן וערינן באלו הן הגולין חס גר
 תושב שהרג ישראל גולה או נהרג ואם איתא לישקל וליטרו צחול
 זישראל כו' עכ"ל ע"ש ואין רשייתו מוכרעת דהתם צאוג איירי
 ומסתמיא שיהרג צאוג על הריגתו ולא על הצלתו ועוד דמאוס
 הרוג צו מיתה הולך למינקט הריגה דגר תושב אינו חייב על גר
 תושב צחולה צעלמא ונראה דטעמו של הרמב"ם ודללא חשיב ליי
 צהדי ז' מלות ע"כ היינו טעמא מוסר דאין נהרג עליו ע"ש צד'
 כמו שהרג על ז' מלות דאזהרתן מוי לו ה' וגו' זו היא מיתתן
 חבל צהכאה לישראל שנועין מייני שהוא חייב מיתה צידי שמים
 דעכו"ם לא מורדין ולא מעלין ונזה נראה מ"ש צ"ר וכתבו רש"י
 צמוטם וירא כי אין איה וגו' ראה שאין תחלת לדיקים עומדת
 ונונו ולא נזרעו כו' פי' היינו מוסר דצדיני אדם לא הי' חייב
 מיתה כדעת הרמב"ם אלא שראה שהיה חייב מיתה צידי שמים ואין
 תחלת לדיקים לעמוד וכו' לכך הרגו ועוד האריך הרמב"ם : הכומר
 לועו וכו' מוצא כו"ש צ"ס' ח"ה דאדם הראשון הוא דיוקנו של
 נוקם ויעקב הוא דמות דיוקנו ולזה ישראל נקראו אדם ולא העכו"ם
 וע"כ הסוטר לועו של ישראל שהוא דמות דיוקנו של שכינה כאילו
 סוטר לועו וכו' ומייתי שאלמר נוקם אדם וגו' ע"כ קרא ישראל
 צמוקם הזה אדם לפי שהן דמות דיוקנו ודו"ק] למה הכית וכו' :
 (כ"ח ז') ד"ה לא נתנה קרקע וכו' דריש לה כעצד ודו"ק : [עכו"ם
 שצבת חייב מיתה וכו' יש לעיין צזה מה טעם ענין זה דווקא
 באלו הצי' מלות דצדצר שאנו מייצין לעשות סיהי' אלל העכו"ם היפך
 זה

ד' טס
 צ' נמי
 ינו סך
 וק"ל :
 וכן :
 דהא
 חלל
 צארץ
 נגדו
 וסחם
 דו"ק :
 וייכא
 דר"ח
 לא
 והוא
 מצוין
 וכן
 של
 לכן
 ולה
 מה
 שצ
 ה'
 ותן
 אינו
 ולא
 ו' :
 ים
 . י
 וכו'
 אל
 כו'
 כו'
 צו
 ס

זה לחייב מיתה צעשייתו והכרחי שהכונה צזה שהתורה נקראת ארוסה
 לפי שרוב ההמון אין עוסקין בה והיא התורה לגביה כארוסה
 צצית אציה שהניחה להיות תורת ה' אבל העוסק בה ודאי דה"ל
 נשואה ונקראת תורתו כו"ס צפ"ק דע"א והוא שאננו צפסקים כל
 העוסק בתורה לפני ע"ס כאלו צועל ארוסתו צפניו שנאמר תורה
 ליה לנו משה נורסה וכו' ונאורסה לכל קהלות יעקב מצואר לפי
 שע"ס אינו עוסק בה והוי' לוי ארוסתו וכן מלות שבת נקראת
 בהרצה מקומות כלה כו"ס צואי כלה צואי כלה דכארוסה ודאי ללא
 היא לכל ישראל קצלו עליהם שנירת שבת וכנשואה כני לא היא
 לפי שאינן שומרים אותה כראוי כו"ס פ' כל כתבי חלמלא שומר
 ישראל צ' שבתות וכו' ונשוס הכי היא שבת לגבייהו ככלה שנכנסה
 לחופה ולא נבעלה ולזה כיון שהעכו"ם שאר עריות ובעולת צעל
 יש להם חוץ מארוסה וכלה שנכנסה לחופה דאין להם כדאמרינן
 לעיל מה היא לה עסקת התורה לגבייהו כאילו צועל ארוסת ישראל
 ואם הוא שומר שבת ה"ל כאלו צא על כלה ישראל שנכנסה לחופה
 ולא נבעלה ואמרי' לעיל דנידון צדיני ישראל ועל כונה זו אמרו
 צפ"ר פ' צשלח מהו נתן לכם ולא לעכו"ם ונאן אמרו אם יצאו
 צני נח לשומר שבת לא דיין שאינן מקבלין שכר אלא שחייבין מיתה
 שנאמר ויום ולילה לא יצותו ואזהרתן זו הוא מיתתן וכן הוא אמר
 ציני וצין צני ישראל וגו' משל לאלך יושב ונעירוניתא יושבת גגדו
 העוצר צנייהם חייב מיתה ע"כ ודע שהרנוצ"ם צהלכות מלכים כתב
 הא דקאמר הכא חייב מיתה היינו צידי שמים אבל אינו נהרג וכתב
 הכ"מ לפי דבריו הא דקאמר תלמודא וליחשצני צהדי ז' מלות ה"ק
 וליחשצני צהדייהו לוינור דאקורין צה קאמר אבל לא לענין קטל
 וכו' עכ"ל ועוד האריך ע"ס וא"א לומר כן דא"כ למה לא מנה
 צהדי ז' מלות לאיסור הא דעכו"ם שהכה ישראל דחייב כני מיתה
 צידי שמים ואינו נהרג כו"ס הרנוצ"ם ע"ס. אבל הנראה לדעת
 רנוצ"ם דכל מה דלא חשיב צהדי ז' מלות אין נהרגין עליהם והא
 דפריך הכא וליחשצני צהדי ז' מלות צני נח ה"ק דאנאלי לא חשצני
 לשבת כני צהדי ז' מלות ויהי' כן נח נהרג עליה ומשני קום עשה
 לת קחשיב דצקוש עשה אין כן נח נהרג ללא מלינו אפי' צישראל
 צקום עשה סיהי' נהרג צידי אדם וכן צההיא דעכו"ם עוסק בתורה
 פריך כני הכי וליחשצני צהדי ז' מלות ויהי' כן נח נהרג עליו ומשני
 למ"ד מאורסה וכו' דאין סיוצו מלד עלמו ולא הוי אלא צאסנכתא
 צעלמא ואין כאן אזהרתן זו היא מיתתן ונראה מה שהציה לדבוס
 לא יצותו אצני נח ולא אשש עמים דכתיב לעיל ויני' נראה כו"ס

הרא"ם

קבוצת מהרש"א סנהדרין ההשמטות לג

פרא"ם שהשבות זכ"מ הוא מנוחת הפועל ומלאכתו ולא מנוחת הפעולה והחוס והקור כי הם פעולות המולות וכו' ולא תפול בהם שציתה עכ"ל ע"ס] חבל על שמש גדול וכו':

(ע"ו ז') ד"ה המשיא צחו לזקן וכו' למען קפות וכו' ע"י שהשיא לזקן ולקטן [וכן בהשחרת אצידה לעכו"ם יש לפתח בדרכי הזה שהעכו"ם חונד לעולם ממוך חף של אחרים ואינו מצע לעולם וכל עוד שמוסיף ומתן הוא מוסיף תאזי להרצות ממוך וזה שנותן לו אצידתו להשציעו וממנו רעיצו יותר לחמוד גם ממוך של אחרים וז"ש למען קפות הרוב את הלמאה שצנה שצא להשציעו בהשחרת אצידתו הוא מוסיף לו למא ותאזי לממוך אחרים וק"ל] אל ההרים לא אכל וכו':

(פ"א ח') ד"ה אל ההרים לא אכל וכו' וז"ש לא יונה [דצתורה כתיב ולא תונו איש את עמיתו דסיינו עמיתו צונות שהוא

ישראל ואונאת עכו"ם שרי וקאמר דיקדש עלמנו צמותר לו ואיש לא יונה בפתח אפילו עכו"ם לא יונה כמו שציינו צמנה חכמים בתלמוד שהסירו צטעות ונשים קידוש השם] ואמר חצילתו וכו':

(פ"ב ז') ד"ה חמשה שנות יש לו זמרי וכו' פתחיה על הקינין זה נרדכי ועיין בתוס' שם [סמוז פרש"י מושלך צרמוצות

עכ"ל וכן ת"י כמה דמשגרין ית נבלת חמרא וכו' ע"ס חבל מלשון קצורת חמור יקצר משמע דנייהת קצורה קלת יש לו לחמוד והיינו משום טומאת נבילות או משום סירחון אין מושליכין אותו צרמוצות

אלא שאין מקפידין להעמיק קצורתן והכלצים מסחיצין אותן ומקצורתן ודקאמר מלכא הוא ולאו אורח ארעא לצווי וכצר פתקיים צו קצורת חמור שכלצנה ומקצורתה וק"ל] (פ"ח ז') ונעשית חתור' כצ' תורות וכו':

(פ"ט ז') ד"ה אחר דצרו של שטן וכו' ולפי שאלפיז היה מנציאי ע"א [והן הנציאות מלאכיו והיה זרעו של עשו שהוא כח

השטן וממאל ייחסו צדרשה זו דצרי השטן לאלפיז] וקלת מדצרו ייחסו לאצרהם וכו':

(נ"א ז') ד"ה כי הנער צן מאה שנה וגו' ולמאי דמוקי הכא האי קרא [צעכו"ם] שיעצרו מלאכת ישראל וכו':

(נ"ב ז') ד"ה ונשרפו ד' [ונלכיות] וכו' וכתוב וכו':

(נ"ד ז') ד"ה אין מוסר עם עוף וכו' כדי להדליק מנצו צצ"ם וצמ"ד [ואמר שנעץ חרב וכו' לפי שהעכו"ם עוסק צתורה

חייב מיתה כדאמרינן פ' ד' מיתות וזה שאינו עוסק צתורה עושה עלמו כעכו"ם ודינו צחרצ וסיף כדין עכו"ם שמיתתו צסיף] שלא מלאו ע"ה וכו':

(ל"ו ז') ד"ה וצני צניו של סיסרא וכו' ואמר דגם וצני צניו של
[אותו רשע] כצרכלר וכו':

(ל"ז ח') ד"ה ליכא קושטא צעלמא וכו' כדלמרי' פרק זה צורר:
[תהפך לנינות עיין פירש"י והוא ונזאר צמדת שאת זו
צבל וכו' כפחת זו ודי וכו' צהרת זו יון וכו' נגע לרעת זו אדום
וכו' והלצן שצנגע לרעת הוא סימן טומאה לנגע וצעי הסגר רמז
על הנינות שצכן הוא סימן טומאה למלכות אדום שישראל יהיו
צהסגר ונחסר הגלות צמלכות הציעית וכשיתפך כולו ללצן הוא
סימן טהרה למוסגר כו"ש כולו הפך לצן טהור הוא כן כשיתפך
כולו לנינות הוא סימן טהרה לישראל שילאו ונתן ההסגר ונחסר
הגלות וק"ל:] עד שירצו [המוקרות] נראה לפרש וכו':

(שס ז') ד"ה ונלחמת תנינים וכו' נראה לפרש [על מלחמות ונלכות
שנקראו תנינים כמו התנין הרובץ צים] וכן יתפרש הך
אגדה וכו':

(ל"ח ט') ד"ה אין בן דוד צא וכו' לפי שיחזרו הדגים לא"י: [עד
שתכלה נלכות הזלה וישראל וכו' עיין פירש"י ועוד יש
לפרש נלכות הזלה הוא נלכות אדום שקראה הכתוב נלכות מולול
וצזוי כו"ש הנה קטן נתתיך בגוים צזוי אתה מאלוד וז"ש וכתה
הזוללים שהיא נלכות אדום המושלת צישראל צמומרות ר"ל צתפלה
שעושין ישראל צמומורים של תהלים שנאמרו על הגלות]: עד שיכלו
גסי הרוח וכו':

(שס) ד"ה אי צטלי יהירי וכו' שאין דורנו רואה אלא לפנים [ודינא
את האמוגושי שהם חנופי עכו"ם לצדיל הזה המעורר צחוך
הכסף וזו ודה כנגד ודה כשיכלו ונכס היהירים שורחים עלנאם
ככשרים יכלו ג"כ חנופי ע"א ונכס שלא ישלטו צכס וכך היא הודה
כשיצטלו דייני רשעי ישראל הנוטין אחר השומד יצטלו ג"כ ונכס
שוטרי עכו"ם הנושלים צישראל והסיר יה' ונשפטיך וגו' כמו
שופטיך וכן ת"י]:

(שס) ד"ה לכשיפול השער הזה וכו' שדקדק לפרש כן על שער
[רווני] דנשילת השער צ"פ וכו' על נשלה [רווני] האמור וכו'
ושנוע דלאו [צרוני] היה וק"ל:]

(שס ז') ד"ה ע' חדשים וכו' כל ישראל תחת יד [ונלכות] אתה וכו'
גם תחת שאר [ונלכות] אין הסכנה כ"כ וכו':

(שס) ד"ה דכתיב כאשר יום איש וכו' כל הלכות שצאו על ישראל
ווד' [ונלכות] עד מצלי ונשית וכו' לשר של פרס דוציאל צפ'
י"ה [וביןך ידו אל הקיר רמז לנלכות יון חיה שלשית טראה דניאל
שנלכו

קבוצת מהרש"א סנהדרין ההשממות לד

שמלכו בזמן שזה"נ היה קיים דהיינו שמנכו ישראל עליון בלדתם
 אל הקיר המוצק והעוקש בנס חנוכה ונשכו נחש הוא מלכות אדום
 חיה הרביעית שראש דניאל שהוא כח נחש הקדמוני המושל מחורבן
 הבית עד חבלי משיח וביאתו בנהרה צינינו ואמר דונסוס לרה
 האחרונה הנושכת הראשונה שהוא נשיכת נחש אין ראוי לווד על
 חבלי משיח ללא אחיני' דיש דוגמתו בעוה"ז שגרה אחרונה שצני
 ביתו ווטלין ברעב שדומה כנשכו נחש דנושכת הראשונה:] כל
 גבר ידיו וכו' :

(סס) ד"ה כל גבר ידיו וכו' כו"ש עמו חכמי בלרה [ורש"י פי' גם
 הכא שמלטער על אצדן של ע"א ואין לורך לו כאן ואמר ונהפכו
 כל פנים וגו' מלת כל יתורא הוא לדרוש כל פנים צין פנים פנליא
 של ועלה וצין פנים פנליא של מטה דהיינו כשנופלת אונה של
 מטה נופל סר שלה ומלמעלה ופיינו כל פנים לירקון ודרש עוד כל
 פנים וגו' דהיינו כשאומר הקצ"ה היאך נאצד אלו וכו' יהיו ישראל
 ועכו"ס שניהם צסק וינטערו על כך עד ביאת המשיח צ"צ וע"ז
 ניייתי משל רהיע ונפיל וכו' דהתורא והסוקיא שניהם צסק להנטער
 חס יחזור הסור למקומו או לא ורש"י פי' צע"א] חילק וצילק וכו':
 (ל"ט ח') ד"ה וי' שנה אקונו וכו' אקונו דור וגו' כפרש"י וק"ל:
 [איזו מלך ניוחד וכו' עיין פירש"י ויותר נראה לפרש
 כפשי' ניוחד שלא יהיה שום מלך בעוה"ז רק מלך המשיח כו"ש
 בכמה מקומות וגם דוד המלך לא יהי רק נשיא לגזיה ותלה חורבנה
 של לור בצייח המשיח כדאמרי' לא נתמלאה לור אלא מחורבנה של
 ירושלים וכשזה קם זה נופל:] דור דורים המזמור הזה וכו':

(סס) ד"ה שם"ה ימים וכו' דצנקנות ה' [מאדום] משתעי וכו':
 (ק"ד ח') ד"ה רצתי עם וכו' שאין צו שום לד רצוי:] אלא כאשה
 וכו' לפי שצעכו"ס כאמר ועתה שמעי זאת עדינה וגו' לא
 אשז אלמנה וגו' ותצאנה לך שתי וגו' שכול ואלמן וגו' דהיינו
 במפלתם סר כוחם ומזלם ונן השונים שאין לך אונה שנפלה שלא
 תפיל ונתחלה מזלם ויהיו אלמנה ומש מנושעים ואלהותם שנת
 כוחם אצל ישראל אינם כן כי גם בלדתם לא סר כוחם וללם מעליהם
 כי הוא חי וקיים לעולם ואינן אלא דנויון אלמנה שאין צעלה אללה
 דהיינו שהלך לנ"ה ע"י סקרתה אשתו ודעתו לחזור כשהיא תשוב
 אליו: נעשים שרים וכו' פי' הפסוק גם כשהם תחת העכו"ס וצמדיות
 אחרות בגלות נעשו שרים לאדוניהם שמשעצדים בהם והביא מהמעשה
 צ' צני אדם וכו' אמר להן עם קשה עורף וכו' לפי שהשעבוד
 וגלות נביא לאדם שתשכת חכמתו וננו כו"ש ואצדה חכמת חכמו

יו של
 צורק:
 אה זו
 אדום
 רנוז
 יסיו
 הוא
 תהפך
 מאסר
 לכיות
 הן
 [עד
 ד יט
 זולזל
 וכת
 זפלה
 יכלו
 יונה
 בתוך
 למס
 נודה
 זכס
 כמו
 זער
 וכו'
 וכו'
 אל
 צפ'
 אל

וגו' וע"כ ח"ל שאתם קשה עורף שלא תהיו נכנעים בגלותכם ונחזיקים
עדיין עלמכם לחכמים או לכזיאים כי נאין אתם יודעים זה אם
לא נכבחה או נחכמה נפלאה ולזה כשראה האמת אתם אשר צרוך
שצחר צורעו של הצרעה ונתן להם נחמנותו וע"כ חכמתן נלחית
שלא תשתכח מהם אף בגלותן:] זכה הצכה צלילה וכו':

(שם ע"ג) ד"ה פלו עליך פיהם וכו' צא"צ אחרונים לדרשא זו:
[אוכלי עוני אכלו לחם וכו' כל האוכל ונלחמן וכו' כי
כמו שאין האדם נזון ואין דעתו נוחה בכל אכילות עד שיאכל
עומק לחם כן אין ע"א נוחין באכילתן כו"ש ופי' לאכול וגו' דהיינו
קחם אכילה שהוא הלחם] ואמר ה' לא קראו וכו':

(ק"י ח') ד"ה קטני בני רשעי ישראל וכו' ללותי ולי יהושיע וגו'
ע"ש [אצל קטני בני רשעי עכו"ם ד"ה אין צאין לעוה"צ
וכו' יש לדקדק דמשמע דר"ע נויי נודה בקטני בני רשעי עכו"ם
דאין צאין לעוה"צ וקשה דהא האי קרא דאיתי רע"ק לעיל צרם
עיקר שרשוהי בארעא שבוקו דונני' נשוע דצאין לעוה"צ צרשעי
עכו"ם הוא דכתיב צם' דניאל גבי נצרכנלך ואפשר שהראו לו כן
צחלום דאין חלום בלא דברים צטלים ונ"ו כיון דהראו לו כן צחלום
יש לנו לומר דכך היא הנהגה בקטני רשעי בני ישראל דאין מראין
לו לאדם צחלום דבר שאינו כלל ונניתי וקטני בני רשעי עכו"ם
נותראזד כל זכר לנוו דהאי קרא אייתי צעוה"צ דרישא דקרא נתיים
בל יחיו רפאים כל יקונו וגו' ותאזד כל זכר לנוו:] משעה שניגול וכו':

סליק מסבת מנהדרין.

מסבת אבות

(פרק ב' משנה ט') הם אונרו שלשה דברים וכו' צפי' הרנוצ"ס.
וכן [יש"ו הנולד] עם ר' יהושע צן פרחיה וכו':
(פרק ג' משנה ג') ר"ש אונר שלשה שאכלו וכו' נזבחי נתיים וכו'
זבחי נתיים יקרא תקרובת ע"ז וכו' כמה שבאנו צפ"ג וע"ז
[וקראה ישעיהו גם כן קיא נואה לצותה כמו שתקרא ע"ז עלונה
גלולים ושקולים] וקדם לפני זה וכו' הדברים המזוהמים והלואות
[רלס לומר ונאכל הללמים] והוא אונרו לפני זה וכו':
(פרק ה' משנה י"ב) ארבע נדות צדעות נוח לכעוס ונות לרעות
ילא [הפסדו צערו] קשה לכעוס וקשה לרעות [ילא סכרו
צהפסדו] מחר לשנוע וכו':

קביצת אבות ההשמות לה

מסכת אבות דרבי נתן

(פרק ה') על שום ציתוס [שהי' ונשתמש בכלי כסף וכלי זהב כל ימינו ולא הי' דעתו גסה עליו] חלל לדוקים אומרים וכו' :
 (פרק כ"ה) [וכי] זה פורענותן של רשעים לעוה"צ וכו' :
 (פרק כ"ח) ר"ג אומר גד' דברים ונלכות [יין] אוכלת וכו' :
 (פרק ל') כילד שנגג שהרג את הנפש וכו' והרגו הרי זה [גולה על ידו] הרגו צמיד וכו' והרגו הרי זה [פעור] וכי וכו' :
 (פרק ל"ד) עשרה שנות נקראו [האלילים] אם גנאי וכו' :
 (שם) כל זמן שישראל עושין רלונו אין [אונסה] ולסון וכו' : עליך.

מסכת מכות

(גמ' ז' ב' 12) והרג את האדם [לגוי והרג את ישראל] לנפלים והרג בן קיימא וכו' :
 (ח' ב' 33) לאתווי עבד [וגוי] תנינא וכו' (וכן בכל העמוד ל"ל גוי) :
 (י' א' 43) על צוארי [שונאיהם של ישראל] שיושבין וכו' :
 (י"ב א' 13) שלש טעיות עתיד שרו של [רומי] לשעות וכו' :
 (רש"י י"ג א' ח') ד"ה שרו של [רומי]. סמאל וכו' כשיגיע קץ [רומי להסרצ] כדכתיב יפקוד ה' וכו' :
 (תוס' ז' ב' 7) חלל פרט לאומר ונותר וכו' בחיטוק שנשצה לבין [הנכרים] וי"ל וכו' :

מהרש"א (י' א' ח') ד"ה כל האוהב ללמוד צהמון וכו' ומדוד עם חברים [משא"כ דתי העכו"ם שכ"א עושה לו דת לעלמו כפי רלונו ודעתו ואין לריך לחברים] וכדאמרי' צפ' הוזהר וכו' ד' צד ציחידות [הנה הוא עוסק בה כעכו"ם העוסק בה שלימודו ציחידות ואמרי' צפ' ד' ויחזת עכו"ם העוסק בחורה סי"ז ויחזת ואמרי' שם דכל ויחזתו צסיף שהוא ויחזת חרצ וע"כ זה העוסק בחורה כוננת העכו"ם ציחידות] ראוי לעונשו וכו' :
 (י"ג א' ח') ד"ה ג' טעיות עתיד [שר של אדום לטעות פירש"י הוא סמאל והוא ונלאך ושרו של אדום כדמייתי קרא מי זה צא ונאדום וגו' וכבר האריך צוה הר"י אצרכנאל צס' ונשמיע ישועה שנלכות רוס נקרא ע"ש ונלכות אדום שהמלך הראשון שזנך צו היה לצו צן אליפו] ואמר טענה כו' ולא ונלאך שהרג [ישראל] והרי גואל הדם שלהם הוא הקצ"ה צעלמו וכו' :

חזיקים
 זה אם
 ר צרוך
 כלחית
 :
 וא זו:
 כו' כי
 שיחבל
 דהיימ

ע וגו'
 לעוה"צ
 עכו"ם
 ל צרם
 צרשעי
 לו כן
 צחלוס
 נחאך
 עכו"ם
 ונתים
 ל וכו' :

ונצ"ס.

ס וכו'
 נע"ז
 עלונה
 גולות

לרעות
 שכרו

(כ"ג ח') ד"ה כל הנוספר לשון הרע וכו' להתקבל עמוך לה' וק"ל
 [יצא מי שנוכיר אצום צעליו ויפרע ונני שאינו נוכיר
 וכו' עכ"ל ולעיל לגבי רצועה של עגל לא קאמר הכי יצא מי
 שנוכיר קונו ויפרע ונני שאינו נוכיר קונו ויש לפרש זכות
 הנקרא שדימה את ישראל והעכו"ם כמחליף שור החמור ונוסף צעל
 החמור את השור והחמור עדיין צצית צעליו הראשון ואוכל מאצום
 צעל הראשון ודימה את ישראל לשור שהוא צהמה עהורה ואת
 העכו"ם לחמור שהוא צהמה טמאה ונוסף הקצ"ה את ישראל כמ"ש
 כו"ש ונשכני אחריו כרולה וקנאם לו אצל החמור שהם העכו"ם אף
 שהחליפם וחלק אותם ללצא השמים וכו"ו הם צרשותו וניזונים ממנו
 ית' צ"ה שהוא אצום צעליו הראשון ולזה אמר ידע שור קונו
 שקנאו צושיכה וסמור אצום צעליו דהיינו צרשות צעליו הראשון
 אצל ישראל שהם קנוים לו צושיכה כו"ש לעיל וע"כ נקראו ישראל
 שנחתי חתינותי אצל צהם כדרך כל קונה צהמה שתולה חתינותו צה
 לא ידע קונו גם עמי לא התבונן ר"ל שלא יתבוננו אפי' כעכו"ם
 הללו שכולם עמי וניזונים ונני ולזה כיון שהמכות אלו לחוטאים
 תחת המכות שראוי לצא לו וכן העכו"ם כמו שקורין ללנקה והפלא
 ה' את נכותך וגו' כדלעיל אמר יצא מי שנוכיר אצום צעליו וכו'
 שהוא החמור הרגוז לעכו"ם ויפרע ונני שאינו נוכיר וכו' דהיינו
 החוטא צישראל וק"ל] נפשו נוטלת לו וכו' :

סליק מסכת מכות .

מסכת שבועות

(גמ' ה' א' 31) משנחת לה בתינוק שנשבה לבין [הנכרים]
 יציאות השבת וכו' :

(ו' ב' 33) א"ר יוחנן זו [רומי חייבת] שטבעה וכו' :
 (רע"י סס) ד"ה צחורסיה אכיל ליה וכו' שזר מלכא וגרזוסו :
 [רומי חייבת . תרגום של רשעה שנאמר וקראו להם
 גבול רשעה:] רצינא אמר וכו' :

(ט' א' 16) שעיר זה יהא כפרה [עלי] על שמעטתי וכו' :
 (שם 45) מי לא בעי מידע [גויה] בעל בת ישראל בעל וכו' :
 (הגהות אשר"י פרק ששי סי' ד') ד"ה שלא יערים וכו' ואין
 הקצ"ה נשכים עמהם [מיהו אותם שנוטל העיר ונשכים
 שלא

קבוצת שביעות ההשממות לו

שלא ילאו או יצריחו חוץ לעירו כלום ויחשבו
כלום שלא ילאו היום או שלא יצריחו היום חוץ לעירו כלום] יש וכו':

סליק מסבת שבועות .

עדיות (פרק ז' משנה ז') שהלך ליטול רשות [מהגמון]
בסורי וכו' :

(פרק ח' משנה ז') אלא לעשות שלום [בעולם] שנא' הנה וכו':

סופרים (פרק א' הלכה ב') שאל [בייתוסין] אחד וכו' :

(פרק י"ד הלכה ז') הוה אור כזכדננר [רשיעה שחיק שמי' למגבי
לעזא טצתי' ולניש ציטתי' טכאור זכר לדיק לצרכה ושס
רשעים ירקצ] הלכה ט' הווסטייר וכו' :

(פרק י"ז הלכה ה') דבר אחר ונפני [הנוגרים] שלא יאמרו וכו' :

מסבת עבודה זרה

(גמ' ב' ב' 5) נכנסה לפניו מלכות [רומי] תחלה וכו' :

(שם 8) איר יוחנן זו רומי [הייבת] שטבעה יצא וכו' :

(שם 39) וכי מאחר דהזיא מלכות פרס למלכות [רומי] דלא וכו' :

(רש"י טס) ד"ה ונשני וכו' ונסתמני טענותיהם [רומי חייבת
רומי רשעה תרגום של רשעה חייבת:] טצעה . טענע :

(תוס' ז' א') ד"ה אקור לשאת ולתת עמהם וכו' ונשמע שר"ל
גם ויוקק ונומכר [וקשה על זה סוכו העולם

עכשיו לשאת ולתת ציוס איד הגוים עמהם נהי דרוז אידיהם ון
הקדושים הם ו"ע זכל טצוע יום נוירי יש להם דלר' ישמעאל

לעולם אקור ואין לוונר דהיינו טענא ונשום דגוים טצח"ל לאו
עוצדי ע"ז הם אלא ונהג אצותיהם צידיהם דהא אונר טנואל צגונ'

צגולה אין אקור אלא יום אידם כלצד ונשמע הא יום אידם מיהו
אקור לכך נראה דשרי] ונשום איצו וכו' לכך נראה דטעם ההיתר

[נשום דגוים טצנינו קים לן צגוייהו דלא פלחו ע"ז ומהאי טענא
שרי לקמן צפ"צ ר' יהודה דשרר לי' קורצנא לאצי דרנא ציוס אידו

אונר קים לי צגויה דלא פלח לע"ז אי נמי] יש לסנוך וכו' ולפי

(כ"ט טכטצ אומה אחת או עוצדי כוכבים ז"ל [יונים] וכ"ט טכטצ כנעני זכל
טקכט ע"ז ז"ל [גוי] .

וק"ל
נכיר
לא מי
צכונת
צעל
ואצום
ואת
כנ"ט
חף
ממנו
קונסו
ואשון
שראל
זה
כר"ס
ואיס
טפלא
וכו'
היינו
יים
הו:
הס
גו':
אין
עם

פי' ר"ת [אין לתנוס על ונהגנו שאפי' אנו] ונחזיקין אותם כעובדי
 ע"ז שרי שהרי [אינם] עושים שום הקרבת וכו'. והרבה נעות
 ונזיזים להם לאותו דבר [ומיאו ככון היה להחזיר כשזא העכו"ם
 ואנו תלוני נעות לנה שקורין אופריר אצל ר' אלחנן אנו כי גם
 באותם אופריר אין שום איסור כי ויה שהיו נותנים אותם לכוונתם
 אינו נותן לשם עצות כוכבים אלא ללמד הנאתן:] להלותן וכו':
 (רש"י סס) ד"ה שווקים ונרחללות וכסף וזהו [הוא עסקן של
 רונייס] גשרים וכרכים וכו':

(גמ' 36) ויעידו בהם [בישראל] שקיימו וכו':
 (רש"י סס) ד"ה ה' דהשטי יתירא וכו' שעתידין [ישראל] לקבל וכו':
 (סס) בתחלה יראה. שנהא לא יקבלו [ישראל] התורה וכו':
 (תוס' ז' א') ד"ה מ"ט לא חני עידיהן וכו' דתצרא עדיף [רוני
 חייבת. נשום דכתיב זהו וקראו להם גבול רשעה.
 רשע תרגום חייבא ונמלא צועשה מרכבה כי צועשה דר' חנינא בן
 תרדיון נגזר על רוני חורבן גדול:] אנו לכן הקצ"ה וכו':
 (תוס' ז' ב') ד"ה נאי שפא הכי דלא קא חשיב. פי' צל [ויון]
 שהם ארבע מלכיות וכו':
 (סס) ד"ה נשכא מלכותייסו וכו' עתידה מלכות [הרשעה] שתפשוט
 על כל העולם וכו':

(סס ג' א') ד"ה כהנים וכו' אי"כ ר"ל צקום עלינו [אדום] והא וכו':
 (סס) ד"ה שאפילו גוי ועוסק בתורה. פי' צטצע ונזות שלהם [דאילו
 לו צטאר נזות אנרי' צקנהדרין פרק ד' וייתות גוי העוסק
 בתורה חייב וייתת:] הרי הוא ככהן גדול וכו':
 (סס ד' א') ד"ה וסינו דרצי אלכסנדרי וכו' אהא דקליק כאן
 [בישראל] וכאן [צאונות העולם] וקאנריק וכו' שיש
 חילוק צין [ישראל] וצין [אונות העולם]: צניגי שלהם וכו':
 (סס ד' ב') ד"ה ש"ו לאו אורח ארעא הוא [לספרים דגרסי] ההוא
 גוי יתח דגויס לא מעלין ולא מורידין והוא מציקש
 לקללו להזיקו צקללתו נחכוון ולא להורגו ולא דוני להורדה לצור
 ואפי' לספרים דגרסי ההוא מינא אעפ"י שהונייס מורידין לצור וני
 יתח דודאי ציקש להרגו צקללתו ונ"ו קאמר צתר הכי ש"ו לאו
 אורח ארעא כי לא היה לו לדחוק צידי שמיס ולהעניש מי שאינם
 רוניס להעניש אעפ"י שהוא נותר להורגו צידיס] כיון דאיכא וכו':
 (גמ' ד' ב' 20) שאם בעסתי עליכם לא נשתייר [משונאיהם]
 של ישראל וכו':

קבוצת עבודה זרה ההשמטות 72

(ד' ב') שאני עושה לך רכיבות ביום [ואישות בלילה] כתיב וכו':
(תוס' ה' א') ד"ה אין צן דוד צא עד שיכלו כשמות שגוף
 [וא"ת ונ"ו יכלו ע"י אחריים שיהו מולידים ואונר
 כר"ר אלמנן דשמות של ישראל אינם צנוף א' עונס] והא דאמר וכו':
(רש"י ה' א') ד"ה היא דאמר. רש"ז"ל: [עניות. שמשחטאו שלפו צהם
 ונלכיות המכלים את ונונס כל היום צוהיה לאכול:] דתן וכו':
 (ו' א' 17) יום [נוצרי] לדברי ר' ישמעאל וכו':
(רש"י ט"ז) ד"ה תנא נני שלשה וכו' וקא חשיב לחד צרתייה:
 [נוצרי. הסולך צטעות של אותו האיש שזיה להם
 לעשות יום איד צא' צצת:] לדברי ר' ישמעאל וכו':
 (ט"ז) ד"ה ולפני עור. דנוצין לי' וכו' צסנהד. ין [ונסי דאונק עונד
 והתיקן] מיהו אל יעצרו על ידיך וכו':
 (ז' ב' 8) יום [נוצרי] לדברי ר' ישמעאל וכו':
(מתני' ח' א') ויום גנוסיא [של מלכים] ויום הלידה וכו':
 (יש"מ 40) ויום גנוסיא [של מלכים] ויום שהומלך בו מלך וכו':
 (שם) פשטה מלכות [הרשעה] על ישראל וכו':
 (שם 48) שגזיה מלכות [הרשעה שמד] כל הסומך יהרג וכו':
(רש"י ט"ז) ד"ה פשטה. שלטה: [הרשעה] כונוי:
 (ט' א') כשפשטה מלכות [הרשעה] על ישראל וכו':
 (שם) כשפשטה מלכות [ראמילום] על ישראל וכו':
 (י' א') ויום גנוסיא של [מלכים] מאי ויום גנוסיא של [מלכים]
 אמר רב יהודה וכו':
(תוס' י' ב') [מד קטיל אצטא דצי רצי וא"ת והלא שפיכות דנניס
 הוא משצע מנות וי"ל שיהיה ירא פן יודיעו הדבר
 אל הסרים והיו גורמין להורגו ואונרין אם צא להורגך השכם
 להרגו:] אונר לי' אי"כ וכו':
 (י"א ב') הכשילן פיהם [לרשעים] אי אמרו זייפנא וכו':
 (שם) אמר שמואל [בגולה אין אסור] אלא יום אידם וכו':
 (י"ג ב') תניא [הגוים] ורועי בהמה דקה [לא מעלין ולא
 מורדין] א"ל ר' ירמיה לר' זורא קתני [לוקחין מהם]
 בהמה וכו':
 (שם) מפני [שמכניסו] תחת כנפי השכינה וכו':

כעבודי
 מנעות
 זעכו"ס
 כי גס
 זונרס
 וכו':
 קן של
 וכו':
 [כוני
 דשעה.
 כל צן
 :
 [ויין]
 זכסוק
 וכו':
 דלילו
 עוסק
 כחן
 שים
 הסוא
 זיקס
 לצור
 נני
 לאו
 אינס
 וכו':
 [הם]

(רש"י סס) ה"ג [סגויס] והרועים צהמה דקה [והס ישראל] והן
 גזלנים [כרי סס כגויס] אין מעלין אותם מן הצור
 אם נפלו לתוכה אלא ייחס וינחמו: ואין מורדין אותם לצור
 להמית אותן צידים אלא עזר גוי אסור להמיתו צידים: [קחני וכו':
 (תוס' י"א ז') ד"ה עטלוזא של עזה וכו' וקשה לרצינו אלמאן על
 הפירושים דאם [סגוי אינו חשוב כמו גלגל] לא ייחוש וכו':
 (רש"י ט"ו א') ד"ה אף צוקוס וכו' [אין משכירין] להם צמים
 וכו' אבל צמוץ [לארץ משכירין] ואף צוקוס וכו':
 (תוס' סס) ד"ה אינור לשחיטה זבא וכו' צין לרש"ס [צין לר"ת
 אסור למכור לגוי] עגלים וכו':

(י"ז א' 3) ומצאתי אחד [מתלמידי יש"ו הנוצרי ויעקב איש
 כפר סכניא שמו] אמר לי וכו':

(שם 6) אמר לי כך לימדני [יש"ו הנוצרי] כי מאתנן וכו':

(שם 25) מאי הב הב [אמר מר עוקבא שתי בנות שצועקות
 מגיהנם ואומרת בעולם הזה הבא הבא ומאן נינהו
 מינות והרשות] איכא דאמרי אמר מר עוקבא קול גיהנם
 צועקת ואומרת [הביאו לי שתי בנות שצועקות ואומרות]
 בעולם הזה הבא הבא וכו':

(רש"י סס) ד"ה והרשות. שולטנות [לפי שנותנין] עיניהם צעלי
 מנוון לסורגן [וליעול מנונס]: ורצקן. לית להו סא
 דצר מינות דיעקב: [לצסוף וכו':

(סס) ד"ה אזי סדייסו וכו' משום כבוד: [שלוועקת מוגיהנס על רוב
 יקורי גיהנס: מינות לוועקת סבא תקרובת לע"ז: רשות לוועקת
 סבא מנוון ודורות וחרנוט ונס למלך: לא ישוצון. כל המשחמדים
 אחר שנצקו צמינות אינס שצין] ואם שצין מוסרין לעות. ממוך
 לרס וכפיית ילרס [וזו גזירת מלך עליהם לעות] קלה שצקלות וכו':
 (תוס' סס) ד"ה [ויעקב איש כפר סכניא שמו. ל"ל דאין זה
 יעקב מיינאם דפרק אין מעמידין דמנא סמא לר'
 אבס דודאי אותו רשע לא האריך ימים כל כך אלא כרס דהסוא
 סבא לרפאות את צן דמנא אצל יעקב מיינאם דר' אבס יכול להיות
 סהוא אותו דפ' כיקוי סדס גצי רבא:] מוסו לעשות צית הכסא וכו':

(תוס' סס) פרט לפרס שאינה מוזכרת: [הרהק מעליה דרכך
 זו מינות. והא דאמרינן צט' כל כתבי דמנא אמוראי
 הוי אזלי לצי אצידן זכו להסוכח עמס לפסול תורתם ולא היה
 נוקס

קבוצת עבודה זרה ההשמטות לה

מקום מינות נמש אלא מקום ויכות ומתקבלין שם חכמי אומות
וכושאין ונותנין צדיקים ומאן ללא הוה אזיל היינו נידחה שלא
יסתגור וכן נשמע דאמר רב נחמן אלא מינייהו ומסתפינא מינייהו
ודלא כפ"ה שפי' צמוק שהוא מקום ע"ז] **רפ"ג** דר' פרת וכו':
(תוס' י"ח א') ד"ה ואל יחבל עלנו וכו' [פן יעצרונו גוים
לעצירה] כגון על ידי יאורין וכו':

(סס) ד"ה וכי שלמי מאי איעצד וכו' וליטול מס עהס [אצל רש"י
פירש שכל שעה שיעלילו עליו שיטמא צמוקן זה:

(סס ז') **שרא** יתחשב עמהם וכו': פירש"י לחזק לזכור על העיר
והר"ר אלתן פירש להיות מוספר חנשי הלזא] וכו':

(י"ח ב' 46) אשרי האיש אשר לא הלך [בעצת רשעים זה
שלא הלך] לשרטאות וכו':

(רש"י סס) ד"ה מפני ישוב מדינה וכו' בני הכרקום להלילה:
[שלא יתחשב עמהם. לחזק ולעשות עמהם מזור:]
שמעיד עדות וכו':

(כ' א' 1) לא תתן להם חנייה [בקרקע האי לא תהנם] מיבעי
לי' דה"ק רחמנא לא [תתן להם] הן וכו':

(שם) לא תתן [להם] חנייה בקרקע וכו':
(תוס' כ' א') ד"ה דאמר קרא לא תחנם וכו' ושלא ליתן להם
[ונתנת חנם וסתנא דנילחא מיירי זכולה אומות

וכן נשמע צמוקין צמוקין] וקשה וכו' תלמי עמוני ומנאצי [אצל
ונתנת חנם ונתנת חן ומנייה אין שום טעם לחלק בין שאר אומות
לז' עמונים] מיהו קשה וכו':

(סס) ד"ה ר' יהודה אומר וכו' אין זו נותנת חנם [ולא] ולמאן
דשרי וכי לית ליה שהוא דהגוים ורועי צהמה דקה לא מעלין
ולא מורדין וי"ל דקרא מיירי שאינו נותן צחות ונתנה כי אף אם
לא יתן לו כלום לא ימות ולא דמי להעלאת מן הצור שהוא קרוצ
לנייתה ואם מעלהו כנאל מגדל צן לע"ז] ור' מאיר וכו':

(תוס' כ"א א') ד"ה אף צמוקם שאמרו להשכיר וכו' צקציעות
[שרי ולפי זה עתה שהגוים שצנינו אין עכניסין
לצתיסם ע"ז צקציעות אלא כשיש שם פגר או שנוטה למות וגם
אותה שעה אין עוצדים אותה מותר] אכן נמש וכו':

(תוס' כ"ז צ') ד"ה דאמר נר חצובה וכו' עיקר דבר זה
[גוים] שלא עמדו על הר סיני. ונראה דגרים נמי לפסקה
זוהמתן היינו נמש דלע"ג דאינסו לא הוה נחלייהו הוה] **רבינא** וכו':
בת

(מתנ"י כ"ו א' 1) בת ישראל לא [תיילד] את הנכרית מפני
 [שמילדת] בן לע"ז אבל נכרית [מיילדת] את בת
 ישראל בת ישראל לא [תניק] בנה של נכרית אבל נכרית
 [מינקת] בנה של ישראל ברשותה: גמ' ת"ר בת ישראל לא
 [תיילד] את הנכרית מפני [שמילדת] בן לע"ז ונכרית לא
 [תילד] את בת ישראל מפני [שחשודין] על שפיכות דמים
 דברי ר"מ וחכ"א [נכרית מיילדת] את בת ישראל בזמן שאחרות
 [עומדות] על גבה אבל לא בינה לבינה ור"מ אפילו אחרות
 [עומדות] על גבה נמי לא וכו':

(שם 27) בת ישראל לא [תניק] תנו רבנן בת ישראל לא
 [תניק] בנה של נכרית מפני [שמגדלת] בן לע"ז
 ונכרית לא [תניק] את בנה של בת ישראל מפני [שחשודה]
 על שפיכות דמים דברי ר"מ וחכ"א נכרית [מיניקה] את בנה
 של בת ישראל בזמן שאחרות [עומדות] על גבה אבל לא
 בינה לבינה ור"מ אומר אפי' אחרות [עומדות] על גבה נמי
 לא וכו' וצריכא וכו' בההיא קאמר ר"מ [דאסור] משום דשויפא
 ל"י וכו' היכי דאחרות [עומדות] על גבה אימא מודי להו
 לרבנן צריכא [ורמינהו] יהודית מילדת ארמאית בשכר אבל
 לא בהנם אמר רב יוסף בשכר שרי משום איבה סבר רב יוסף
 למימר אולודי גויה בשבתא בשכר שרי משום איבה אמר
 ליה אב"י וכלה למימר לה דידן דמנטרא שבתא מחללין עליהו
 דידכו הלא מינטרא שבתא לא מחללין סבר רב יוסף למימר
 אנוקי בשכר שרי משום איבה אמר ליה אב"י וכלה למימר
 אי פנויה היא בעינא לאנסובי אי אשת איש היא לא קא
 מזדהמנא באפי גברא. סבר רב יוסף למימר הא דתניא הגוים
 זרועי בהמה דקה לא מעלין ולא מורדין אסוקי בשכר שרי
 משום איבה אמר ליה אב"י יכול לומר לו קאי ברי אאיגרא
 אי נמי נקיטא לי זימנא לבי דואר. תני ר' אבוהו קמיה דר'
 יוחנן הגוים והרועים בהמה דקה לא מעלין ולא מורדין אבל
 המינים והמסורות והמשומדים מורדין ולא מעלין אמר ליה

קבוצת עבודה זרה ההשמטות למ

אני שונה לכל אבדת אחיך לרבות את המשומד ואת אמרת
 מורדין סמי מכאן משומד] ולישני לי' כאן וכו' בעי למיטעם
 טעמא דאיסורא [אמר מר מורדין אבל לא מעלין השתא
 אחותי מחתינן אסקי מיבעיא אמר רב יוסף בר המא אמר רב
 ששת לא נצרכה שאם היה מעלה בבור מגררה דנקיש ליה
 עילה ואמר לא תיחות חיותא עילויה רבה ורב יוסף דאמר
 תרויהו לא נצרכה שאם היתה אבן על פי הבור מכסה אמר
 לעבורי חיותא עילויה רבינא אמר שאם היה סולם מסלקו
 אמר בעינא לאחותי ברי מאיגרא] ת"ר ישראל [מל] את הגוי
 לשום גר לאפוקי משום מורנא דלא וגוי לא [ימול] ישראל
 מפני [שחשודין] על שפיכות דמים דבדי ר"מ וחכ"א גוי [מל]
 את ישראל בזמן [שאחרים עומדין] על גבו אבל בינו לבינו
 לא ור"מ אומר אפי' [אחרים עומדים על גבו נמ" לא וכו'
 ורמינהו עיר [שאין] בה רופא ישראל [ויש] בה רופא כותי
 ורופא ארמאי [ימול] ארמאי ואל [ימול] כותי דברי ר"מ רבי
 יהודה אומר [ימול] כותי ואל [ימול] ארמאי איפ"ך ר"מ אומר
 [ימול] כותי ואל [ימול] ארמאי ר' יהודה אומר וכו' :

[ר"ש"י סס] חבל נכרית [מניקה] גזה של ישראל. צדוטה
 דישראלית חבל לא [תנוקרו] להולכה צדוטה וכו':
 [סס] נכרית לא [תילד] את צד ישראל ואפי' אחרות ישראלית
 [עומדות] על גזה וכו':
 [סס] ד"ה ורצנן קצברי צומן שאחרות [עומדות] על גזה שרי וכו':
 [סס] ד"ה ואחרות רואות וכו' אינא מודי ליה לר' מאיר [:] צדכר
 שרו משום איצה ונתני' צמנס קנייני דמלי לאשתמוטי ולמימר
 לריכא אני לשכר מוזנותי : חולודי גויס צצתא שרי. צדכר כצחול
 משום איצה דסא איסו מזי דמילדן לנסי דידן צצת כצחול :
 אסקי צדכר שרי וכו' : קאי צרי לאיגרא ואס לא אורידנו ימות
 ונוס לי להפסיד שכר ולסלילו : נקישא לי זימנא צי דוואר. הסלטון
 קצע לי זמן ליום וועד ואס לא אלך ילא שכרי צהפקדי :] ואפקורסי' וכו':
 [תוס' כ"ו א'] ד"ה נכרית [מניקה] גזה של ישראל צומן
 שאחרות [עומדות] על גזה וכו' ואפי' [אינו]
 שרי חלא כשאחרות [עומדות] על גזה ומיאו צישראל יולא וכנס
 שרי

מפני
 ת בת
 נכרית
 לא לא
 לא
 דמים
 אחרות
 אחרות
 לא לא
 לעז
 אודה
 בנה
 לא לא
 נמי
 איפא
 להו
 אבל
 יוסף
 אמר
 ליהו
 זימר
 מימר
 קא
 הגוים
 שרי
 יגרא
 דר'
 אבל
 ליה

[שרי] דעומד וכו' [וא"כ לריך] ליזכר וכו' מוזמן שכיזה [ואילך
 אסור] להגישו ימיד ועל חינוק ותינוקת שנוטהין צצית [הגוי] יחידים
 לרפאותן [הורה ר"י דאסור] מנחה ענינים [שחס] ששודים על שפיכות
 דמים [ואפילו הם גדולים קלת ינשיכוס למינות] ירושלמי נכרית
 [מניקה] צנה של ישראל דכתיב [והיו נלכים אומניך] ושרותיהם
 מניקותיך. תני יונק התינוק וכולך מן הנכרית [ומנחה טומאה]
 ומניחין לו חלב מכל מקום ואין חוששים לו משום [סקן ולא
 משום טומאה]:

(תוס' סס) [ורמינהו יבולת מילדת ארנאית וכו'. הנהגה
 לא עלה דעתו להעמיד הנהגה צחם משום דהלי
 טעמא מפני שמיילדת צן לע"ז ור' יוסף אסיק דאפי' הכי צמכר
 שרי משום איצה] סבר וכו':

ד"ה סבר רב יוסף למימר וכו' ולאציי נני [דמשני דליכא איצה
 משמע הא איכא איצה שרי] הכי שרינן [משום איצה]
 מילתא דאית צי' איסורא דאורייתא וכו':

(סס) ד"ה והרועים וכו' [וב"ד מכין] ועונשין שלא מן התורה:
(תוס' סס) לא מעלין. ואפי' לר"מ דאמר בפ"ק לגוי צנתינה:
(רש"י כ"ו צ') ד"ה מין הוא וכו' כגון ס"ת שכתבו מין ישראל
 [ומורידין] דהכא: [שאם היה מעלה צבור. עשויה

צקרקע ויכול לעלות מנכרה והאי לא מעלין דקאמר אין מניחין
 לעלות קאמר: דנקט ל' עילה ואמר. כלומר אית ל' לאשתמוטי
 מאיזה ולמימר ל': דלא תימות חיותא דידיה עליה דרך מעלה אז
 ותמות צבור: צענא לאעצורי חיותא עליה. לריך אני להעביר עדר
 לאני לנרעה ודרכי על שפת צור זה וירא אני שלא יסלן]: לאפוקי וכו':

(רש"י סס) [יבול] ארנאי וכו' לנול את צניהם:
(סס) ולא [יבול] כותי וכו' לשם יונה זו:

(סס) כותי. ולא ארנאי מפני [שמשודין] על שפיכות דמים:
(תוס' כ"ו צ') **[ורא] נורידין.** וא"ת הא אמרינן צמכרת סופרים
 כשר מצגים כרוג וי"ל דצירושלמי דקדושין נפרש דהיינו צמעת
 מלחמה ומציא רחיה מן ויקח שם נאות רכז צמור ומכין היו
 מהירא את דצר ה' ואעפ"י שכתב גוים עוצדי ע"ז הם ועוצדין
 על מצע נאות מ"מ אין נורידין דרצינהו צקרא להתיירא דכתיב
 יהיו לך לונם ועבדוך:

(תוס') אני שונה לכל אצתא אחיך לרצום משונד. תיעא מאי
 פריך דילמא לעולם אימא לך דנורידין ואפ"ה משיצין
 לו אצתו דהא צמכור אעפ"י שמורידין אותה ומנונו אסור לאצד

מ קבוצת עבודה זרה ההשמטות

ציד נשום דדילמא נפק מיני' זרע ועליה דכתיב יכין ולדיק ילצש
 וי"ל דשמי הכא דנההוא קרא דנרצין השנת אציתו ילפינן השנת
 גוף צישראל והשנתו לו לרצות אצית גופו וכמו דאחרצי ישראל
 אחרצי לכולהו צין לממונו צין לגופו ואפי' להעלותו לריך ולפדותו
 כדמשמע פרק השולח דצעי רצי אפי' למיפקריה אם היה משומד
 לתיאצון אלל לפי שהיה משומד להכעיס קאמר לא שצקינן לי
 למפסקינך וגם להלוותו צריצת אסור כדמשמע צפרק איזוהו נשך
 אסדר לי' דניסי' צהך ומשומד לתיאצון אמה מלווה להחיותו ומיהו
 משומדים של עכשיו להכעיס הן דשצקי התירא ואכלי איסורא
 ומשומעין צין בגוים וכל להכעיס אי אמה מלווה להחיותו כדמשמע
 ונהיה דגיטין דלא מחייב למפסקיה ומותר עכשיו ליקח מהם ריצת
 ואעפ"י שאסור ליתן להם רצית משום לא תשיך ומשום לפני עור
 והוי לי' למימר כל היכא דקרינא ציה לא תשיך קרי ציה לא תשוך
 מי"ע כיון דאין אמה מלווה להחיותו אינך מלווה להלוותו צלא רצית
 דלא קרינא ציה ומי אמיך עמך ואמרינן צירושלמי דמכילתין כותלי
 דקסרי מותר להלוותן צריצת והא דאמרי' עוצדיה ליה מייסורס צן אסא
 צריצת לפרנס הנציחים אע"ג דייסורס ישראל משומד הוה ואסור
 ליתן לו רצית שאפי' התם לפקוח נפש הוה ומלווה אצל נסר נגרע
 גרע מיניה וצכל מוקוס שונה נסור אלל מין ולא אחרצי אלל אציה
 ושמא נחן דאית לי' ננוון נסור אסור לאצדו ציד אית ליה מני
 דנשיצין אצדתו ומשעמא דיכין רשע ולדיק ילצש :

(תום' סמי) נכאן משומד. נראה דוקא לגבי סודס לצור
 נסמי ר' יוסקן משומד מלונתניי' צהדי מיניס אצל לדצריס
 אחריס מלינו צכמה נקומית שונה מיניס ומשומדים יחד צפ"ק דר"ה
 המיניס והמשומדים והנסורות יורדין לגיגנס וכו' וצפ' השולח
 ס"ת שכתבו מין ומשומד ומסור וכו' :

(תום' כ"ו צ') **וחד** אונר להכעיס וכו' ומכריזין על אצדתו
 [ואין מורדין אותו] ואיזוהו משומד שסתמו להכעיס ואין
 מכריזין על אצדתו [ואין מורדין אותו לצור] אוכל נצלות וכו' :
 (ס) ד"ה איזוהו מין וכו' וקסא דצפ"ק דחולין אמרינן אין מינין
 [צאומות] וצעי לנחי הלכתא וכו' דאלו ישראל משומד לע"ז
 הרי זה מין [ולכ"ע משמע הכא דמורדין וגוים אעפ"י שכולס עוצדי
 ע"ז אין מורדין] ואף לענין שמיטת וכו' :

(ס) ד"ה התם צעי למיטעס נעמא דאיסורא וכו' או יתום אסדר
דלא תיחות סיוחא עלויה. משמע דאמר הכי לאישתמוטי
 כי סיכי דלא תהוי איצה ותינא מחי איצה שייכא הכא הא מורדין
 אפי'

[ואילך
 יחידים
 שפיכות
 נכרית
 דותיפס
 טעמא]
 ולא
 נוקשה
 דחלי
 צשכר
 איצה
 איצה
 ס;
 זינה;
 ישרף
 עשויה
 צניסין
 תמוטי
 לה צו
 עדר
 וכו';
 פריס
 משעת
 היו
 וצריך
 כתיב
 מאי
 ציצין
 לאצד

אפי' לכתחלה. וי"ל דמורידין היינו כשידינו תקיפה אבל לא מעלין
אף אם אין ידינו תקיפה היכא דלית לי' לאשתמוטי ומעיקרא הכי
פריך השתא אחותי ומחתיק כשידינו תקיפה אסוקי השתא וניצפיה
כיון שיוכל לאשתמוטי וליכך לו:]

(תו"ס') לאפוקי לשום מורכא ללא. כפ"ס דאסור לרפאותן
בחנם אבל בשכר שרי ונשום איצו וראיה צפ' ניי שאחזו
דרכי שינוי צר חשי חנוך לי' להרוג גוי דצר אחד ואיתמי אלמא
שרי לרפאות גוי אלמא ודאי בשכר הוה. ועוד יש לוונר דהתם נני
בחנם הוה ולהתחכם ברפאות יכול להיות מותר וכן משמע מפני
שלא היה צקי ברפאות עשה לגוי ולא לישראל:] **ברופא** וכו':
(גמ' כ"ז ב' 12) שהבישו נחש [ובא יעקב איש כפר סבניא]
לרפאותו וכו':

(רש"י כ"ז ב') ד"ס לא חיישינן. הוהיל וסופו לננות כאן:] [יע"ז
איש כפר סבניא. ומתלמידי יש"ו כדלמען צפ"ק:
עד שילתה נשמתו. צנותו:] וילתה נשמתך צטרה. צנותו:] ופורץ
גדר. עובר על דברי חכמים:] ישכנו נחש. כדלקמן:] איהו נמי חויא
טרקיה' ויהי יכול להתרפאות ולהנלל ולחיות ע"י זה ולחויא דרצקן
נני לא נישום שאלו נשכו היה יכול להתרפאות ולהחיות:] חויא
דרצקן לית לי' אסותא כלל. שאם נשכו נחש צטיל שעבר על דברי
חכמים לא תעלה לו רפואה וימות אם היה מתרפא ומשיכה זו
סופו לננות ע"י נשיכת הצריו שעובר על דברי חכמים חייב מיתה:]
ונקרא מן התורה וכו':

(תו"ס' סס) ד"ס לא ישא ויתן [עם המינים] פי' להאריך עונתו
דצרכים פן ינשכיהו:]

(סס) ד"ס שאני מינות דנשכא וכו' וצא [יעקב איש כפר סבניא
שמו] לרפאותו צטס רבו [יש"ו] ולא הניחו ר' ישמעאל וכו':

(סס) ד"ס חויא דרצקן דלית לי' אסותא פ"ס [שכל העובר על דברי
חכמים חייב מיתה] וא"ת איהו נמי לא הוי לי' וכו':

(סס) ד"ס יכול אפי' צטרהסיה וכו' דהא דענד לי' [יעקב וניחא]
לרי אצוה לקמן צשונעתין וכו':

(סס) ד"ס כל מכה שמתללין וכו' ועל זה [אנו] סומכין וכו':
(כ"ח א' 34) והא ר' אבוח דאדם חשוב הוה ורמא לי

[יעקב טינאה] סמא אשקי וכו':

(רש"י סס) ד"ס לחכום לשקיה וכו' ומלמד [למיני] צקראי וכו':
ד"ס

קבוצת עבודה זרה ההשמטות מא

(רש"י כ"ט ז') ד"ס והיונא אסור. צהנאס דעוסיק תקבוצת:
 [לתרפות. לטעות ע"ז לתחוק:] אסור וכו':

(תוס' ל"ג ז') ד"ס ההולך לתרפות [פי' הר"ר שזעיס מקום
 טינפת כנו צית התרפס] וצירושלמי פי' וכו':

(סס ל"ג ז') ד"ס כפי וכו' זרקו ושותו [ואילו לפני המלך נוגע
 בכוסו של אחד מהם מוצטו בקרקע] וכו':

(רש"י ל"ו ז') ד"ס משום [כסג"ז] כלה. שפחה. גויס. זוגס וכו':

(תוס' ו' ז') ד"ס כל [הכלמים] אסורים וכו':

(מ"א ב' 14) ולבסוף סבר כעטרה [לכלב] טבעת וכו':

(רש"י מ"א ח') ד"ס כעטרה לכלב מילוף למלך:] אישתיימא וכו':

(מ"ו א' 7) בית כריא [פני מלך פני כלב] עין כל וכו':

(רש"י סס) צית גליא. לשון גוצה גליס] צית כריא וכו':

(מ"ז ב' 5) אמר רבי חנינא מסורא [דעבד ליה בית הכסא
 והא בעי צניעותא דעבד ליה בית הכסא דלילה
 והא אמר מר אינהו צנוע הנפנה בלילה במקום שנפנה ביום
 וזאע"ג דאוקימנא בכדרך מיהו צניעותא בעי למיעבד דעבד
 ליה לתינוקות אי נמי] הגדיר ליה בהיזמי וכו':

(רש"י סס) גמי [דעביד ליה צ"ס. שנפנה סס: וסא צעי לנועותא
 וזאק תנן דאסור לצנות כותל להפסיק צינו וצין ע"ז
 לפי שזנכהו לע"ז: צנוקס שנפנה ציוס שלריך לנועות וזאע"ג דשנינו
 צפ' הכוזה לא תימא צנוקס טיסא לריך להסתחק כלילה כציוס
 אלא אימא כדרך שנפנה ציוס טיסא נפרע מיוסצ וכשיעור שנתנו
 חכמים טפה וטפחיים מ"מ ט"מ דצעינן כמי כלילה לניעות וסכא
 ליכא לניעות דחזי לי' בני ע"ז] היזמי וכו':

(מתני' נ"ג א') [כיצד מבטלה קטע] ראש אונה וכו': [רק
 בפניה השתיין בפניה גררה זרק בה את
 הצואה] הרי זו אינה בטילה וכו':

(גמ' שם) דקק והשתין [בפניה] מנה"מ וכו':

(נ"ד א' 17) כומסיאות של גזים בשעת [השמר] אעפ"י
 [שהשמד] בטלה וכו':

(תוס' סס) ד"ס ממקיף לה וכו' מנומקיסות בשעת [שמד]
 דאסורות וכו' כיון דשעת [שמד] הוא מייצין וכו':
 ד"ס

(סס ל"ז ב') ד"ס לאפוקי מדרכ וכו' כי הגוים של עכשיו [אין
 בגילין לנסך לע"ז ומסובין כלין יודעין צמיצ ע"ז
 ומשתטיהן] והווי לכו וכו' לאסור צמתיס ולא צמלס [והמחמיר
 תצא עליו צרכס]: **אי קדע** וכו':

(ס"ה א' 2) איזהו גר תושב כל שקיבל עליו בפני ג' חברים
 שלא לעבוד [ע"ז] כי תניא ההיא וכו':

(שם 12) א"ל שפי מהאי מי הוה [א"ל אתון איכא עליכו
 אימתא דמלכותא אנן לא תיהוי עלן אימתא דמלכותא

א"ל אנא מיהא מאי אימתא דמלכותא איכא עלין] עד דיתבי וכו':

(תוס' ע' ח') ד"ס מאי טעמא לא מותצין ממלא וכו' ולא תייטיק
 טמא נגע כיון [שהגוים] צונן הזה אינן וכו':

(סס ב') ד"ס הסיח רציתא וכו' עכשיו [דגס] הגדולים וכו':

(סס ע"ח ב') ד"ס בן נח וכו' ולאכרתן [זו] מיתתן וכו':

רא"ש עבודה זרה

(פרק א' ס"י א') איני שמואל בגולה אין חסור חלל יום חודס
 בלצד וכו' דטייעי דלא קציע [ותימנא] על מנהג שלנו וכו':
 ולא חזלי ומודי כדלמר צפ"ק דחולין גוים שצמ"ל לאו ע"ז הן
 [אלא מנהג אבותיהם צדיהם] ואין לאסור וכו' והכי נמי אמר צפ'
 אין מעמידין [סצר רב יוסף למימר חולדי צמכר שרי משום איצט
 וכן להניק צנה של נכרית ולהעלות הגוי מן הצור] ואצ"י דמי לי
 תם וכו' שאינו חלל כמתקיף להם [וא"ת אפי' הכי אמאי חט
 קונין וחס ומלוין להם ציום אידס ואותו מעות הס מתנדבים
 ומתנין לגלתיס וי"ל דנה שנותנין לגלתיס צונן הזה אינן קונים
 מהם לא לטויי ע"ז ולא לתקרובת ע"ז חלל אוכלין ושותין אותו
 ולהכי שרין איצעי' להו וכו' מפני שהוא כמניל מידן [פירש דהאידינא
 דצר ידוע הוא דאפי' מלוה צמטר כמלוה צע"פ הוא דידס תקיפה
 וצקל מעלילין להפקיע אפי' מלוה צמטר ומטיצ הכל כמניל מידן]
 ועוד הני אמר וכו':

(ס"י י"ב) וגם [האידינא אינו מלוי] שיתנו מכוס לע"ז וכו':
 (שם בהגה"ה) וצ"ז [פסק חסור] לקנות דצר סלריך וכו' ואוכלין
 ושותין אותו [ואין קונין ממנה לא תקרובת ע"ז ולא
 טויי ע"ז] תניא אין מקדישין וכו':

(ס"י י"ד) ופירושו דאמר לע"ז [והאידינא בגילין להקטיר לצונה לע"ז
 סלכך חסור לעכור לצונה לגלס או לכומר וכן פירו

קבוצת רא"ש ע"ז ההשמעות מב

ביום חידו חסור למכור לגוי מעושה ממנו תקרובת לע"ז ועובר
 מעושה לפני עור לא תתן מכסול חבל כשאר גוים מותר למכור להם
 מעושה דתכן קתמו מותר וכן גביעיס שלהם שהגלח תופס צידו
 וקבלו ישראל אחר שפגמו הגוי וציעלו חסור למכרו לגוי דצטציל
 פגימה קטנה אין וניח מלחת זו יין ולעשות זו עבודתן וכן ספרים
 פסולים חסור למכור להם דעובר מעושה לפני עור לא תתן מכסול]
 והכי אמר בדריס וכו' :

(הגה"ה) [והר"ר אליעזר מציבס חסור למכור לגוים קנפים ודיו
 ואין להתיר הדבר וישר כמו שאמר. מא"ז] :

(סי' ש"ו) ופירושו דקאמר לעכו"ם [והכי אמר בדריס פרק קונס
 י"ן (דף ס"ג) רב אחי הוה לי' אצא זכניה כדומא של
 עבדה כוכבים אמר לי' רבינא והא קא עבר מר מעושה לפני עור
 לא תתן מכסול ח"ל סתם עניס להסקה נתנו ולא לעשות מהם
 גרות ולשרוף עליהן תקרובת ע"ז הא לאו הכי הוה חסור וכן
 פירש הר"ר אליעזר מניץ בדריס ספר התרומה] :

(סי' ש"ז) ותימא על מנהג שנהגו היתר גדורות [הללו] למכור להם
 עגלים וכו' ואפי' צ"צ הנתיר בסוס ה"מ [צייניהס] שלא
 היו מיוחדים וכו' חבל [האידנא] נושאין משאות וכו' גם כן נהוג
 זה הדין [ציינו שאין] ישראל רגילים וכו' וגם [אין רגילים עמה]
 להשכיר וכו' חבל [האידנא] שנועט יהודים דרים במקום אחד וכו' :
 (סי' י"ח בהגה"ה) [הרחק מעליה דרכך זו מיעות והרשות] ואל וכו' :
 (סי' כ"ב) מפני שנקראת על שמו [תימא על מה שנהגו האידנא
 החר להשכיר צמים לגוים ואעפ"י שמתקיים לתוכו ע"ז
 סמוך לתימא] ויש להציא ראייה להתיר וכו' שאין מתקיים בקציעות
 [והאידנא שאין הגוים רגילים להכניס ע"ז לצתיסם אלא בשעת פולי
 סרי] ועוד נהי דלענין שכירות וכו' :

(פרק שני סי' א') אין מעמידין צהמה צפונקאות של [גוים] מפני
 שחשודין וכו' ולא יתסד אדם עמהם מפני [שחשודין] על
 שפיות דמיס [ומה שנהגו האידנא] להעמיד צהמה חללס וכו' :
 (סי' ה') שלא פגע צהם אדם רע מעולם [סי' ו'] צת ישראל לא
 תיילד את הנכרית חבל נכרית תיילדת את צת ישראל,
 צת ישראל לא תניק צנה של נכרית חבל נכרית תניקה צנה של
 ישראל צרשותה :

(הגה"ה) תשרש צירושלמי מפני שנותנת לו סיים. א"ר אחי הדא
 אמה שאסור ללמדו אומנות. מא"ז. ע"כ ירושלמי.
 סכ"ח מניקס צת ישראל שנאמר והיו מלכים אומנין ושרותימס
 מניקסין 6^ה

ז"ו אין
 ע"ז ע"ז
 הממיר
 חברים
 עליבו
 ולכותא
 ז"ו וכו' :
 שייסיקן
 כו' :
 אודס
 וכו' :
 צ"ז סן
 נר צפ'
 חיצה
 ח"י לי'
 י"ט
 נדצים
 קונים
 אותו
 אידנא
 וקיפה
 מיקן
 וכלין
 ולא
 לע"ז
 מעושה

מניקותיך. תניח יונק תינוק והולך מנכרית ומצטומה טומאה ומצויחין
 לו סלז מ"ו ואינה מושטת לא ממשום סרץ ולא ממשום טומאה?
 (הגה"ה) להזכיר את המניקה שלא לאכול נבילות ומזיר וכ"ס שאין
 להאכילו דברים טמאים וראיה מאמר שאנו אכלה ומיין
 ע"ז וזה גרס לו לעת זקנותו שיגל לתרבות רעה. מנ"ז. ע"כ:
 (סי' י"ז) ת"ר צה ישראל לא תיילד את הנכרית מפני שתיילדה בן
 לע"ז וכן לא תניק מפני שמגדלת בן לע"ז ונכרית לא
 תיילד צה ישראל ולא תניק מפני שמטודים על שפיכות דמים דברי
 ר"י ומכ"ח נכרית תיילד ותניק בנה של ישראל בזמן שאחרת עומדות
 על גבה אבל לא צינה לצינה ומכאן שיש להזכר שלא תניק נכרית
 בנה של ישראל כי אם צרעותה ואחרת עומדות על גבה דליכא
 למימר דאחרת עומדות על גבה דהיינו צרעות הנכרית דהא מקתנא
 צרישא דצעי עומדות על גבה צומיילדה היינו צרעות ישראל וה"ה
 לענין הנקה ומיהו נראה דנכנס ויולא יותר דוולדי וירפתח ורמינהו
 יהודית ותיילדה ארנאית צשכר אבל לא צחנס אמר רב יוסף צשכר
 שרו ממשום איצה א"ל אציי יכולה למימר דידן דומיטמן שצתח ומחללין
 עלייהו דידכו דלא מנטרן לא ומחללין עלייהו סבר רב יוסף למימר
 אינוקי צשכר שרי ממשום איצה אמר לי' אציי וכולה למימר אי
 פנויה היא צעינא לאי נסוצי ואי אשת איש היא לא מזהמנא צאפי
 בצרא סבר רב יוסף למימר הא דתניא הגוים ורועי צהמה דקה לא
 מעלין ולא מורדין אסוקי צשכר שרי ממשום איצה א"ל אציי יכול
 למימר לי' קאי צרי אציגרא אי נמי נקיטא לי' זימנא לצי דואר.
 תני ר' אבה קמיה דר' יוסף הגוים ורועי צהמה דקה לא מעלין
 ולא מורדין המינין והמסורות והמשוונדין והאפיקורסין מורדיים
 אבל לא מעלין אמר לי' ר' אושעיא אי שונה לכל אצדת אחיך
 לרבות את המשומד ואת אמרת משומד קמי מכלן משומד ולישני
 לי' כאן צמשומד אוכל נבילות לתיאצון כאן צמשומד אוכל נבילות
 להכעיס קסבר אוכל נבילות להכעיס מין הוא שפעין מיהא דלדצרי
 הכל דמשומד אוכל נבילות להכעיס לא קרינא צי' לכל אצדת אחיך
 ונראה דמשומד סכפר צעיקר יותר להלוותו צריצית ודאמר צאיזסו
 נסך וסי אחיך עונך אסדר לי' דניסי צסדך צמשומד לא סיין
 למימר הכי כיון דאין אתה מנווס להמיותו ומכל מקום אסור ללוות
 מנוו צרצית ולא אמרינן כיון דלא קרינא צי' לא תסוך לא תסיך
 נמי לא קרינא צי' דבלא תסוך איכא טעמא דאין אתה מנווס להמיותו
 ובהא תלי דמנא אבל ללוות היינו אעפ"י שחטא ישראל הוא נמנא
 סמות

הטתן לו רצית עוצר על לפני עור לא תתן מכשול ועל לא תתן
 לו כסף ועל לא תשיך וכן מוכח בירושלמי דמכלתין צפרק צמרח
 דכותלי דקסרין צעל קומי רבי אצוה אצתיכס היו ומסתפקין ומשלנו
 ומעמי וזה אין אחס ומסתפקין ומשלנו אמר להו אצותיכס לא קלקלו
 ומעשיהם וחסם קלקלתם ומעשיכס ומסיק חסם צמס רבי חנינא
 כותלי דקסרין מותר להלוותן ברצית: איתמר ומשומד פליגי צה רב
 חסא ורבינא חד אמר לחיאצון ומשומד להכעיס מין וחד אמר להכעיס
 כמי ומשומד ואיזו מין זה העובד ע"ז. אמר נר מורידין אצל לא
 מעלין הסתא אחתי ומסתין אסוקי מיצעיא ח"ר יוסף צר חסא
 אמר רב שעת לא נלרכה אלא שאס היתה ועלם צבור מבררה ונקיט
 ל"י עילה דלא תימות חיותא עליה רצה ורב יוסף דאמרי תרוייהו
 לא נלרכה שאס היתה אצן על פי הצור ומכסו ונקיט ל"י עילה
 צעינא לא עברי חיותא רבינא אמר לא נלרכה אלא שאס היה סולם
 צבור ומסקלו ונקיט ל"י עילה צעינא לאחתי צרי מאיגרא]:
 (ס"ו ש') אצל [המנינים] אפי' הוה מומחה לרבים הוה אצרת לא
 ישא ויתן אדם עם [המנינים] וכו' לפי שהם מזכירים
 צלחם [שם ע"ז] ואחו למינשך צתרייהו ולומר שיש מומס [צע"ז]
 וכהו דמח צן אחותו של ר' ישמעאל וכו' שנשכו נחש וצא [יעקב
 איש כפר סכניא] לרפאותו [צמנו של יש"ו צן פנדיחא] ולא הניחו
 ר' ישמעאל והסתא חסא הוה דרבי אצוה סקיבל רפואה [מיעקב
 מינאס] דע"י קס היה וכו' אחא גוי ולחש ליה [צמנו של יש"ו צן
 פנדיחא] מדנפק וכו':
 (הגה"ה מס"ו ו') תינוק יונק והולך אפי' ד' וס' שנים. פירש אחר
 כ"ד מודם מלינק ג' ימים ומזר כיונק שקן צד"ח
 מפירש מתוך צריאות אצל חס פירש מתוך חולי ומחזיקין אותו מיד
 כשאין בחולי סכנה אצל חס הוא של סכנה ומחזיקין אותו לאחר
 כמה ימים. מא"ז ע"כ:
 (הגה"ה מס"י י"א) ובירושלמי איתא דאין להם תמר מן [הגוי] מא"ז ע"כ
 (פ' ב' ס"י י"ג) ומכאן ומשומד דמונן לאו צר ניסוך הוא ואין נאמר
 צמוגע [גוי] אך ישראל קדושים הם ונהגו צו איסור ורבינו
 חס כעס על רבינו משולם ז"ל שהתיר מגע גוי צמונן לפי שאין
 חסו צקיאס צטיצ מונן כי יש מונן שאילו קורין אותו מונן ואלו
 שותין אותו ומקדשין עליו וגם גצי מורח דאקרים פליגי צ"י אמוראי
 צפ' העוכר פירות ומי נקרא מונן הלכך חס צאת להתיר מגע גוי
 צמונן נסיק מניה מורצח וכן צצוסר הקפיד ר"ת על כי שמע שהתיר
 צו מגע גוי ואמר כי יש מנה שאין העצמים מתצטלין היטב וכו'
 תלמר

ונציחין
 ינחה
 שאין
 ומיין
 כ"ב:
 ית צן
 ת לא
 דצרי
 ינדות
 צכרית
 יליכא
 צתמח
 וה"ה
 צינכו
 צשכר
 שרו
 לליקן
 צינור
 צי
 צאפי
 לא
 יכול
 צר
 צלין
 דים
 חיד
 צני
 לוח
 צרי
 חיד
 צהו
 ייד
 יות
 ויד
 יתו
 צלא

חלוצי שלא ינהוג צדוהם שנה יין כשך והא דתנן צפ' כל הגס
 משעת כניסת מים לצוקר ופי' רש"י שכותשין אותו ומוליחין מונט
 משקה חלמא דקרי ליה מים מ"ו אין לנו בקיחין צדוהו שיעור עד
 חיותי יהיה נקרא היולא מוננו מים וכן הא דתנן צפ"ד דשביעית
 הצוקר משהביא מים אוכל צו פתו אין לנו יודעין עד חיותי יהי'
 נקרא מים לכך אין לזלזל צמגע גוי בצוקר] ח"ר יין מבושל וכו':
 (ס' כ"ג) שאם זבזב כופל לכוסו של אחד מזהם זורקו ושותהו ואלו
 [אדוני המלך] נוגע בכוסו של אחד מזהם מוצטו וכו':
 (פרק שלישי ס' ו') צידוע שיש צה ע"ז [מיי שהיה כותלו סמוך
 לע"ז ונפל אסור לצנותו כילד יעשה כונס לתוך שלו חרבע
 חונת וזוכה היה שלו ושל ע"ז נדון מחלה על מחלה אצטיו ועליו
 ועפריו ומטמאין כשרץ שנאמר שקץ השקלנו ר"ע חוננו כדה שנאמר
 חזרם כמו דוח מה דה מטמאה צמשא חף ע"ז מטמאה צמשא.
 והא קטניק רוחא לע"ז ח"ר חנינא וסורא דעביד לה בית הכסא
 והא צעי לניעותא. כליליא. והאמר נר איזבו ננוע הכפנה כלילה
 צמקום סנפנה ציום ואע"ג דאוקימנא כדרך ניהו לניעותא ניהו
 צעי דקבדיר לי' צהיזמי והיגי חי ננוי עביד ליה בית הכסא למינקות]:
 שלשה צתים הן וכו' נוטל מה שחידש [הכניס לחוכה ע"ז והוליסה
 כרי זה מותר] גמ' חנר רב וכו':
 (הגה"ה מסי' ה') [ואור"י מנאן יש ראי' לנעצעות שלנו חע"ג
 דאית צי' שתי וערב שרי דנצוזין הם. מעשה בקלוניא
 שליירו צחלות של צהכ"נ לורות אריות ונחשים ושאליו להר"ר אליקום
 והשיב דאסור לעשות שום לורה שלא להתלמד וגם כיון דצעינן
 שלא יהא דצר חולץ צינו לצין הקיר והרוגה שיעשיר ולפיין יהא
 נראה כנשחוק לאותן לורות וכשהיה אצא מרי נער היו מלויירין
 צצהכ"נ לורות חילנות ועיפות ודן לחיסור השתא איתצרי לן דכולהו
 אסור צעשיה כגון הפרלופים דהיינו אדם ובהמות וסיות ולורות
 כגון עופות ודגים ונחשים ותולעים ולממים כגון כל חכנית ודבר
 העשוי כדמוק כולהו העושה אותם עובר צלאו וצעשו לו אחרים
 מותר וכן התורה ואסור מדרצקן עד שיפחות לורה. מא"ז ע"כ]:
 (פרק רביעי ס' א') כגון יינות שונים וסלחות [וישועינן מהכא
 דהני נרות של שעות שצביא דורון לע"ז ומדליקין צפניה
 ומסכן הגלח] או מוכן או נתן לישראל וכו' אין לך צטול גדול
 מזה [ומתיבה של שעות נמי שניתנין לע"ז מותרות דאפי' נוי ליכא
 וכעין פנים ליכא] ואין הקדש לע"ז ואפי' ציטול לא צעי [וככרות
 ששולחין דורון לישראל מותרין שאין מקריצין לפני ע"ז אלא שוק
 לגלחים

לגלמים הן] אצל אס היו מקריצין וכו' וכגון שצירח יתקל [ומלצוסיסין
שלוצשין הגלמים נוי שלהן היא ולא נוי ע"ז ומותרין ולא צעי
ציטול וגציע הכסף שאוחז בגלח צידו והמחמה שנקטירין בה ומשנשי
ע"ז הן וצעי ציטול ואס מוכרן בגלח או משכנן לישראל צטילו
כרצנן לפליגי עליה דרצי דתנן תכרה או וישכנה רצי אומר ציטל
ומכ"ח לא ציטל וכן נוי ומשנשי ע"ז] **מתנ"י** מלא וכו':
(ס"י ב') אצל [האידנה] אינו חלח חוק הכומרים והנחתן [ואין
עושין מננו לרכי ע"ז]. כההיא דאמר בשילסי בן קורר וכו':
(שם) כינל [מצטלה קטע] ראש אזהר וכו' [רקק צפניה] השתין וכו':

פ"י המשניות להרמב"ם ז"ל

(פרק א' משנה א') אידיהם. [הצליהם כנוי למועדיהם ואסור
לקרותן מועדים לפי שהם הצל על האמת] וחלה וכו':
(משנה ב') אלו הזמנים וכו' אצל [המולרים] והנלוים עליהם וכו'
חייב לנהיג בהן כמו שזכר [ודע שזאת האומה הטולרית
הטועים אחרי יש"ו אפי' שדמותיהם וטויות כולם עוצדי ע"ז ואידיהן
כולם אסורים וראוי לנהיג עמהם בחרות וזה שינהיג עם עוצדי ע"ז
ויום ראשון בכלל אידיהן של גוים ולפיכך אסור לשאת ולתת עם
נוי שמאויין ציט"ו באחד צטנת כלל צטום דצר והכל יכה עומם
באחד צטנת וזה שינהיג עם עוצד ע"ז ציום אידם וכן ציאר
התלמוד] עיתה שים בה שריפה וכו':
(פרק שני משנה א') אין ועמידין וכו' מנה שבארכי צנקומו
צסוף קדושין [וצה ישראל לא תילד את הנכרית לפי שמגדלת
בן לע"ז ואס הוא צשכר מותר מוסר איצה ומעעם זה לא תניק
צנה של נכרית ואמרו צרעותה שלא תתיימד עומ לפי שהם משוד'
על שפיכות דמים] **מתנ"י** מתרפאין וכן רופוי מנוון וכו':

מדרש"א ע"ז

ח"ה (צ' א') (צח"ד) למכור ולקנות וכן לשאול ללוות ולפרוע וכו'
כל"ל [צח"ד ולפי פי ר"ת אין לתמוה על מנהגינו וכו' עכ"ל
היינו מה שהקט"ו על מה שכתבו לשאת ולתת עומם וכו' אצל מה
שכתבו גם העולם עכשיו להשאילן ולשאול מהן ולהלוותן וכו' דשייך
צבו אזיל ונודה לע"ז אף צונידי ללא תקרובת ע"ז ע"כ גם לפי
ר"ת אין לנו אלא כמו שכתבו החוס' לעיל דקיס לן צגוייהו ללא
פלחו לע"ז וק"ל:] צד"ה מ"ט לא תני וכו':

הגם
מוט
ור עד
ציעיה
י"ה"
וכו':
ואלו
וכו':
סמוך
ארצנו
ועליו
באמר
נשא.
וכסא
לינה
נניחו
[ת]:
יאה
ע"ג
ניח
קום
גינן
הא
רין
להו
ות
צר
יס
:
בא
יה
ל
א
ת
ק

(ג' ז') ד"ה למס נמשלו בני אדם כדגי הים וכו' ומוטלים בהם
 רועם האדמה [שהם עכו"ם] בהך עוצלת דר"ע ודוק;
 (ד' ח') ד"ה איני דן אותם [כעכו"ם] עיין פירש"י וכו' נהאי קרא
 לבישראל אינו דן [כעכו"ם] דכתיב בישראל וכו':
 (סס ז') ד"ה ותורה דכתיב ביה אונת וכו' לפנים משורת הדין:
 [אלה לעיני העמים ונלמד שבאות ועורפות לעכו"ם וכו'
 הענין כו"ם זר"ם כי בעשיית המלות נכרח מושכל רוחני והם בלות
 ועורפות לעכו"ם וז"ם כי היא המורה היא חכמתכם שמוננה נכרח
 מושכל ונלאך רוחני לטרוף עכו"ם על פניהם וק"ל:] לא היו וכו':
 (ה' ח') ד"ה מקדושתו והולכת לפניו וכו' כמו שהכל נקשר לגמותו
 [בתשמיש כן הבעל ארמית ערלתו מנשקר ליה להיות עונה
 צעוה"ז דאברהם אינו מנכנסו לג"ע כדאמרין במדרשות וק"ל]
 שנאמר אני אונתי וגו' דרשוהו וכו':
 (ח' ז') ד"ה ל"ז קרבי עצרו ארם כהדי [יונאי] ולא יכילו להו וכו'
 ביאור ענין זה דנולכות רונאי [שהיא אדום] אין לה
 ממשלה וכו' ולא היו יכולין הרומיים לנלה [היוונים] במלחמה וכו':
 (י' ח') ד"ה בלא מוכסא וכו' כן הענין [ויי שלא נתן עכס] ערלתו
 וכו' ואין מניח שם [ליכנס משוך ערלה] וק"ל:
 (יא ח') ד"ה לא לכוון וכו' כמפורש מתוך הסוגיא ודו"ק: [ונכח
 גופיה זייפנא ונראה דכולה ויילתא הכי מתפרש לפי ממשל
 פיהם דנכחא גופי' שהוא עשו זייפנא הוא דמוני כבודן צעוה"ז חמי
 דלא חנוי צעוה"ז לא ימוני לעוה"ז דמוני אהני ליה לעשו רמזה
 וזייפנא שהי' נד ורונה את אציו צפיו שלא עלה לו רנאותיו וזייפנותי'
 שיקבל עיקר הצרכות והצרכות שהוא פי שנים שהוא שכר עוה"ז
 ועוה"ז ונקיינין ול דין וכו' דהיינו לעתיד שיקום יעקב וכפירש"י
 והוא מתפרש כן לפי ממשול פיהם אצל לפי כוונת הרומיים האומרי'
 נראה שהוא מתפרש להם כהיפך שאין לו הפרע כו"ם כשזה קם
 זה נופל ורצ יעבוד לעיר וק"ל] זו היא אפיקורסית וכו':
 (כ"ד ח') ד"ה לשנה אחרת נולדה לו פרה אדומה וכו' ולמען ייטב
 לך צעוה"ז [אצל עכו"ם שאינו מלווה נותן לו הקצ"ה
 שכרו משלם צעוה"ז כדי לעוררו צעוה"ז ועכו"ם זה מתסיד עכו"ם
 הים] ולא הי' תפץ וכו':

ה"ה (כו' ח') (צ"ד) ואפי' הם גדולי קלת וכו' עכ"ל נראה מדברייהם
 דגדולים לא שייך [ט"ד] ואין תכן לא יתיחד אדם עמהם
 תפני [ט"ד] וגדולים נמי וכו' ואפשר דלא שייך [ט"ד] בגדולים
 וכו' דלא שייך [סיהרגו] בידיהם אלא [ע"י סס] שלא ירגישו

קבוצת מהרש"א ע"ז ההשממות מת

זו וכו' דאמר [דשייפא ליה סנא לד] וכו' ועיין קרוז לזו וכו':
(כ"ו ז') ד"ה ומ"א להכעיס וכו' זלל סכין ודו"ק: [ד"ה איזוהו
עין זה וכו' י"ל דהא דאמר שמיטת עין לע"ז היינו זכונר
וכו' אזל ישראל סעע"ז וכו' עכ"ל לכאורה דלא הוי לריכי לכל זה
בתיירוס אלל עין דגוי דהוי כונר הוא אדוק ביותר מישראל וכ"ה
בתוס' פ"ק דחולין ואפשר דניחא לכו למינר דעין דישראל ועין
דגוי דהתם בגוינא דהא איירי דסיינו כונר וע"ז הכינא ראיס
דעין ישראל דקאמר התם ע"כ לאו זעע"ז זעלמא אלל דהוי כונר
דל"כ לא הוה פליג רש"ל אזרייתא למינר דשמיטתו מותרת וק"ל:
(כ"ז ז') ד"ה שאני אפיקורסות וכו' וסר"ן תירץ וחילק [דזעין]
מושעין לכל הלחשים אזל [עין בגוי] אין מושעין וכו':
(כ"ח ח') ד"ה כי מתצרי וכו' כך יסורין וכו' ולא יתה כנ"ס לעיל
ודו"ק: [ומלמד סהמליקן דזכרים וכו' דלפי פשוטו מלשון סלוקס
לא יתכן לומר שהם"י ז"ה חלק אותם להם לחלכות דל"כ ניתן
רשות לבני נח לעצוד ע"א גם כפירש"י צמונש אשר חלק אותם נתי
להאיר להם עכ"ל ומאן הדעת דהכא דל"כ מאי לכל העמים דמשמע
ולא לישראל ולהאי ישראל ודאי חלק זכס וע"כ דרשו מיני' מלשון
החלקס דכיון שזא לעמא ולעצוד ע"א נתן להם פתח ולא מנען
מלשעות אחריה אלל החלקס דזכרים לטרוך וכו' וכה"א כי החלק
אליו צעינו מלוא עונו לטרוך וכו"ס לשון רש"י צמונש לפי הדעת
דהכא וק"ל]:

סליק מסבת עבודה זרה.

מסבת זבחים (רש"י קי"ו ח') ד"ה וזסיכלו וכו' וזסיכלו
אל כל [מלך ומלך] כולו אומר כבוד להקצ"ה:
(סס ז') דלפי' [אקטויי אזר למשניס לא אקטי] והיא שהיתה וכו':

מסבת מנחות

(גמ' מג ב' 47) חייב אדם לברך שלש ברכות בכל יום
אלו הן [שלא עשני גוי] שלא עשני אשה וכו':
(מיד א' 20) אמרה לו גפה של [רומי] שאיני מניחתך וכו':
(נג א' 40) ויפרע לאדירים אלו [וישראל] שנא' ואדירו וכו':
לידירים

- (שם ב' 6) לידידים אלו [ישראל] דכתיב נתתי את ידידות וכו':
 (שם 12) לטובים אלו [ישראל] דכתיב הטיבה ה' וכו':
 (שם 17) לעם זו אלו [ישראל] שנאמר עם זו קנית וכו':
 (שם 32) אף [ישראל] אחריתן בסופן וכו':
 (שם 40) אני אמרתי ישתעבדו בארבע [מלכיות] כל אחת
 ואחת כשיעור ארבע [מלכיות] השתא כל חדא וכו':
 (שם 42) אמר ריב"ל למה נמשלו [ישראל] לזית וכו' אף
 [ישראל] אין להם בטלה עולמית וכו':
 (שם 45) ואמר ר' יוחנן למה נמשלו [ישראל] לזית וכו' אף
 [ישראל] אין חזרין למוטב אלא ע"י יסורין וכו':
 (רש"י סס) ד"ס כל חמה וחמה [בשיעבוד מלכיות] של עכשיו:
 (סס) ד"ס זזה חמר זה וכו' ונקלתן [ליון] ונקלתן [לאדום] וכו':
 (ס"ד ב' 15) שה"י מכיר בחכמת [יונית] לעז להם בחכמת
 [יונית] וכו' (וכן בכל העמוד וגם במוס' ל"ל יונים):
 (צ"ט ב' 52) מהו ללמוד חכמת [יונית] קרא עליו וכו':
 (שם 54) ולמוד בה חכמת [יונית] ופליגא וכו':
 (תוס' סס) ד"ס נהו ללמוד חכמת [יונית] הינא וכו':
 (ק' א' 2) הרחיב מדורתה [וישמא תאמר למלך לא הוכנה
 ת"ל גם היא למלך הוכן] ושמא תאמר וכו':
 (רש"י סס) ד"ס [למלך לא הוכנה] לתלמיד ספורש מן הסורה
 לא הוכנה גיהנס שלא יסא נידון זה. מלך קרי
 לת"ס דכתיב צי מלכים ימלוכו] ושנא תלמר וכו':

סליק מסכת מנחות .

מסכת חולין

(תוס' י"ג ב') סיהו מעשיהן לשם ע"א: [שחיטת] מין דישראל
 חסורא דכרי מיבעיא. וא"ת ודילמא מין ישראל
 גרע דהא עובד ע"ז סוי מין לכ"ע צפ' צתרא לסוריות (דף י"ח)
 וככריס אעפ"י שרובם עובדי ע"ז לא חננין שחיטתן לע"ז וי"ל
 דמכל מקום מין ככרי דלדוק צע"ז יותר פשוט דשחיטתו לע"ז מניין
 ישראל:] אבר וכו':

קבוצת חילין ההשממות מו

(תוס' ל"ג א') ד"ה אחד נכרי ואחד ישראל מיתרין זו וכו' ומשני שאני נכרים [דלחו בני כיצוס כינסו] והכח נמי שאני נכרים דלחו בני שמיטה כינסו כדלחור לעיל [ואין להקשות עכא דליתא פ' ד' מיתות נכרי ששנת מייב מיתה וכן העוסק בתורה דדבר שהוא מלוה לישראל לעשות לא שייך למימר מי איכא מידי דלישראל שרי וכו' ואע"ג דלחור אפילו ששנת שני ששנת מייב מיתה מ"מ לא דוני הואיל ויש מלות שציתה לישראל כמו ששנת ואע"ג דכן נס נהרג על העוצרין כדלחור התם וישראל אינו נהרג נמי דפטור מ"מ לא שרי] וא"ת דצ"פ גיד הנסה וכו':

(נמ' ס' ב' 42) הרי ארץ ישראל חביבין על [אומות העולם] כיוצא בו זאת וכו':

(פ"ט א') נתתי גדולה לדוד אמר ואנכי תולעת ולא איש [אבל אומות העולם אינן כן נתתי גדולה לנמרוד] אמר הבה נבנה לנו עיר וכו':

(צ"א א' 35) כנכרי נדמה לו [דאמר מר ישראל שנשפל לו נגרי בדרך טופלו לימינו] רב שמואל וכו':

(צ"ב א' 38) ואחת שעתידה לשתות [עם כל האומות] אמר וכו': (רע"י ל"ג ז') שלשים מלות לא נחפרשו ומכאן הוא דקא ילפינן [שאין כותבין כתובה לזכרים דאעפ"י שחשידין למשכב זכור ומייחדין להם זכר לתשמישן אין נוסגין קלות ראש במלה זו כל כך שיכתנו להם כתובה]: צ"ח ה"ח מן אדם וכו': (צ"ד א' 9) אסור לגנוב דעת הבריות [ואפי' דעתו של גוי] והא דשמואל לאו בפירוש איתמר וכו':

(תוס' ס"ט) טרפה הואי ויהבי' כיהליה צמר לשמוטה. וא"ת לעולם [אינון לך דמותר לבגוז דעתו של גוי ואיקפד משום לחור לי' לנכרי שמוטה היא ואיכא למיגזר שמוט יתנה לו צפני ישראל ויקנס מוננו וי"ל דו"מ איכא לעידק מייביה דאקור לבגוז דאי שרי ליכא למיחש שמוט יקנס מוננו ישראל דיחוש דלגנוז דעתו של נכרי] אומר קן:

(תוס' קי"ד ז') ד"ה ר' יהודה אומר דצרים ככתבן [ואסור ליתן לנכרי מתנת חנם ועל זה מביאה צ"ק דע"ז] וא"ת והתן שולח אדם לנכרי ירך וכו':

פי' המשניות דהרמב"ם ז"ל

(פרק א' משנה ב') השוחט צונגל יד וכו' ומתנאי מומר ג"כ שמתר לאכול משחיטתו והוא שלא יהא לדוקי או צייטוסי וכן שני הכחות שהתחילו להכחיש דצריי הקצלה כמו שבארתי בצלות עד ששז אללס האמת שקר ונתיצי האור חשך ואפלה בארץ נכוחות יעולו והס שקורין אותם אנשי דורנו היום אפיקורסין צסס מומלט ואינן אפיקורסין על האמת אבל דינן להיות כדין האפיקורסין [רולס לומר שמתר להורגן היום צזמן הגלות לפי שסס מצוה לאפיקורסות האמת ודע שמסורת צידינו ומצותינו צקצלת דצרים רצים מרצים שזמנינו זה זמן הגלות שאין צו דוני נפשות וכו' אבל האפיקורסין והלדוקים והצייטוסין [כפי רוב רעותיהם הורגים אותם לכתחילה כדי שלא יפקידו את ישראל ויאצדו האמונה] וכבר ינא מזה הלכה למעשה וכו' [מתרימין אותם קרס עולה בצפרי תורות. אחר שמלקין אותו ואין מתירין אותו לעולם] ואחזור אל כוונתי וכו'.

מהרש"א חורין

(ז' ח') ד"ה קדושים הם וכו' עיין פירש"י ותו' ול"כ לפרש דה"ק אין אני מודר הנאה [אבל ישראל קדושים הם והנהנה מהם כאלו נהנה מודר קודש] וכאלו מעל וכו' :

(שס צ') ד"ה אין עוד מלבדו כתיב וכו' אין עוד חלקים אחרים [שהם כוחות הטומאה והכיסוף לשנות הגזרה אבל מה שגוזרים בכיסוף יש עוד הקצ"ס] שיוכל לשנות וכו' :

ד"ה (י"ג א') ד"ה צ"ד ולתרוונה נמי יועיל וכו' צעומד ע"ג וק"ל ; [ע"צ צד"ה שהיטת מין דישראל וכו' דהא עוצד ע"ז הוה מין לכ"ע צפרק צתרא דהוריות וכו' עכ"ל וצחוספות שכתצו לעיל צר"פ דהסיא דפ"צ דהוריות עוצד ע"ז דהוה מין לכ"ע מ"מ שמיטתן נמי מותרת היינו לרצ ענן דכצר הכי דמומר לע"ז מותר לאכול משחיטתו אבל לנאי דסליק רצ ענן צתיצתא ודאי דאחיא הסיא דהוריות כפשטיה דהוי מין ואסור לאכול משחיטתו ודו"ק] צד"ה אבל מאומות העולם וכו' :

(י"ז ח') ד"ה נאסר להם צטר תלוס וכו' על תלותן של דצר איסור וק"ל [ו"ל לעצודה וכו' דצן ל' לכח לעצודת משא כפירש"י צמונש וס' שנים ונקודס ללמוד עצודת משא ועיין צזה צרל"ס פ' צהעלותך על דצרי הרצנע ; ואידך שאני לשון כשדים דקליל וכו' ודכתיב ללמודס ספר היינו נמי צספריהם צלשון כשדים דצס"ת כצר

קבוצת מהרש"א חולין ההשמטות מז

ידעו כדכתיב ומשכילים בכל חכמה ויודעי דעת וגו' וק"ק זנאי פליגי הכי תנאי הא מידי דקליל כלטון כסדים ת"ק נמי מודה דסגי בג' טנים ומידי דתקיפא כהלכות עצודה ר"י נמי מודה דצעו ה' טנים ויש ליישב ודו"ק:

(כ"ז ז') צטני סיננים וכו' יראה לפי דעת הסוקרים שכל יסוד היותר רחוק מן הגלגל הוא יותר גשמי וחומרי והארץ יסוד התחתון הוא יסוד גשמי ויסוד המים שעליו ולכן הצהמה אשר נפשה והאלוהי וחומר הגם יטריך לזכך להעלות חומרה לאכילת נפש אדם שהוא נצח ג"כ וחומר הגם מהאלוהי וצ"צ סיננים שנשטפו יזדכך חומר הצהמה שהוא יותר גס כי הדם הוא הנפש ועיקר נולות שמיטה להוליא דם הנפש אבל הדגים אשר צריחתן והמים וחומר היותר דק מתעלה נפש האדם באכילתן כמו שהן באסיפה בעלמא ולזה עופות שנצראו מרק"ק לריך זיכוד צסי' אסד קלת וק"ל: דכתיב על ויילך וכו' עיין פירש"י לפי' בתרא דקרא דעוף יעוסף נמי משמע דמארעא איצרי יש ליישב מה שהקשו החוס' אהדע שהרי עופות יש להם קשקשין ומה לריך ראייה לזה שהרי צהדיא כתיב ישרנו המים שרץ וגו' ועוף יעוסף דס"ל דקאי על וילך לחוד ומארעא לחוד איצריאו ונכח ראייה דמדע ע"כ נימא דמקק נצראו וקאי נמי אישרנו המים וגו' וק"ל] שלא הרבהתי וכו':

ד"ה (ל"ט ז') ד"ה מקום שאין נחשבה וכו' דמתצין מעצודה לעצודה וכו' ודו"ק: [(דף נ' ע"א) ד"ה לפני ע"ז דכו' ח"ג כיון לפני ע"ז הוא וכו' ובגון שהוא ישראל מומר וכו' עכ"ל ל"ל דהאי תירולא לנאי דמשני לרז נחמן דהסיא דטנים אוחזין וכו' ודונסך דאיירי צחית ליה שותפות צבויה אבל לאידך אוקיינתא דאיירי צמומר למודה רז נחמן ע"כ לרז הונא לא איירי סכא צמומר דא"כ לא הוה רז נחמן פליג עליה ול"ע:] ע"צ מתוך וכו':

(נ"א ח') ד"ה כיון דקניא לים לכפרה וכו' אוקר לרז הונא וק"ל: [ד"ה ה"ג צישראל מומר וכו' מנסך היינו שנגע בו עכ"ל פי' דה"ו למוקמי צהיה כזר מומר כמה זוננין דצפעס אהד לא היה אוקר צנגיעה כמו שאין שמיעתו אקורה אלא צשוחט לשום אהד וכל אלו אבל צלאו הכי לא הוי מומר לע"ז לאסור משמיעתו וכנ"ס החוס' צפ"ק:] ע"צ צפירש"י ד"ה לא שנו וכו':

(נ"ט ח') ד"ה ואצרכה וצרכיך וכו' לתבו החוס' [ואפי' נכרים] וכו' [נכרי] דיהיב שלמא וכו' ויש לפרש לפי' זה [דצמקום דישראל] דעדיפא וכו' דהוה כוללת [אף לנכרים] לר' יסמעאל:

מותר
טני
עד
דמות
דחלט
דסין
מצוא
צרים
אבל
דחוס
ילא
ירות
וכו'

ד"ה
מהם

צרים
מה

ק"ל:
הוה
לעיל
ויטתן
לאכול
הסיא
ד"ה

איסור
ירש"י
ס' פ'
וכו'
כזר

(כ"ו ז') ד"ה ונמנו כהניו וכו' [ונמנו עלכיו סנחמך] וכו' למעלה
 הוא לישראל [דאין לריכין משום דבר לאומה אחרת וק"ל:]
 (נ"ט ז') ד"ה כאריה מתיל וכו' נשתלשל לפעולה נשמים [ונח
 קיסר] שאמרה וכו':

(ס' א') ד"ה וקרניו קודמות לפרקותיו וכו' לפי שאלם נטה נסתאו
 [למינות] להאמין וכו' אדם הראשון [מין] היה וכו':

(ס"ג ז') ד"ה לכו ונעטי את עלמך וכו' שהוא טונת הפנה"ז
 [אשר ניתן לאומות העולם] א"א דלא תנו צך וכו'
 שרבו גם רבו [ממשלת האומות] צעוה"ז וכו' זיל ליקרי צך [לדיקי]
 וכו' אמר לה' וכו' כי אלו [הלדיקים] לא נקראו כן וכו' ששיער
 של ר"ח יהיה וכו' הוא שער הוא [אדום] הוא ונקטרנגן של ישראל
 להתיש כוחו וכו':

(ס"ד ז') ד"ה עוים ותתינן צאו וכו' שלא רלו לקבל אלוה אחד [ואו
 לאלוהות הרבה] וק"ל:

(ס"ה ז') ד"ה שריון תנא וכו' מצדיצין הן על [אומות העולם] וק"ל:
 (פ"ט א') ד"ה נתתי גדולם לאברהם וכו' ונצוה וכו' מה היתה
 ילידתו [מטיפה סרוחה] של כלום מה היא וכו' שאין
 כאן ילידה אלא [מטיפה סרוחה] וכו':

(נ"א א') ד"ה [ככרי] דמה לו וכו' ולהכי קאמרי [דככרי] דמה וכו'
 (נ"ב א') ד"ה ויאמר שלחני וכו' שנדמה לו [ככרי] כדלעיל וכו':
 (ס"ג ז') ד"ה לא הביע זמני לומר שירה וכו' כדאמרי לעיל [ככרי]
 דמה לו וכו':

(ס"ד ז') ד"ה ואמרי לה פעם אחת צעוכם וכו' יהי ה' אחד ושמו
 אחד [כי צעוה"ז ניתן לכל אומה שר נשמים גם אומות
 הרבה בארץ יאמינו לנצח השמים] וע"כ הולאכיס וכו' אצל [ישראל]
 המייחדים קדושתו וכו' קדמו שרים אלו [ישראל] ואח"כ נוגעים וכו':
 (ס"ה ז') ד"ה זה ע"ו צניסן וכו' לא הגלה הקצ"ה [את ישראל לצד
 האומות אלא כדי שיחוספו עליהם גרים שנאמר ורעתיה לי
 בארץ כלום זורע אדם קאה אלא כדי להכניס נמנה כוהה כורים
 וכן מלינו צלדיקים שנמשלו לשעורים] כמ"ש פ' חלק וכו' אצל
 [בגלותן קראן] שעורים וכו' קראן שפיר כסף ודו"ק: [אלו ל'
 לדיקי אוה"ע וכו' יש לדקדק לכאורה דהאי קרא הוא רישא דענינא
 נקרא דהצי"ע לעיל והקמה שלשים כסף ואשלכהו גוי' ומשמע דדריש
 ל"י צלדיקי ישראל והכא דריש האי קרא צלדיקי אוה"ע ודוסק הוא
 לומר דפליגי וי"ל דמשמע להו דהכא דדיקי וישקלו את סכרי
 שלשים כסף והאי דלדיקי אוה"ע קאמר דלא כתיב צ"י בשליכא

קבוצת מהרש"א חולין הדשממות מח

בית ה' חבל בקרה וחקקה שלשים כסף מפורש ואשליכהו בית ה' דתיירי צלדיקי ישראל וק"ל:

תונגולת טרפה הואי וכו' ואפי' טעות נכרי שרי היינו צאינו משקר לו צדיצורו חבל הכל שמכר לו בתורת שמיסה כמ"ס רס"י לקונן חסור וע"ס בתוס' וק"ל: חנפקא חייא משמע וכו' ק"ק דעיקר התירוץ שעבר על דבריו חסר עין הספר דהא לחנפקא חייא משמע נמי הוה ידע דחל"כ לית צי' גניצת דעת ויש ליישב: [חציות המכורות וכו':

(ל"ג ב') ד"ה שני גידים הם וכו' כמו שפי' לעיל בר"פ וק"ל: [(דף ל"ד ע"א) ד"ה טרפה הואי ויהנה וכו' וי"ל דמ"ע

וכו' דאי שרי ליכא למיחס וכו' עכ"ל ולקונן צשמעתין כתבו התוס' לפר"ת דרך חסרת צזה דיודע היה שמואל שצנענה נתן לו ונח היה לו להקפיד חלא משום גניצת דעת ע"ס והיינו משום דהכל אפשר לפרוטי גזירה שנהא יתננה לו בפני ישראל חסר שאינו חומר צפירות שיהא מנוקרת חלא דנותן לו צסתם וישראל הרוחה שנותן הטעם לגוי צפניו ואינו טעם לוונר שהיא טרפה קצור דודאי הוא כשרה כנראה מפרש"י לקונן והשתח' אף אם מותר לגנוז דעתו ולא יחוס הישראל לגנוז דעת הגוי ועושה כן כיון דאינו חומר לו כלום חלא נתן לו צסתם חבל לקונן לפר"ת שפי' דהך גזירה דשמואל יתננה לו בפני ישראל נמי מייירי צחומר צפירות שהיא מנוקרת וע"כ לית לן למימר דלא חסיק מדעת' שלטעותו ח"ל כן וא"כ בהך דשמואל חידתי תירולים שכתבו הכל ולכך הולכרו טעם לתרץ בדרך חסרת דיודע היה שמואל שצנענה וכו' ודו"ק: [ע"צ ד"ה חמר חציי וכו': (ק"ו ח') ד"ה שזנהו דהוה שדי מיא וכו' שהיה ירא [שיקפידו עליו שחר שדים שעשה כן] ובתירולם בתרא וכו':

(ק"ס ב') ד"ה שרא לן כותיה וכו' דענוות הקציה עליט [גזירת המלך הם] צלי טעם וכו' האי דחסור לן [גזירת המלך הוא] ומיייתי וכו' גם חיסור צטר צחלב [גזירת המלך היא] ומאי שרא לן וכו':

(קל"ג ח') ד"ה כאלו זורק חבן וכו' הנה הוא מוסיף כבוד [ע"ז] כיון וכו' חבן שיקוץ [לע"ז] כן הסונה התורה וכו':

(קל"ט ב') ד"ה משה מן התורה וכו' נזע לפעווי [מעשו] ומעלק וכו':

סליק מסכת חולין .

ועלה
[ל:]
[ובת
סאלו
וה"ז
וכו'
[יקי]
זיער
[חל]
ואור
ק"ל:
היתה
סלין
וכו':
כו':
[כרי]
שמו
מיות
[חל]
וכו':
לצין
ה לי
יריס
חבל
לי
כינח
יריס
הוא
וכרי
כמו

(תוס' ז' ז') שנה יחייב לו שזעה וכו' עוד פי' ר"ת צומן
 [הזה] כולם נשבעים נקדשים ואין תופסין צם
 אלוהית [ואעפ"י שזוכירין שם שמים וכוונתו אין זה ע"ז] כי דעתם
 לעושה שמים וארץ [ואע"פ שמתקף שם שמים ודבר אחר אין כאן
 לפני עור לא תתן מכסול דבני נח לא הוזהרו על כך ולדידן]
 לא אשכחן איסור צגרים שיתוף:

(גמ' י"ג ב' 8) לעמיתך אתה מחזיר אונאה [ואי אתה
 מחזיר אונאה לגוים] לגוים מאל תונו איש את אחיו
 נפקא [חד בגוי וחד בהקדש] וצריכי דאי כתב רחמנא חד
 הוה אמינא [לגוי הוא דאין לו אונאה אבל] הקדש יש לו
 אונאה וכו' אלא [אי סבר לה כמ"ד גזילו של גוי מותר]
 אונאה מיבעיא וכו':

(רש"י סס) ד"ה אמרי לעמיתך [דמועט גוי מדין אונאה] דכתיב
 צסיפא דקרא וכו' [אונאה מאל תונו איש את אחיו
 נפקא דמועט אחיו ולא גוי: מד למועטי גוי] ומד למועטי הקדש
 מאלוה וכו': אמרי ודאי אי [קצר גזילו של גוי מותר] תולא וכו':
 (סס) ד"ה רבינא אמר וכו' דאין לך למועוד צדצורו [עם הגוי]
 דקסצר לצרים וכו':

(תוס' י"ג ז') ד"ה כוונן דאמר גזל הגוי מותר וכו' וכולה
 שמועתא דהתם מוכח דאסור [וצהפקעת הלואתו
 פליגי] אכל פ' ל' מיתות [תניא גזל וגנב וכן יפת תואר ישראל
 צבוי מותר] וצ"פ המקבל [כגוי אמר מד למישרי גזולו ומדא למישרי
 ארסקו גבי רעיק ואסין ואל"ת וגזל הגוי היכי שרי] וכו' היכא
 דאיכא חילול השם ודאי אסור וכי שרית היכא דאית לי' לאשתמוטי
 וגזל מוננו צעלילה או צממא ענינים]:

(סס ו"ד ח') ד"ה רב אשי וכו' כמ"ד גזל הגוי אסור [דמ"ד גזל
 הגוי מותר] לא אילטרין וכו':

(סס ו"ז ח') ד"ה אין מזהנין וכו' כדאמרין [צטעה שצא נפש
 על חוס העיל צה זוהנא ולא פסקה זוהנא מן
 הגוים] ומ"ד [גוי] ועצד הצא על צה ישראל הולד כשר עדו לי'
 צמר [לגוי] אכל מ"ד וכו':

מהרש"א בכורות

(ס' ז') ד"ה צאגדא דהי"ט זבוב אסקו [למין] וקטלוהו וכו'
 יותר [משאל אומות] וענין הסורבן ונלמית הסורה
 ואריכות

קבוצת מהרש"א בכורות הדשמטות מט

[ואריכות הגלות] ושכר ועונש הנפש והשחרת הנפש [ואצד הנלכיות
צבא משיחנו ז"צ ח"ס] הקוסיות צלל וכו' ונעלה עליונס צחמס
וצמדות [יותר מכל אומות לפי שכל עיונס ומעשיהם של האומות
אין רק לפי חכמת הטבע ולא לפי דת האלהית] ונזה וצואר וכו'
נחש לו' שנין [ולאחר רשע] לא ונינו לו חצר וכו' ח"כ זכינהו
[לחכמי אומות] ולזה כשאל וכו' שאלו [המיינס] כפרו וכו' ליתנה
להם [יותר מכל שאר אומות] וע"י התורה נעשו ישראל [צת זוגו]
וצת מזליה של הקצ"ה] כנפוש וכו' שכבר החזיר התורה [לכל
האומות] כנ"ש וכו' לנעלה מן העולם [דהיינו באומה ישראלית
שיש להם] אחיזה וכו' וזה שסיים דמחרמי לי' [צת מזלי' הם
ישראל שאין להם מזל צמנים כמו שיש לשאר אומות לכל א' וא' מזל
צמנים אבל הם צד מזלו של הקצ"ה] כנ"ש יעקב וכו' דהיינו
התורה [הוא תקוע צישראל] אשר הם לנעלה מן השמים [וא"כ
מה שהחזיר התורה לכל האומות לאו היינו ננעם שאמרתם שהרי
לא אפשר הי' לתקוע היחד צכס לנעם שא"א היה לתלות עליו
כל העולם אבל מה שהחזיר התורה לאומות גלוי וידוע היה לפניו
שלא יקבלום כדאמרי' צמדכשות וריצ"ח לא היה חש להשיצ להן
צמשל הזה רק על שאלתן צנעלם] הצ' שאלו לו וכו' צלי זמן
[אבל אלו הכופרים אומרים שאינה דרך ונתנה רק דרך הלוואה
ושאלה ליצטל לזמן [וז"ש ד"א וכו' לימות המשיח] שנאמר וכרתי
את צית ישראל וגו' צרית חדשה וכו' למה יזיק לכם [צרית חדש]
לימות המשיח וכו' והוא רמז ע"ד חכמה [וע"ז אמר הכחוצ הלילה
נפשי משפת שקר ונלשון רמיה וגו' דהיינו וננה צבקשו אלו הכופרים
לדבר עמו צשפת שקר שהענין שקר כפי הדיבור וגם הוא לשון
רמיה ע"פ מרומה ומכונתם הילני מהם וקטלם שאוכל לנלחם]
הג' שאמר וכו' פ' ונקום שנהגו [הוא ענה וגו' פסול היה והציח
פסולים לעולם דכסם שהפרדה אינו זרע שיקרא ע"ש אציו שהוא
צא מן הסוס והממור גם אין לו זרע כך האומות פסולים הם
ואין להם זרע שיקרא ע"ש אציהם דאין להם יחוס אצ רז"ש צהם
וצרמת סוסים זרמתם דהיינו כעין הזרמת שיש לסוס עם הממור
שצא מהם הפרדה] ולפי שכבר אמרו לו שאין ללוות לישראל עוד
[והצרית החדשה] פירשוהו שלא נאמר על ישראל [רק על אמונתם
כנ"ש העינים] וע"כ אמרו לו וכו' לפדוע מהם [כן הענין באומות
שנדמו לפרדה הזאת שאין לה צנים נקראים ע"ש אציהם ליתצע
מסקן הפרעון וא"כ ע"כ צרית חדשה לא עליהם נאמר ליתן אבל]
לישראל דאוי ללוות וכו' שלא יצין גם הוא דצריהם [וא"ל מלחא

כי קריא צמאי מלחן ליה וכו' ונצואר כי הצרית אשר לו יתצרך עמנו
 היא הצרית לעולם כמו המלח שהוא הדבר המתקיים לעולם וכו"ס
 צרית מלח עולם הוא אבל הם אומרים שאינו לעולם וכבר ציטט
 הצרית עמנו שהיותינו בגלות הנור ואתם לקח לעם תחתינו וז"ס
 מלחא כי קריא צמאי מלחי לי כיון שהצרית מלח אשר עמנו קריא
 ואינו קיים בגלות צמאי מלחי ליה שוב להתקיים לעולם וע"ז השיב
 להם ורננו להם ע"פ כונתו דלעיל וא"ל בשליח דכודנייתא שהאונות
 נדמו לפרדה כי לפי שדומו הם להיות צטל הצרית עם ישראל
 ולקיים הצרית עם האונות אמר כי הם כמו הפרדה שאין לה שליח
 למלוח זה לעשות דבר המתקיים שאין להם זרע נקרא ע"ס אביהם
 כו"ס וא"ל לקיים הצרית עומם לעולם אבל ישראל שיש להם זרע
 אחריהם ותקיים הצרית זהם לעולם כו"ס באצרהם והקיימותי את
 צריתי וגו' וזין זראך אחריך לדורותם לצרית עולם וגו' וז"ס שאין
 שליח לכודנייתא ואין לכם זרע אחריכם להיות מתקיים צכס הצרית
 אבל המלח והצרית שלנו ודאי לא סרח והוא קיים לעולם לזרעינו
 אחרינו] וא"ל עוד וכו' יוקום לצנות צית [שהוא ציד טונאכס]
 והיה התשובה וכו' וצכל [גלות וגלות] הוא דצק עמנו וכו' לצני
 וטינא וכו' [ר"ל אתם שתאמרו שנפרד עמנו והיה הדצקות צכס
 הכה חסיקו לי ליצני וטיני וכו'] כי אין [עומם דבר ריחני]
 הדצק לכם וכו' אבל [הלדוקים האלו האמינו צגסם] ולקך לא
 האמינו וכו' כיון [שאתם האמינים צגסם כדצרו הקיסר] צפ' א"ע
 לריצ"ה וכו' אבל צרות ומזלות [האונות] הוא צתוך העיר וכו'
 ומפארי [שהן רשעי אונות] שנדמו למוץ וכו' ועוד א"ל וישראל דסכינא
 וכו' ומצוא אל השלימות [והן הן הסכנות והלרות שצכל דור ודור
 שנדמו לוישראל דסכינא] המונעים האדם וכו' וכיוסף דכתיב [צ"י
 עמיס ינגח חדיו וכו' נצוא אל השלימות שנוצלים אותנו מהלרות
 והסכינים צקקן הסור וממור כיוסף ויששכר] או שרננו להם וכו'
 כי הלרות ויסורין מכפריס [כו"ס הגלות ומכפר] ועוד א"ל וכו'
 שאלו [הלדוקים] לא האמינו וכו' הגם שיש לכל איש [וישראל]
 דציקות נפשי וכו' אבל [רליגה שהם] כלל ישראל [צגלותם שכל
 יוניסם צלרה ע"ס והיית אך עשוק ורלוץ כל היוניס שהוא מת
 צגלותו] מה שלימות וכו' לזמן התחיה [ועוד א"ל צסוף דצריהם
 צענין האמונה צאחרית היוניס שהעידו עליהם הנציחים שיאצדו כל
 האונות וישראל ישארו לחיים וע"ז דינו ישראל לכלי שפל כו"ס
 נצלע צגויס ככלי אין חפץ וגו' דר"ל דצאונות נצלע כך אבל הוא
 יתצרך צה' חפץ צהם שקראה ארץ חפץ ונאמר כי חפץ ה' צך ואמר
 כל

קבוצת מהרש"א בכורות ההשמטות נ

כל הבגים שזה המפץ לא שוי חזיליה שהעולם ונלא כזה מהם יאצד
 צשציל ישראל כחשך יורו הנציאים ע"ז והשיצ להם אייתי כל חד
 צודיא וכו' הם כלים שפלים אשר האומות נושלו בהם שנושלו לקש
 שנושלו מהם הנוחלות השפלים האלו והן ודאי אינן שוין חזיליישו
 לקמור האדם את ציתו צשצילם אצל עמו ישראל שהם חפץ וכלי
 חשוב צעיניו יתצרך צה' כמ"ס ואחם תהיו לי סגולה מכל העמים
 וגו' דינה אותם לכלי סגולה וחציצ היתן צאור מכל שאר העוונות
 שאינן רק ככלים פחותים שאין האדם חס ליתנן כאור וראוי
 צשציל חפץ וכלי כזאת החציצ ונתון צאור שיסתור האדם ציתו
 להשיגו כן ראוי שיסתור ויאצד יתצרך צה' כל העולם צשציל ישראל
 החציצים וסגולים לו מכל האומות וס' יראנו נפלאות ונתורתו אמן]:

מליק מסבת בכורות.

מסבת עירכין

(גמ' י"ד א' 2) דאמר רב יהודה אמר רב [אסור לאדם
 שיאמר כמה נאה כותי זה וליתני את הנאה
 שבישראל ואת הכעור שבכותים] בחד אומה קמיירי וכו' בכותים
 לא משכחת לה דלאו בני אחוזה [נינהו] משום הכי קתני
 לה בישראל וכו' :

(רע"י טס) ד"ה מילתא אגב אורחיה קמ"ל [דלא תנא את הנאה
 שבכותים לפי שאסור להזכיר טס נוי על כותי
 כדכר יהודה דכתיב לא תחנם לא תתן להם חן:] והא קתני וכו' :
 ד"ה צעכו"ס לא משכחת לה וכו' דלאו בני אחיזה צה"י [כינהו] :

(תוס' טס) ד"ה וצגויס לא משכחת. ונשום דלאו בני אחוזה
 [כינהו] וכו' גוי יורם אציו דצר תורה ונ"ו [אין]
 להם אחוזה צארץ וכו' וגוי [אין לו] נחלם צארץ :

(י"ד ב' 47) יאמרו בעל בת [מלכים] חמשים וכו' :
 (רע"י טס) ד"ה צעל צת הדיוטות וכו' יש סילוק צין צת
 [מלכים] לצת הדיוטות :

(תוס' טס) ד"ה יאמרו צת [מלכים] חמשים וכו' ונ"ס סכא
 מזכיר צגמרא הגדולה צת [מלכים] וצמננה תנא
 הגדולה שבכהונה :

עמנו
 כמ"ס
 ציעל
 רז"ס
 סריא
 הסיצ
 ונות
 צרל
 שליח
 ציסס
 זרע
 את
 שאין
 צרית
 עינו
 [וכס]
 לצני
 צכס
 [חני]
 לא
 ח"ט
 וכו'
 צינא
 דור
 [צי]
 רות
 וכו'
 וכו'
 [אל]
 זכל
 ונת
 סס
 כל
 נ"ס
 ווא
 ירו

(י"ג ז') ד"ה וישראל אומרינן שירה וכו' וזה שהמיות אומרים וק"ל
 [אין אומרים שירה על נס שצח"ל וכו' יש לתת טעם לזה
 לפי שכשנכנסו לא"י נתקדשה והקצ"ה נקרא אלהי ארץ אשר ה'
 אלהיך דורש אותה תמיד כמ"ס הרמב"ן פרשת נצטק ע"ש והנס שם
 על ידו ולא ע"י שליח וראוי לומר עליו הלל ונשא"כ נס שצח"ל
 הנוטה ע"פ שליח או ע"י מלאך ורצ נחמן דסדר לקמן כיון שגלו
 חזרו להתיקן הראשון היינו נוסוס דודאי כשישראל על אדמתן אין
 השכינה שורה אלא בא"י צמקוס קדושה ואין לומר שירה אלא על
 נס שצח"י אצל כשגלו הרי גם שכינה עומם צח"ל כדאמרינן עמו
 אכני צלה די"ל הלל גם על נס שצח"ל וצפורים קריאתה זו הלילא
 וק"ל] לללל היה וכו' :

(י"ג ז') ד"ה כיכור של נקדש וכו' ע"פ מ"ש [אין צין עוה"ז לימות
 המשיח אלא שעבוד מלכות וסיינו נוסוס שומה אחת
 שאין בו שעבוד מלכות] כוסף כינח וכו' :

(ט"ו ז') ד"ה מ"ד וזה יתן לך וכו' אצל כתב [צלתה רנוז על
 השכינה שעמנו בגלות כמ"ס עמו אכני צלה] ואמר וכו'
 שהם מרחיקין השכינה ממנו [שעמו צלה] כדלקמן וכו' ומסי
 סכת נשך [שהם אדום] כמ"ס צן גוריון וכו' :

סליק מסכת עירכין.

מסכת בריתות

(גמ' ר' ב' 52) אלא [גוים] אמאי פטור הא אדם נינהו
 [לא"י דכתיב ואתנה צאני צאן מרעיתי
 אדם אתם. אתם קרויין אדם ואין הגוים קרויין אדם] והכתיב
 ונפש אדם וכו' :

(תוס' י"א א') ד"ה צאין מתכוון. פי' הקול' נוסוס דש"ז כתיב
 וצאין מתכוון אינו ראוי [להזריע כגון כפל מן
 הגג ונתקע וקסה מאלן לינח לן דאינו ראוי להזריע אלא סיינו
 עעמח נוסוס דאטוס הוא] :

(שם ז') ד"ה צאין מתכוון דעניות וכו' כפי האי גוונא סווי תרוייהו
 [לכך יש לומר כשאין מתכוון דעניות כגון כפל מן הגג
 ונתקע דפטור לגמרי דאטוס הוא] :

סליק מסכת בריתות.

קבוצת מהרש"א מעירה ההשמטות נא

(י"ז א') ד"ה [שלא ישמרו את השנת וכו' צאו לצטל ג' מנות אלו
אשר נתנו לישראל להיותם מוצללים הצדל גדול מן הנכרים
בשנת וצמילה כתיב אות הוא ציני וציניכם ולפי שהשנה אינה צמילה
צא לה הצדל וצין הנכרים צמלות הטבילה וכמ"ס זכריות שלח
כנסו ישראל צרית כשקבלו התורה אלא צמילה וצטבילה שהכנסה
לצרית צאשה לא היה רק צטבילה ור' ראובן הטעה אותם לומר
דלא נתנו להם אלא משנאה אותם דמי שיש לו אויב וכו': דלמא
ענוש לי ר"ש וכו' גם צום קאמר שהיה מלומד ככך כדאמרינן צפ'
צ"ו נמי צעודא דמערה והיה נסחד על צנו ר"א שלח הגיע עדיין
להוראה כ"כ הצל ר"י צעלמו לא היה נסחד אמר אלא אזילנא וכו'
שהוא כבר הגיע להוראה והיה מצירו של ר"ש וז"ס לו נעקומת
פך ניכר שפ"ח וכו' ר"ל שאתה נחזיק עלנך כמ"ס לפני להורות
ועשיה ופירש"י שפוסק בהגדה שנטה למות וכו' וציקש עליו
רמיה וכו' וכן מוכח שחזר דמשמע כשחזר לנקומו אמר אני
ראיתי צרוני וכו' וק"ל: יצא הכס מ"נו וכו' שאל מין אחד
לחכם אחד שנתחזק העיקר ע"י סד וליל זה נתצטל והשיב לו לפי
שודאי ציטול מנות כאלו לא ניתן צלצ הקיסקר אלא ע"י הסד לכך
נזכר עליו מן השמים שהוא צעלמו יצטל הגדה וק"ל]:

סליק מסכת מעילה.

פי' המשניות להרמב"ם ז"ל מסכת תמורה

(פרק ה' משנה ג') האומר ולדה של זו עולם וכו' אין מועיל
ואין שונעין לו וכן [אם אמר לע"ז אפי' אתה נתחייב
צמיחה] כמו שבארנו בצעמי נסכה דרין כמו שאמר ז"ל [והנזקלו
עליו צאלוס] ואח"כ חזר צו תוך כדי דבור [ואמר אינו אלוה אין
זה מועיל] וכן הוגדף וכו':

אהלות (פרק י"ח משנה ז' בר"ש) תניא בתוספתא הומר
[בארץ העמים] שאין בבית הפרס ובבית הפרס
שאין [בארץ העמים שארץ העמים] בתולה שלה טמאה וכו':

מקואות (פרק ה' משנה ד') [נכרית] שפלטה ש"ז מישראל
טמאה בת ישראל שפלטה ש"ז [מנכרי] טהורה:

מצא

מכשירין (פרק שני משנה ח') מצא בה מציאה [אם רוב נכרים אינו צריך להכריז ואם רוב ישראל] צריך להכריז: (ר"ב סס) ומותר לנו להאכילו שאר איסורין [ואם רוב ישראל ישראל לענין שומעין לו אצדה כשכאל] מנחה על מנחה [ישראל] לענין נזקין כי אם הזיק שורו ישלם חמי נזק [כשישראל] חן לשאר דברים הוא ספק וכו':

(ר"ש סס) וכן פי' כולו לנאמתייהו [אם רוב ישראל ישראל למאי הילכתא אומר רב פסא להחזיר לו אצדה רבותא היא דמוציאין ממון וייד ישראל הזוכה ועוד דאמור רבן הונאיר אצדה לגוי עליו נאמר לנען ספות הכוס את המנחה. מנחה על מנחה ישראל למאי הלכתא אומר ר"ל לניזקין דאי נגמיה תורא דידן לתורא דידן פלגא ושלם ואידך פלגא ח"ל חייתי רחיה דלחו ישראל אנה ואתן נך אצל להחזיר לו אצדה לא מני למימר דנאסיקא לא ונאסיקין מנונא ונייהו היכא דרוב ישראל נחזיר לו אצדה ח"ג דקיי"ל כשמואל דאמר צריש המוכר פירות חין הולכין צמון אחר הרוב אחר רוב הממליכין דהיינו גוים ואע"פ שהם ניעוט כדקתני בתוספתא ר' יהודה אומר אם היתה שם גויה אחת השויה להמליך: חייא בתוספתא מלא צה תינוק מושלך מנחה למנחה וממליך עליו שני חוננין: פי' שני חוננין לאו לענין נגישה חיירי כדמוכח בכתובות ז"ה מ"ע"ה אלא לענין איסורין דנחמירין עליו כשישראל דאסור בנבלות ונחמירין עליו כגוי כי הויה דאמרינן צפ' ד' מיתות דגוי העוסק בתורה וכו' אי נני אם קידש אשה וצא ישראל אחר וקידשה:] **מתני'** ח' ט' אחר רוב נחמירין וכו':

סליק כל הש"ס.

